

ΜΕΟΝ ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ

ΣΥΝ ΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ
ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Φρ. 20.
Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ » 22.
» » ἐξωτερικῷ » 25.
Εξάμηνος ἀπαράδεικτος.

Τὰ πρός τὴν Διεύθυνσιν τοῦ
«Σεραπείου» πεμπόμενα χειρό-
γραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΕΤΗΣΙΑΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ.

Μέχρι 10 γραμμῶν Φρ. 40.
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς » 20.
Ἄνω τῶν 10 γραμμῶν κατ' ἄ-
ποκοπήν.

Δ' αἰτήσεις ἰευθυνητέον
Journal Grec SERAPEUM
Alexandrie (Egypte)

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ: Τεῦχος 29.

ΜΑΪΟΣ:

Ἐκ τοῦ *Mayus*. Ἀσπερωμένοις τῇ Μαΐᾳ μητρὶ τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τοῖς γέροσι, *Mensis majorum*. Ἔχει ἡμέρας 31 ἢ ἡμέρα ἔχει ὥρας 14 ἢ νύξ ὥρας 10. Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους. Πανσέληνος 2 τελευταῖον τέταρτον 8. Νέα Σελήνη 16. Πρῶτον τέταρτον 24. Πανσέληνος 31

1 Παρ. Ἰερεμίου Προφήτου	17 Κυρ. Τοῦ τυφλοῦ.
2 Σάβ. Ἡ ἀνακομιδὴ λειψ. Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου	18 Δευ. Πέτρος, Διονυσίου καὶ Χριστίνης
3 Κυρ. Τοῦ Παράλυτου	19 Τρίτ. Τοῦ ἁγίου Πατρικίου ἱερομάρτυρος
4 Δευ. Πελαγίας Μάρτυρος	20 Τέτ. Θαλλεγαίου μάρτυρος
5 Τρίτ. Μάρτυρος Εἰρήνης	21 Πέμ. Τῆς ἀναλήψεως καὶ Κοινστ. καὶ Ἑλένης
6 Τέτ. Μεσοπεντηκοστῆς	22 Παρ. Βασιλίσκου μάρτυρος
7 Πέμ. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ σημ. Σταυροῦ	23 Σάβ. Μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ
8 Παρ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου,	24 Κυρ. Συμεών.
9 Σάβ. Ἰσαίου προφήτου	25 Δευ. Ἡ τρίτη εἴρεσις τῆς τιμ. κεφ. Ἰωάν. προδρ.
10 Κυρ. Τῆς Σαμαριτίδος	26 Τρ. Κάροπος τοῦ Ἀποστόλου ἐκ τῶν 70
11 Δευ. Μωκίου ἱερομάρτυρος	27 Τέτ. Ἑλλαίου ἱερομάρτυρος
12 Τρίτ. Τῶν ἐν ἁγ. Ἐπιφανίου καὶ Γερμανοῦ	28 Πέμ. Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος
13 Τρ. Γλυκερίας Μάρτυρος	29 Παρ. Θεοδοσίας μάρτυρος
14 Πέμ. Ἰσιδώρου μάρτυρος	30 Σάβ. Ἰσαακίου ἡγ.
15 Παρ. Ἀγγιλλίου μάρτυρος	31 Κυρ. Τῆς Πεντηκοστῆς
16 Σάβ. Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου	

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΜΑΪΟΝ

Μαΐου 7. 1821.—Ἐπανάστασις ἐν Εὐβοίᾳ 8, ἢ ἐν Γραβιᾷ μάχη ἡρωικὴ ἀντίστασις 100 Ἑλλήνων καὶ 6,000 Τούρκων ἡρωϊσμός Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου. 15 Μάχη ἐν Βαλτετσίῳ περιφανὴς νίκη τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, Κυρ. Μαυρομιχάλην, Πλαπούταν κτλ. 16 Ἐπανάστασις ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ Ἑμμ. Παπᾶ, Χάφα Δουμιώτου καὶ Κασσανδρέως. 23 Ἐτέρα νίκη Ἑλλήνων ἐν Δολιανοῖς καὶ Βαλτετσίῳ. 27 Πυρπόλησις ἐν Ἐρισσῷ τουρκικοῦ δικρότου ὑπὸ Δ. Παπανικολῆ, καὶ ἐντρομος φυγὴ τοῦ τουρκικοῦ στόλου. 1822 Μα. 14 Ἐκστρατεία 14 χιλ. τούρκων ὑπὸ τὸν Χουρσὶδ πασσαῖν κατὰ τοῦ Σουλίου· συγκέντρωσις 1,000 Σουλιωτῶν. 1825 Μα. 4, μάχη ἐν Πεντῶρει ἤττα τῶν Ἑλλήνων· εἰσοδος τῶν τούρκων εἰς Σάλωνα. 6 Ἄλωσις τοῦ Νεοκάστρου· μεταβίβασις τῶν ἐν αὐτῷ Ἑλλήνων εἰς Καλάμας. 1827 Μα. 24 Ἐξόδος διὰ συνθήκης τῶν ἐν ἀκροπόλει Ἀθηνῶν Ἑλλήνων. 1828 Μα. 10 Ἐξόδος διὰ θαλάσσης πρὸς ἔλωσιν τοῦ Αἰτωλικοῦ· πυρπόλησις ἐνὸς πλοιαρίου καὶ πλήρωσις Ἀστικτος, ἀποθανόντος τὴν 20 ἐν Ζακύνθῳ. 14 Ἀποκλεισμός διὰ θαλάσσης Εὐβοίας καὶ Βοίου καὶ ἐπίσχυσις τῆς Ἀττικῆς. 18 Μάχη ἐν Φραγκοκαστέλω Κρήτης, ἤττα Ἑλλήνων· θάνατος Χατζημιχάλη. 22 Καταστροφὴ περὶ Μιτηλήνην 2 ὄθ. πολεμικῶν πλοίων ὑπὸ Μιαούλη. 1829 Μα. 2 παράδοσις Μεσσολογίου καὶ Αἰτωλικοῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΑΙ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φυλλάδι.)

ΜΕΡΟΣ Β'.

Αἱ διασαφήςεις ἄς ἦδη ἐποιήσαμεθα ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ταύτης μαγικῆς τέχνης, καὶ τοῖ ἀρκούντως δηλωτικαῖ τῶν ἐν χοήσει τρόπων αὐτῆς, εἰσὶ λίαν ἀσθενεῖς, ὥστε νὰ παράσχωσι τὴν προσήκουσαν ἰδέαν τῶν λαμπρῶν ἐκείνων καὶ καταπληκτικῶν παραστάσεων. Ἐθνικὸν, οὕτως εἰπεῖν, σύστημα ἀπάτης, προτιθέμενον τὴν κυβέρνησιν καὶ ὑποδούλωσιν τῶν πνευμάτων, ὧφειλε νὰ συνεπάγη οὐχὶ ἀπλῶς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιδεξιότητα τῆς ἐποχῆς, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ ποικιλίαν ἐπικουρικών τεχνασμάτων ἱκανῶν ἵνα φοβίζωσι τὸν θεατὴν, διαταράττωσι τὸν νοῦν αὐτοῦ, θαμβόνωσι τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἐπινεργῶσι τελεσφόρως ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ ἀσθενὲς ὅμως καὶ ἔλλειπὲς τῶν ἡμετέρων διασαφήσεων ἀναπληροῦται ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ ἐπομένου ἱστορικοῦ διηγήματος, ἀφορῶντος θαυματουργῶν νεωτέρας ἐποχῆς, ὅπερ ἐραυζόμεθα ἐκ τοῦ «Βίου τοῦ Μπενβετούτο Τσελλίνη» Life of Benvenuto Cellini συγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου κ. W. Roscoe. Ἡ θαυματουργία ἐτελέσθη ἐν τῷ ἀμφιθέατρῳ τῆς Ρώμης, τῷ καλουμένῳ «Κολοσσαῖον» περὶ τὸ 1524 ὡς ἐξῆς :

« Συνέβη, λέγει ὁ Τσελλίνης, νὰ γνωρισθῶ γετὰ τινος Σικελοῦ ἱερέως, ἀνδρὸς πνευματώδους καὶ εἰδήμονος τῆς Λατινικῆς καὶ Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν συνδιελεγόμεθα περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων, περιεστράφη ὁ λόγος καὶ περὶ τῆς νεκρομαντικῆς τέχνης. Ἐγὼ λοιπὸν, μεγάλως ἐπιθυμῶν νὰ μάθω τι περὶ αὐτῆς, τῷ εἶπον ὅτι ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἤμην λίαν περίεργος ἵνα γνωρίσω τὰ μυστήρια τῆς τέχνης ταύτης. Ὁ ἱερεὺς μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ὁ βουλόμενος νὰ σπουδάσῃ αὐτὴν, ὀφείλει νὰ ἦναι ἀνὴρ εὐτόλμου καὶ σταθεροῦ χαρακτῆρος. Ἐγὼ ἱκαν-

νὴν τόλμην καὶ εὐστάθειαν, εἶπον ὥστε νὰ μυσθῶ εἰς αὐτὴν. Ὁ ἱερεὺς προσέθηκεν ὅτι, ἂν εἶχον τὸ ἀπαιτούμενον θάρρος πρὸς ταύτην παράβολον καὶ ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν, ἡδύνατο ἀσμένως νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν μου. Συνεφωνήθη κατὰ συνέπειαν μεταξὺ μας ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νεκρομαντικῶν προβουλεύματος.

« Μίαν λοιπὸν ἐσπέραν ὁ ἱερεὺς μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ συμπεριλάβω καὶ τινὰ σύντροφον. Προσεκάλεσα ἐγὼ τότε τὸν ἐπιστήθιον μου φίλον Βιγκέντιον Ρωμόλην· ἐκεῖνος δὲ, ἕνα συνέταιρόν του ὅστις μετῆρχετο καὶ αὐτὸς τὴν ἀπόκρυφον τέχνην, καὶ μετέβημεν εἰς τὸ Κολοσσαῖον. Ὁ ἱερεὺς, κατὰ τὸ ἔθος τῶν ἐξορκιστῶν, ἐνεχάραξε κύκλον μέγαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀπαγγέλλων συγγρόνως ἐπωδὰς τὰς μᾶλλον ἀλλοκότους ἄς δύναται τις νὰ φαντασθῇ· ἠνέφωξε λάκκον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου, ἤναψε πῦρ ἐντὸς αὐτοῦ, διέταξε τὸν συνέταιρόν του νὰ ρίπτῃ πολὺτιμα ἀρώματα, καὶ ἄλλα τινὰ πράγματα ὀχληρῶν καὶ δυσἀρέστων ὀσμῶν εἰς τὸ πῦρ, ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ, καὶ ἀναθεῖς τὴν φροντίδα τοῦ τε πυρὸς καὶ τῶν ἀρωμάτων εἰς ἡμᾶς, ἤρξατο τῶν μαγικῶν αὐτοῦ τελετουργιῶν.

« Ἡ τελετὴ αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ὅτε ἀνεφάνησαν πλεῖστοι λεγεῶνες διαβόλων. Ὁ ἱερεὺς ἰδὼν τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν καταχθονίων τούτων πνευμάτων, ἐστράφη πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ λέγει νὰ ζητήσω παρ' αὐτῶν ὅτι θέλω. Ἐπιθυμῶ, εἶπον, νὰ μοὶ φέρωσιν ἐνταῦθα τὴν ἀποθανοῦσαν ἐρωμένην μου Ἀγγελικὴν. Ἀλλ' εἰς μάτην. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην δὲν ἀπῆλαυσα τοῦ ποθουμένου· ἀλλ' ἡ περιέργειά μου ἀρκούντως ἱκανοποιήθη ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ.

« Ὁ ἱερεὺς προσέθηκεν ὅτι ὧφειλον νὰ ἐπανέλθω καὶ ἐκ δευτέρου, καὶ πᾶν τὸ παρ' ἐμοῦ αἰτούμενον θὰ ἐπιτελεσθῇ, ἀλλὰ νὰ φέρω μετ' ἐμοῦ ἕνα παιδα ὅλως ἄθῳον καὶ ἀπαθῆ. Συμπρέλαβον λοιπὸν τὸν δωδεκαετῆ

ὑπηρετὴν μου μετὰ τοῦ προρηθέντος Ρωμόλη καὶ ἕτερον τινὰ φίλον ὀνόματι Γάδδην, ὃν μόνως κατέπεισα νὰ παρευρεθῇ ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ. Ὅτε ἀφίχθημεν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ ἐξέπληρωσε τὰς αὐτὰς, ὡς καὶ προλαβόντως, διατυπώσεις, καὶ ἄλλας ἔτι καταπληκτικώτερας προπαρασκευάς, μᾶς ἐτοποθέτησεν ἐντὸς τοῦ κύκλου ὃν διεχάραξε μετὰ θαυμασιωτέρας τέχνης, καὶ ἱεροπρεπέστερον ἢ κατὰ τὴν προτέραν ἡμῶν συνέντευξιν. Ἀναθεῖς πάλιν τὴν ἐπιστασίαν τῶν ἀρωμάτων καὶ τοῦ πυρὸς τοῖς φίλοις μου Ρωμόλῃ καὶ Γάδδῃ, μοὶ ἐνεχείρησε τὸν μαγικὸν χάρτην (pintacolo), καὶ μοὶ προσέταξε νὰ στρέφω αὐτὸν πρὸς ἣν ἤθελε μοὶ δεῖκνύει διεύθυνσιν· ὑπὸ δὲ τὸν χάρτην ἐτέθη ὁ ὑπηρετὴς μου. Ὁ μάγος, ἀρξάμενος τότε τῶν τρομερωτάτων ἐπικλήσεων του, συνήγαγε πληθὺν δαιμόνων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφορῶν λεγεῶνων αὐτῶν, προσκαλῶν ἕκαστον τῶν τελευταίων καὶ ὀνομαστί, εἰς γλῶσσαν ἐβραϊκὴν, λατινικὴν καὶ ἑλληνικὴν, τῇ δυνάμει τοῦ αἰωνίου Πατρὸς καὶ Δημιουργοῦ, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἀμφιθέατρον ἐγένετο πλῆρες ἐν μιᾷ στιγμῇ δαιμόνων, ἕκαστοντάκις πολυπληθεστέρων ἢ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐξορκισμοῦ. Ἐν πρώτοις ὁ Ρωμόλης μετὰ τοῦ Γάδδῃ ἐνησχολοῦντο εἰς τὸ διατηρεῖν τὸ πῦρ ἀνημμένον, καὶ ρίπτειν ἐν αὐτῷ μεγάλην ποσότητα πολυτίμων ἀρωμάτων. Ἐγὼ δὲ, κατὰ διαταγὴν τοῦ νεκρομάντεως, ἐζήτησα καὶ πάλιν νὰ ἴδω τὴν Ἀγγελικὴν ἐκεῖνος δὲ στραφεὶς μετ' ὀλίγον πρὸς ἐμὲ, λέγει· «Μάθε ὅτι οἱ δαίμονες μοὶ ὡμολόγησαν ὅτι ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς, θὰ συναντηθῆς ἀφευκτῶς μετ' αὐτῆς». Προσέθηκε δὲ ὅτι ὧφειλον νὰ ἴσταμαι παρ' αὐτῷ σταθερῶς καὶ γενναίως, διότι οἱ λεγεῶνες ἦσαν τώρα ὑπὲρ τοὺς χιλιούς καὶ πλείονες ἢ ὅσον προσεδόκα, μεταξὺ τῶν ὀποίων καὶ οὐκ ὀλίγοι ἐπικινδυνώδεστατοι, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ ἀπῆνθησαν, τῇ μεσολαβῆσει αὐτοῦ, εἰς τὸ ζήτημά μου, ὀφείλει νὰ φανῆ εὐγενικὸς πρὸς αὐτοὺς καὶ

ἡρέμα νὰ τοὺς ἀποπέμψῃ. Συγγρόνως ὅμως ὁ ὑπὸ τὸν χάρτην παῖς διετέλει ἐν διηνεκεῖ τρόπῳ λέγων ὅτι ὑπῆρχεν αὐτόθι ἐν ἑκατομύριον ἀγριωπῶν ἀνθρώπων ἀπειλούντων νὰ μᾶς φονεύσωσι, καὶ μάλιστα τέσσαρες ὑπερμεγέθεις γίγαντες ὀπλησμένοι, προσπαθοῦντες νὰ εἰσδύσωσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ κύκλῳ. Ἐν τούτοις, ἐνῶ ὁ νεκρομαντὴς, τρέμων καὶ αὐτὸς ὑπὸ φόβου, κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ διασκορπίσῃ καὶ ἀποστείλῃ διὰ τοῦ ἠπιωτέρου τρόπου τὸ πανδαιμόνιον, ὁ Ρωμόλης, ὅστις ὡς φύλλον κερκίδος λούκης ἐπίσης ἔτρεψε, ἐνησχολεῖτο εἰς τὰ ἀρώματα καὶ ἐγὼ αὐτὸς, ἔτι πλεῖον πεφοβισμένος, ἀπέκρυπτον τὸν φόβον μου, ἵνα ἐμποιήσω θάρρος τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ ἀπειναρχώμενον, θεωρῶν τὸν νεκρομαντὴν οὐχ ἤττον ἐκπεπληγμένον·

« Ὁ παῖς ἔθηκε τὴν κεφαλὴν του μεταξὺ τῶν γονάτων του καὶ εἶπεν. «Ἐν ταύτῃ τῇ θέσει, θέλω ν' ἀποθάνω, διότι ἅπαντες βεβαίως θ' ἀπολεσθῶμεν». Τῷ ἀπεκρίθη ὅτι οἱ δαίμονες διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν, καὶ ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα δὲν εἶναι εἰμὴ καπνὸς καὶ σκιά· τὸν προσέταξα πρὸς τούτοις νὰ ἀνυψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ μὴ ἀποδειλῇ. Ἀμα ὅμως ἀνέβλεψεν, ἀνεφώνησε· «Τὸ ἀμφιθέατρον καίεται, τὸ πῦρ ἐπιπίπτει ἐφ' ἡμῶν.» Εἶτα καλύψας τοὺς ὀφθαλμούς μετὰ τὰς χεῖρας, ἀνέκραξε καὶ πάλιν, ὅτι ἡ καταστροφὴ ἦν ἀναπόφευκτος καὶ δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ. Ὁ νεκρομαντὴς, τὸ ἀπὸ μέρους του, μετὰ πρὸς αὐτὸν νὰ μὴ ἀποθαρρύνωμαι, ἀλλὰ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ρίπτωσι τὰ ἀρώματα εἰς τὸ πῦρ. Διέταξε τότε νὰ κἀσθωσιν ἅπαντα τὰ ὑπολειπόμενα ἀρώματα. Ρίψας ὅμως τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ Γάδδῃ, ὅστις τοσοῦτον ἦν κατατρομασμένος, ὥστε μόνως ἡδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰ περὶ αὐτὸν ἀντικείμενα, ἀλλ' ἐφάνετο ἡμιθανής, λέγων πρὸς αὐτὸν ὅτι, ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν, ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ὑπέκῃ τῷ φόβῳ, ἀλλὰ νὰ κινῆται, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Ὁ δὲ παῖς

μετ' οὐ πολὺ, ἀκούσας κρότον τινὰ ἐκ τῶν καιομένων ὕλων προερχόμενον, ἀνυψοῖ τὴν κεφαλὴν, καὶ βλέπων με γελῶντα, ἀνέλαβεν ὀλίγον θάρρος καὶ ἐκφωνεῖ. « Ἄπαντες οἱ δαίμονες ἀναχωροῦν πνέοντες ἐκδίκησιν, καὶ μόνον τινὲς διαμένουσιν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι εἰς μικρὰν εἰσὶν ἀπόστασιν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ κώδων τῆς παρακειμένης ἐκκλησίας ἐσήμανε τὴν ἐναρξίν τῆς ἐσθινης προσευχῆς, καὶ ὁ μάγος, ἀποπερατώσας τὰς τελετουργίας του, ἀπεκδύθη τὸν μαγικόν του ἐπενδύτην, καὶ λαβὼν ὑπὸ μάλης τὰς βίβλους του, ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ παράστασις ἔληξε καὶ δυνάμεθα ν' ἀπέλωμεν. Ἐξήλθομεν λοιπὸν ἄπαντες τοῦ κύκλου κρατούμενοι ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἔχοντες καὶ τὸν παῖδα ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ φόβου του. »

« Ἐνῶ λοιπὸν μεταβαίνομεν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁ παῖς μᾶς ἔλεγε καθ' ὅδον ὅτι δύο ἐκ τῶν δαιμόνων οὓς εἶχομεν ἴδει ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ, προεπορεύοντο ἡμῶν πηδῶντες καὶ σκιρτῶντες, καὶ ὅτε μὲν ἀναβαίοντες ἐπὶ τῶν στεγῶν οἰκιῶν, ὅτε δὲ καταβαίοντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς, ὁ δὲ ἱερεὺς μᾶς ἐβεβαίωσε ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε τῷ συνέθῃ νὰ ἴδῃ μαγικὸν κύκλον τοσοῦτον ἀλλόκοτον καὶ τρομερὸν συνάμα, καὶ προσεπάθει συγχρόνως νὰ με καταπέσει ἵνα παρευρεθῶ καὶ εἰς τρίτην παράστασιν, καθ' ἣν νὰ αἰτήσωμεν παρὰ τοῦ πανδαιμονίου, οὐχὶ πλέον συνετεύξεις μετὰ γυναικῶν, ἀλλ' ἀξιολογώτερα πράγματα ἤτοι, ἀνακάλυψιν κερκρυμένων θησαυρῶν διότι με ἐθεώρει ὡς συνεταῖρον λίαν εὐθαρσῆ καὶ ἀτρόμητον. Οὕτω συνδιαλεγόμενοι ἐφθάσαμεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν ὠνεϊρευόμεθα ἄλλο τι εἰμὴ δαίμονας. »

Ὁ βιογράφος τοῦ Τσελλίνου σημειοῖ ἐν παρόδῳ, ὅτι δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, καὶ ὁ Τσελλίνος περιεπλήχθη εἰς διενέξεις μετὰ τοῦ προρρηθέν-

τος μάγου ἱερέως, αἵτινες ἐπήνεγκον τὴν ὀλοσχερῆ παῦσιν τῶν μεταξὺ των φιλικῶν σχέσεων.

Ἄδύνατον ν' ἀναγνώσῃ τις, λέγει ὁ Κ. Brewster, τὸ διήγημα τοῦτο, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι οἱ λεγεῶνες οὗτοι τῶν διαβόλων δὲν παρήχθησαν ὑπὸ ἐπιδράσεως τινος ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν θεατῶν, ἀλλ' ὅτι ἦσαν πράγματι ὀπτικά φαντάσματα εἰκόνες ἢ ἀντικείμενα ἀντανακλώμενα ὑπὸ ἐνὸς ἢ πλειόνων κοίλων κατόπτρων ἢ φακῶν. » Ἡ ἄνάπτυξις, καὶ ἀρώματα καίονται ἵνα σχηματισθῇ τὸ ἔδαφος ἢ τὸ περιθώριον τῶν ψευδῶν εἰκόνων, οἱ δὲ θεαταὶ ἀσπληρῶς περιορίζονται ἐντὸς τοῦ μαγικοῦ κύκλου. Τὰ δὲ πρὸς τὸ κοῖλον κάτοπτρον παρουσιαζόμενα ἀντικείμενα, ἀφοῦ ἐτοποθετήθησαν οὕτως, ὥστε οἱ ἐν τῷ κύκλῳ νὰ μὴ δύνανται νὰ βλέπωσιν τὴν καθ' εὐθείαν ὑπὸ τοῦ κατόπτρου σχηματιζομένην ἐναέριον εἰκόνα αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε τὸ κάτοπτρον, ἢ σκευωρία ἤτοι ἤδη ἐτοιμὴ ἵνα ποιήσῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ αὐτῶν ἐνασχόλησις τοῦ μάγου ἀπέβαινε ὅλως περιττή, καὶ ἡδύνατο καὶ οὗτος νὰ λάβῃ τὴν θέσιν του μετὰ τῶν θεατῶν. Αἱ εἰκόνες τῶν διαβόλων ἐσχηματίζοντο ἅπασαι διακεκριμένως ἐν τῷ ἀέρι ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ πυρός, ἀλλ' οὐδεμία ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ κύκλῳ. Τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν ἀρώματα ἐρρίπτοντο εἰς τὸ πῦρ ἵνα παραγῶσιν ἀτμὸν, ἢ πρώτην συστροφὴν τοῦ ἀτμοῦ τούτου, ἀνυψομένη διὰ μέσου μιᾶς ἢ πλειόνων εἰκόνων, ἔκαμνε αὐτὰς ν' ἀντανακλῶνται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ θεατοῦ καὶ πάλιν νὰ διαλύωνται, ὅτε ἡ συστροφὴ δὲν ἐπικολουθεῖτο καὶ ὑπὸ ἄλλων τοιούτων. Ὅσον πλείοτεραι συστροφαὶ ἀτμοῦ ἀνέρχοντο, τοσοῦτω καὶ πλείοτεραι εἰκόνες καθίσταντο ὄραται, καὶ ἅπαν δὲ τὸ σύμπλεγμα αὐτῶν ἤθελε φανῆ διὰ μιᾶς, ὅτε ὁ ἀτμὸς ἀθρόως καὶ ὁμοιοτρόπως διεχύνετο ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῶν εἰκόνων κατεχομένου χώρου. Τὰ δὲ μίγματα

τῶν «ὀχληρῶν καὶ δυσἀρέστων ὁσμῶν» συνέτεινον εἰς τὸ νὰ ἐκπλήττωσι τοὺς θεατάς, καὶ καθιστᾶν αὐτοὺς μᾶλλον ὑπέικοντας τῇ ἀπάτῃ, καὶ μετὰ τῶν ἀληθῶν φασμάτων τῆς σκηνῆς συμμειγνύοντα, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς φαντασίας, αὐτῶν παραγόμενα.

Δύσκολον ἀποβαίνει τὸ νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ τοῦ διηγήματος, ὅποια μέρη τῆς παραστάσεως ἐπαρουσιάζοντο πραγματικῶς εἰς τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν, καὶ ὅποια ἦσαν ἀπλῶς ἀποκνήματα τῆς φαντασίας αὐτῶν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, ὅτε παῖς καὶ ὁ Γάδδης τοσοῦτον κατεκυριεύθησαν ὑπὸ τοῦ φόβου, ὥστε ἐφαντάζοντο βλέπειν ὅ,τι δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ παραστάσει. Ἀλλ' ὅτε ὁ παῖς ἀνακράζει ὅτι τέσσαρες τρομεροὶ καὶ παμμεγέθεισι γίγαντες προσεπάθουν νὰ εἰσδύσωσιν ἐντὸς τοῦ κύκλου, μᾶς περιγράφει ἀκριβῶς τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ ἡδύνατο βεβαίως νὰ παραχθῇ διὰ τῆς προσωθήσεως τῶν εἰκόνων ἐγγυτέρω τοῦ κατόπτρου, ὥστε αἱ ἀντανακλάσεις αὐτῶν μεγαλυνόμεναι νὰ φαίνωνται προβαίνουσαι πρὸς τὸν κύκλον.

Εἰς τὸν μετ' ἐπιστασίας ἀναγινώσκοντα τὸ διήγημα, προφανῆς καθίσταται ὅτι, καίτοι ὁ Τσελλίνος ὁμολογεῖ ὅτι ἔτρεμεν ὑπὸ φόβου ὡς καὶ οἱ λοιποί, δὲν ἠγνόει ὅμως καθ' ὀλοκληρίαν τὸν ἐνεργούντα μηχανισμόν διότι, ἵνα ἐνθαρρύνῃ τὸν παῖδα, ἐβεβαίωσε αὐτὸν ὅτι οἱ διάβολοι διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των καὶ ὅτι τὰ φαινόμενα ἦσαν ἀτμὸς καὶ σιὰ.

Ἡ δὲ ἀναφώνησις τοῦ παιδὸς, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς δύο δαίμονας τοὺς προπορευομένους τῆς συνοδίας, τοὺς πηδῶντας καὶ σκιρτῶντας, καὶ ὅτε μὲν ἀναβαίοντας ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν, ὅτε δὲ καταπίπτοντας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, δύναται νὰ λογισθῇ ἀπλῶς ὡς ἀποτέλεσμα νοῦς, ὑπὸ τὸ κράτος εἰσέτι διατελούντος τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ φόβου τῶν ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ τοσοῦτω τρομερῶς διαδραματισθεισῶν σκηνῶν.

Ἡ διασάφησις τοῦ ἀξιοσημειώτου τούτου

τερατουργήματος καθίσταται ἐντελής καὶ διὰ τῆς ἐπομένης παραστάσεως, βασιζομένης ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν. Ἡ παράστασις αὕτη ἐγένετο τὸ 1802 ὑπὸ τοῦ Κ. Philipstal ἐν τοῖς θεάτροις Λονδίνου καὶ Ἐδιμβούργου ὑπὸ τὸ ὄνομα «Φαντασμαγορία», καὶ παρήγαγεν ἐπὶ τῶν θεατῶν τὰ μᾶλλον ἐντυπωτικά καὶ τρομερὰ ἀποτελέσματα. Τὸ θέατρον διέκειτο εἰς σκότος βαθύ καὶ ἡ σκηνή, παριστῶσα σπήλαιον πλήρες τρομερῶν μορφῶν καὶ σκελετῶν ἐν εἰδει ἀναγλύφων ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτῆς, ἀμυδρῶς πως διεφαίνετο δι' ἀρκιῶν τινος παραπετάσματος, ἀοράτου ὅμως τοῖς θεαταῖς, ἐφ' οὗ τὰ σκελετώδη ταῦτα φαινόμενα ἐξεικονίζοντο, καὶ δι' οὗ λάμψεις ἀστραπῶν διήρχοντο, καὶ συγχρόνως βρονταί, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προδιαθέσωσι τὰ πνεύματα εἰς τὴν τρομερὰν παράστασιν, ἐκυλόντο ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν θεατῶν. Αἱ μορφαὶ καὶ τὰ διάφορα ταῦτα σχήματα ἀντανεκλῶντο ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος τούτου διὰ διπλῶν φακῶν, ἀποτελούντων τὰς μαγικὰς *lartes*: ὀπτικά ὄργανα λίαν ἡμῖν γνωστά· ἀλλ' εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ σχήματα ἐφαίνοντο, ὅτε μὲν προχωροῦντα, ὁ τὸ δὲ ὑπαχωροῦντα γιγαντιαῖον μέγεθος λαμβάνοντα, καὶ πάλιν μικρυνόμενα, ὡς ζωντανὰ ὄντα κινούμενα, καὶ ἀμέσως ἐν ἀκαρεὶ ἀναλαμβάνοντα τὰς σκελετώδεις αὐτῶν μορφάς. Τρομερὰ δὲ κεφαλαί, με βλοσυροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς σιαγόνας τρεμούσας, προσήγγιζον ἐνώπιον τῶν θεατῶν καὶ αἴφνης ἐκ νέου ἀφανεῖς ἐγίνοντο κτλ.

Μεταξὺ τῶν τερατουργημάτων τῶν τελομένων ἐν τοῖς ἀρχαίοις μυστηρίοις τῶν Ἑλλήνων καὶ Αἰγυπτίων, ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ δοκιμασθῇ τὸ θάρρος τῶν μυουμένων καὶ τοῦ ἀποδουλώσαι τὸ λογικόν, ἢ ἀνταμεῖψαι τὴν σταθερότητα αὐτῶν, ἦσαν καὶ τὰ ἀκόλουθα: Εἰς τὸ βάθος στενοῦ σπηλαίου, οὐδέποτε φωτιζομένου ὑπὸ τοῦ φωτός

τῆς ἡμέρας, λάμπει τις προσομοία τῆ τῶ ἡλιακῶν ἀκτίνων, αἰφνης ἀναυγάζουσα, ἀνεκάλυπτε τῶ μουυμένῳ, ἐν μεγίστη ἀποστάσει, κήπους μαγευτικούς καὶ ἀνάκτορα μεγαλοπρεπῆ ὧν τὸ κάλλος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια κατέπειθον αὐτὸν νὰ ἀνομολογήσῃ ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦν τὸ ἐνδιαίτημον τῶν ἀθανάτων θεῶν. Ἐνταῦθα οἱ θεοὶ ἐνεφνίζοντο αὐτῷ, τῆς παρουσίας των ἀναγγελλομένης ὑπὸ τῶν μᾶλλον ἀναμφιλέκτων προδηλώσεων. Ἐβλεπεν οὗτος καὶ ἤκουεν αὐτούς, ὁ νοῦς του διεταράττετο, ἡ φαντασία του ἐξεπλήττετο, καὶ τὸ λογικὸν του ὑπὸ τοσοῦτων θαυμάτων κατακλυζόμενον, ἐγκατέλειπεν αὐτόν. Ἐκθαμβούμενος οὕτω καὶ ἐξιστάμενος προσεκύνει τὰς ἐνδόξους καὶ ὑπερφυσικάς διαδηλώσεις, καὶ γονυπετῆς ἀπένειμε τὴν λατρείαν του ἐνώπιον τῆς βεβαίου παρουσίας τῆς Θεότητος.

Οἱ μαγευτικοὶ οὗτοι κήποι καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα, τὰ τοσοῦτον αἰφνιδίως προκύπτοντα ἐκ τοῦ βάθους τῆς σκοτίας, καὶ λαμπρῶς φωτιζόμενα ὑπὸ φώτων μαγικῶν, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἡλίου, ὡς λέγει ὁ Βιργίλιος (1), ἐπαναφαίνονται ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι, διὰ τοῦ, δικαίῳ τῷ λόγῳ θαυμαζομένου, νεωτέρου ἐφευρήματος, τοῦ καλουμένου *Διοράματος* (2) Τὸ κυριώτερον τέχνησμά αὐτῶν συνίστατο εἰς τὸν τρόπον τοῦ ρίπτειν τὸ φῶς ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ἐνῶ ὁ θεατῆς διέμενον ἐν τόπῳ σκοτεινῷ. Τοῦτο οὐδεμίαν παρεῖχε δυσκολίαν, καθότι ὁ μουόμενος εἰσέδυν ἐκ τοῦ ἐνὸς ὑπογείου διαχωρίσματος τοῦ σπηλαίου εἰς τὸ ἕτερον· καὶ ἐπειδὴ, ὅτε μὲν ἀνυψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα, ὅτε δὲ πάλιν κατέβαινε, ἡ δύνατο εὐκόλως νὰ νομίζῃ ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς εὐρισκόμενον, ὡς ἐκ τοῦ περιου-

(1) *Solem que suum, sua lumina norundt* (Virgil, *Aeneid* *Lid VI* στλ. 641)

(2) Διοράμα. Εἰκὼν μεγάλη φυσικῶν ἀντικειμένων κατακλυζομένη ὑπὸ κινητοῦ φωτός κτλ. Ἐφεύρημα τοῦ *Daquerre Esulton* ἀπὸ τοῦ 1822 χρονολογούμενη.

κλουντος αὐτὸν σκότους. Ἐκ τούτων ἀσφαλῶς συμπεραίνομεν, ὅτι οἱ *Φανματογροὶ* ἱεροφάνται τῶν μυστηρίων, οἱ πολυειδῶν τρόπων ἀπάτης ἐφευρεταί, οὐδόλως ἠγνόνουν τὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν τὸ Διοράμα βασίζεται. Ἀπλῆ παρατήρησις ἤρκει ἵνα ἀνακαλύψῃ αὐτὰς, ἀνευ τῆς συνδρομῆς ἄλλης τινὸς τέχνης. Ἄν μακρὸς τις διάδρομος εἰς δάσος σκιερῶν δένδρων καταλήγῃ, φωτίζεται δὲ ἐξ ἐνὸς μόνου ἀκροῦ αὐτοῦ, ἡ πέραν τοῦ δάσους περιβλεπτος ἕκτασις θὰ φαίνεται πλησιεστέρα, καὶ θέλει παρουσιάζεσθαι τοῖς βλέμμασι τοῦ θεατοῦ ὡς ἡ τοῦ Διοράματος εἰκὼν.

Ἄς ἴδωμεν ὅπως ἀπλοποεῖται ἡ ἀπάτη ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, διὰ τῆς ἐνώσεως διαφόρων μηχανισμῶν. Συνοψίζομεν πρὸς τοῦτο τὴν περιγραφὴν τὴν δεδομένην ὑπὸ τῆν λέξιν «*Διοράμα*» ἐν τῷ ἀγγλικῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ «*Penay Cyclopedia*».

«Τὸ ἰδιάζον μαγικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ διοράματος, προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνδείκνυται ἡ εἰκὼν, θεωρουμένη διὰ τοῦ προσκηνίου τοῦ θεάτρου. Πέραν τοῦ προσκηνίου τίθεται ἡ εἰκὼν εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, ὥστε τὸ φῶς σχηματίζει ἐπ' αὐτῆς γωνίαν, καταπίπτει ἐξ ὀροφῆς ἀοράτου καθισταμένης τῷ θεατῆ. Τοῦ φωτός συγκεντρομένου οὕτως ἐπὶ τῆς εἰκόνος, τὸ ἀποτέλεσμα ἐπαυξάνει οὐσιωδῶς, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ θεατῆς διαμένει συγκριτικῶς ἐν τῷ σκότει, οὐδὲν ἄλλο φῶς δεχόμενος εἰμὴ τὸ ἐκ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς τῆς εἰκόνος ἐκπεμπόμενον. Ἐν ἕτερον περιστατικὸν μεγάλως συντεῖνον πρὸς τὴν ἀπάτην εἶναι ἡ μεσολαβοῦσα ἀπόστασις, καὶ ὅτι τὰ πλάγια τοῦ προσκηνίου ἐκτείνονται γωνιωδῶς πρὸς τὴν εἰκόνα καὶ, καλύπτοντα τὰ ἄκρα αὐτῆς, περιορίζουσι τὸ φῶς ἐν αὐτῇ τῇ σκηνῇ. Ὁ ἀποκλεισμός λοιπὸν οὗτος παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου ὀράσεως, ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ εἰκόνι ἐξωγραφημένων, τοῦ ὀφθαλμοῦ μὴ ἔχοντος ἄμεσον κανόνα συγκρίσεως μεταξὺ

» ἀληθῶν ἢ ψευδῶν παραστάσεων, παρέχει
 » εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θεάματος μεγάλην
 » καὶ ἐκπληκτικὴν ποικιλίαν. Τὸ φῶς δύναται
 » νὰ σμικρυνθῆ ἢ αὐξηθῆ κατ' ἀρέσκειαν,
 » ἀνεπαίσθητως ἢ ἀναφνδόν, νὰ παριστᾶ
 » μετὰ βασιν ἐκ τοῦ συνήθους φωτός τῆς
 » ἡμέρας εἰς λάμψιν ἡλιακὴν, καὶ ἐξ αὐτῆς
 » πάλιν εἰς συννεφώδη ομίχλην ἢ εἰς κνέφας
 » ἐσπερινόν· ἀπασῶν τῶν παραλλαγῶν
 » τούτων παρεχουσῶν τῷ διοράματι χαρακτῆρα
 » φυσικὸν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τρόπον ζωγραφικῆς
 » ἢ σκιαγραφικῆς τέχνης. Αἱ δὲ παραλλαγῆ
 » αὐταὶ καὶ διάφοροι μεταβάσεις παράγονται
 » διὰ μέσου διαφόρων θυρίδιων, προστεθειμένων
 » ἐν τῇ ἐκ σκιερῶν ὑέλων ἐσχηματισμένη ὀροφῇ,
 » ἀνοιγομένην ἢ κλειομένην ἀναλόγως τῆς
 » ἀπαιτουμένης ἐλαττώσεως καὶ αὐξήσεως
 » ἢ ἑτέρας τοῦ φωτός τροποποιήσεως. Προσέτι
 » μέρη τινὰ τῆς εἰκόνος εἰσὶ διαφανῆ,
 » ἐφ' ὧν προσπίπτει τὸ φῶς ὅπισθεν,
 » παρέχει ζωηροτέραν λάμψιν. πτλ.»

Ὁ συνδυασμὸς λοιπὸν διαφανῶν, ἡμιδιαφανῶν καὶ σκιερῶν χρωματισμῶν, προσβοηθούμενος ἔτι πλεον ὑπὸ τῆς τέχνης τοῦ ποικίλλειν τὰ τε ἀποτελέσματα καὶ τὸν βαθμὸν τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ φωτός, ἀποκαθιστᾶ τὸ Διοράμα ἐντελεστέραν φυσικὴν παράστασιν.

Διὰ τῶν αὐτῶν μέσων δύναται νὰ φανῶσι μορφῆ σχηματιζόμεναι, ἔνθα οἱ θεαταὶ ἐθεώρουσαν ἀπλῶς ἔδρας κενὰς βράχοι καταπίπτοντες, ζοφώδεις νεφέλαι βροντῆς χαρίεσσαν κοιλιάδα ἐπισκιάζουσαι, καὶ καταστρεπτικὰ χιονοστιβάδες μεταξὺ τῶν εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὀρέων εἰρηνικῶν κατοικιῶν.

Ἐν τῷ ἐν Παρισίοις ἐκτεθέντι διοράματι τῷ 1826, παρίστατο τὸ ἠρειπωμένον μοναστήριον τοῦ Ἁγίου wandrille, τὸ πλησίον τῆς πόλεως Ρουέν. Μία τῶν θυρῶν αὐτοῦ βιαίως ἠνοιγετο καὶ ἐκλείετο, ὡς ἀποτέλεσμα δῆθεν σφοδροῦ ἀνέμου. Ὅτε ἠνοιγετο, ἐκτε-

ταμένη ὠραία πεδιάς ἐθεωρεῖτο πέραν αὐτῆς· σκιαὶ δένδρων ἐπιπτον ἐπὶ τῶν παλαιῶν τοίχων αὐτοῦ, μᾶλλον ἢ ἦπτον βαθεῖαι, ἀναλόγως τῆς ὀροφῆς μεθ' ἧς τὰ νέφη διήρχοντο ὑπεράνω τῶν ἐρειπίων, διακόπτοντα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦπτον τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Ὅτε λοιπὸν τὰ τεχνάσματα ταῦτα, τὰ οὐδόλως ἐκτιμώμενα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν ὀλιγοῖα τιθέμενα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, ἐξεπληττον τὸν εὐπιστον θεατῆν, προκατειλημμένων ἤδη ὄντα καὶ ὑπὸ ἄλλων φαινομενικῶν θαυμάτων, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῶν μυστηρίων τῆς ἀρχαιότητος, πῶς ἤθελε δυνθῆ οὗτος ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς πραγματικότητος αὐτῶν, ἢ νὰ φαντασθῆ ὅτι αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀληθεῖς παραστάσεις ἐμφύχου φύσεως;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΙΑΤΡΙΚΑ.

Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ὁ χαρακτῆρ τοῦ ἱερέως καὶ ὁ τοῦ ἱατροῦ συνυπῆρχον πάντοτε ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Οἱ Παγὸς τῆς Βραζιλίας εἰσὶ συνάμα ἱερεῖς, ἐξορκιστὰ καὶ ἱατροί· θεραπεύουν νόσους ἐκμυζῶντες τὸ πάσχον τοῦ σώματος μέρος καὶ πτύοντες ἀκολούθως εἰς λάκκον πρὸς ἀποδιοπόμπησιν δῆθεν τοῦ κακοδαίμονος δν νομίζουσιν αἴτιον τοῦ νοσήματος. Οἱ ἱερομάγοι δ' οὗτοι, καὶ συγχρόνως ἱατροὶ, ἀποτελοῦσι σωματεῖον εἰς ὃ οὐδεὶς ἐστι δεκτός, ἀν μὴ πρῶτον ὑποστῆ τὰς σκληροτάτας τῆς μυσσεως δοκιμασίας.

Ἐν Ἀρμενίᾳ τὸ πάλαι, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Τίτων* ἢ *Χαλαλέων*, οἱ θεοὶ ἐλέγοντο ὅτι ἐπανῆγον εἰς τὴν ζῶην τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ἀποθνήσκοντας ἤρωας διὰ τῆς ἐκμυζώσεως τῶν πληγῶν αὐτῶν. Ἡ Ἀγκουῖτῖα ἢ Ἀγκιτῖα, ἀδελφὴ τῆς Μηδείας ἢ τῆς μαγίσσης Κίρκης, ἐγκατεστάθη ἐν Ἰταλίᾳ, πρὸς τὸν σκοπὸν κυρίως τοῦ ν' ἀξιώθῃ αὐ-

τόθι λατρείας καὶ βωμῶν, ἐφαρμόζουσα τὰς ἱαματικὰς αὐτῆς γνώσεις ἐπὶ τῶν νοσημάτων τῶν λυμαινομένων τὴν χώραν ἐκείνην. Παρ' αὐτοῖς οἱ ἐν Ἰταλίᾳ Μαρσοὶ ἐδιδάχθησαν τὴν τέχνην τοῦ γοητεύειν τοὺς ὄφεις.

Ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, καὶ μετὰ τὴν πολιορκίαν ἀκόμη τῆς Τρωάδος οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν καὶ οἱ ἥρωες ἐγίνωσκον ἀποκλειστικῶς τὰ μυστήρια τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς χειρουργίας.

Ὁ Ἀσκληπιὸς, π. χ., ὁ ἰατρὸς τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐλατρεύετο ὡς θεότης μετὰ θάνατον. Ἡ Ρώμη ἐν τῷ 462 ἔτει ἀπὸ κτίσεως αὐτῆς, ἀπαλλαχθεῖσα τῆς νόσου πανώλους ἀνιδύσαντο ναὸν τῷ Θεῷ τούτῳ τῆς Ἰατρικῆς, ὅστις, καθὰ ὑπὸ τοῦ χυδαίου λαοῦ ὑπετίθετο, εἶχε μεταβῆ ἐκεῖσε ἐν σχήματι ὄφρος καὶ κρυβῆ μετὰ τῶν καλαμώνων τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ. Παρίστατο δὲ κρατῶν βακτηρίαν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ. Περὶ δὲ τὴν βακτηρίαν ταύτην ἦν ὄφης περιεπιλιμμένος. Οἱ ὄφεις ἦσαν ἰδίως ἀφιερωμένοι αὐτῷ, οὐ μόνον διότι οἱ ἀρχαῖοι ἰατροὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν αὐτῶν ἐν ταῖς συνταγαῖς των, ἀλλὰ διότι ὁ ὄφης ἐστὶ σύμβολον συνέσεως καὶ προβλέψεως ἀρετῶν—ἀναγκαιοτάτων τῷ ἱατρικῷ ἐπαγγέλματι.

Ἐν Αἰγύπτῳ ἡ Θεουργία (1) διένεμε μετὰ τῆς τριακονταῆς ἐναερίων πνευμάτων τὴν ἐπιστάσιαν τῶν διαφόρων μελῶν τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. Οἱ δὲ ἱερεῖς ἐποιοῦντο ἰδιαιτέρως ἐπίκλησιν ἐκάστου τῶν πνευμάτων, ἵνα τῇ συνεργείᾳ αὐτοῦ, ἐπιτύχωσι τῆς θεραπείας τοῦ παρ' αὐτῶν νοσηλευομένου μέλους. Ἐξ Αἰγύπτου δ', ὡς γνωστὸν ἔσχον τὴν καταγωγὴν τὰ συνταγολόγια τὰ διδάσκοντα τὴν χρῆσιν τῶν φυτῶν ἐν τῇ ἱατρικῇ. Ἀλλὰ τὰ συνταγολόγια ταῦτα ἦσαν ὅμως μαγικά.

Ὁ ἐκ Προύσης τῆς Βιθυνίας ἄριστος ἰατρὸς τοῦνομα Ἀσκληπιάδης, καθίδρυσεν ἐν

(1) Θεουργία. — Ἀγυρτεία Θεουργοῦ εἶδος μαγείας, ὡς δῆλ. ἐκ συνεργείας θ. οὐ.

Ρώμῃ, ἐνθα ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ περὶ τὸ 60ον ἔτος π. Χ, σχολὴν ἱατρικὴν. Οἱ ὄπαδοί αὐτοῦ ἀπήγγελλον ἐπωδάς, ἐθεράπευον νόσους, δι' αἰσχρῶς ὅτι αὐτοὺς ὁ θεὸς τῆς ἱατρικῆς Ἀσκληπιὸς ὑπηγόρευε δῆθεν αὐτοῖς ἐν ὀνείρασι καὶ ὄπτασιαις τὸν τρόπον τῆς θεραπείας. Τοῦθ' ὅπερ ἐν παρόδῳ μὰς ἀναμιμνήσκει τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους περὶ τοῦ τυφλοῦ θεοῦ Πλούτου:

«Οὐκ οὐκ ἰατρὸν εἰσαγαγεῖν ἐχρῆν τινὰ; —
«Τίς δῆτ' ἰατρὸς ἐστὶ νῦν ἐν τῇ πόλει;
«Οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδὲν ἔσται, οὐδ' ἡ τέχνη. —
«Σκοπῶμεν. —
« Ἀλλ' οὐκ ἔστιν. —
« Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ. —
«Μὰ Δι', ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρασκευάζομεν
« Ἐγώ, κατακλίνας αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιόυ.
«Κράτιστον ἐστὶ.» — (Ἀριστοφ. Πλούτος, 406.)

Ἐξ ὧν συμπεραίνομεν δύο τινὰ: 1ον ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ (Ἀριστοφάνους ὀλίγον ἐτιμᾶτο ἐν Ἀθήναις) καὶ 2ον ὅτι ἀπέστελλον ἐνίοτε τοὺς νοσοῦντας ἵνα κοιμηθῶσιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐνθα, ὡς ἐφρόνουν, ὁ θεὸς οὗτος ὑπεδείκνυεν αὐτοῖς καθ' ὕπνον φάρμακόν τι ἱαματικὸν τῆς νόσου των. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ἐν Ρώμῃ ἰατροὺς βέβαιόν ἐστιν, ὅτι ἡ ἐγκρατεία, ἡ ἡσυχία τοῦ νοσῶντος, τὰ ἐπιβαλλόμενα λουτρὰ, καὶ οὐχ ἤττον ἡ τῶν νοσοῦντων πεποιθήσεις ἐπὶ τῇ ἐπιστήμῃ τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀνεπλήρουν τὴν θείαν παρέμβασιν καὶ ἐπέφερον πολλὰς τὸ ποθοῦμενον. —

Τὰ θερμὰ μεταλλικὰ ὕδατα, πλεῖότερον ἐν χρῆσει παρά τοῖς ἀρχαίοις ἢ τὰ νῦν, ἦσαν ἀφιερωμένα τοῖς θεοῖς· ἤτοι, τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ τῷ Ἡρακλεῖ. Ὁ ἱερός χαρακτὴρ τῶν ἱαματικῶν τούτων ὑδάτων διέκειτο εἰς τὴν ἀρχαίαν δεισιδαιμονίαν μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ Ἀγγλος Losbroko ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «British Monachism» ἀναφέρει ὅτι, ἐν μέρει τινὶ καλουμένῳ Nells' Point, ὑπάρχει ὠραῖον φρέαρ εἰς 8 μέγας ἀριθμὸς γυναικῶν προσέρχονται τὴν Μεγάλην Πέμπτην, καὶ ἀφοῦ πλύνωσι τοὺς ὀφθαλμούς

των ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης, ρίπτουσι ἐντὸς αὐτῆς μίαν περονίδα (καρφίτσαν). Ἀπαξ δὲ προσέτι τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅτι εἰς τὸ φρέαρ τοῦ Ἀγ. Μαρδρίνου (S. Mardriu's Well), οἱ χωλοὶ προσερχόμενοι τὸ ἑσπέρας, ἐθέτετον ἀφιερῶματα ἐπὶ τοῦ ἐκεῖσε βωμοῦ, ἔπινον ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ τὴν ἐποιοῦσαν πληροῦντες, ἕκαστος ἀνὰ μίαν φιάλην ἐξ αὐτοῦ, τὴν ἐλάμβανον μεθ' ἑαυτῶν ἀναχωροῦντες. Ἐν Βασιγγάμῃ, ὠραῖον λιθόστρωτον κατεσκευάσθη διὰ τοὺς προσκυνητὰς, ἐνθα ὑπῆρχε καὶ ἱερόν τι φρέαρ καὶ σταυρὸς παρακείμενος, ἀπέναντι τοῦ ὁποῦ οἱ προσκυνηταί, γονυπετοῦντες, ἔπινον ἐν καταύξει ἐκ τοῦ ὕδατος. «Τὰ καθιερωμένα ταῦτα φρέατα, προστίθησιν ὁ Fosbroke, ὑποδηλοῦσιν ἀπλῶς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν ἰδιοτήτων τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων, ἀλλ' ἐξ ἀμαθείας αἱ ἰδιότητες αὐταὶ ἀπεδίδοντο μετ' εὐλαθείας εἰς αἰτίας ὑπερφυσικῆς. «Ἐν Lancashire, ὡς αὐτῶς τῆς Ἀγγλίας, ὑπάρχει τὸ ἱερόν φρέαρ τοῦ Ἀγ. Βινφρέδου, ἐφ' οὗ ἀνηγέρθη καὶ παρεκκλήσιον ὑπὸ τῆς πλουσίας οἰκογενεῖας Στάνλιϋ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐδουάρδου Ζ'. Ὁ Ἀγγλος φυσιοδίστηρ Πένναντ ἀναφέρει ὅτι προσκυνηταὶ ἐφαίνοντο συχάκις ἐν αὐτῷ ἱστάμενοι ἐντὸς τοῦ ὕδατος μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ἐν μεγίστῃ συντριβῇ ψυχῆς, ἐπὶ πολλὰς ὥρας, προσευχόμενοι καὶ ποιοῦντες ὠρισμένον τινὰ ἀριθμὸν περιστροφῶν καὶ ὅτι ἡ εὐσέβεια αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον πολλὰκις ἀνήγαστο βαθμὸν, ὥστε καὶ θάλατον ἐπέφερε τοῖς ἐθελοθρήσκοις τούτοις.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἠδυνήθη ἐν Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ νὰ καταστρέψῃ καθ' ὅλουκληρίαν τὰς ἐπικρατούσας προλήψεις τοῦ Πολυθεϊσμοῦ. Αὐταὶ ἀνεράνησαν μετὰ μείζονος δυνάμεως κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι, μεθ' ὅλην τὴν ἀντιπάθειαν ἣν ἐνέπνεον τοῖς Χριστιανοῖς, ἦσαν ὅμως σχεδὸν οἱ μόνοι χειρουργοὶ τῶν ἡγεμόνων καὶ βασιλέων· αἱ δὲ ἀξιοσημείωτοι Θεραπειαί, ἀ: ἐξετέλουσαν, εἰκάζοντο ὡς ἀποτελέσματα ὑπερφυσικῆς τινος ἐνεργείας. Ἡ δ' εἰκασία αὕτη ἐπεβεβαιώθη καὶ ὑπὸ τῆς ἐντύ-

νου μυστικότητος τῶν συνταγῶν των, παραληφθεισῶν πιθανῶς ἐκ τῶν Ἀράβων. Ἐνημενίζοντο ἔθιν πολλάκις βλέποντες τοὺς Χριστιανούς: αὐτῶν ἀντιπάλους, ἀπονέμοντας αὐτοῖς ὑπερφυσικὰς ἀρετάς. Ἀλλὰ, δυστυχῶς, μετὰ παρέλευσιν οὐ πολλοῦ χρόνου, σφοδροὶ τινες ὄπαδοί τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀνήγγελλον θαυμασίας τινὰς θεραπείας πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἰουδαίων. Ὡς λοιπὸν τὸ πάλαι ἐν τῷ ἐν τῇ νήσῳ Κῶ ἔθνικῷ ναῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀνεκρέμαντο ἀφιερῶματα χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ περιστῶντα τὰ θεραπευθέντα μέλη τῶν νοσοῦντων, οὕτω καὶ ἔντιστι μητροπολιτικοῖς ναοῖς τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης, ἀνεφαίνοντο κνήμαι, βραχιόνας, ρίνας, κτλ. ὡς ἱερὰ μνημόσυνα τῆς τελεσεθείας αὐτῶν θεραπείας.

Ἡ συνήθεια τοῦ ἀποδιδόναι ὑπερφυσικὴν δυνάμιν εἰς τὴν ὅλως φυσικὴν ἐνεργείαν τῶν φαρμάκων, καὶ ἰδίως τῶν ἐν μυστικότητι διατηρουμένων, διεσώθη μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ ἄριστοι τῶν ἱατρῶν λέγουσιν, π. χ., ὅτι τὸ μόνον ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς δόξως τῶν λυσσώντων ζώων εἶναι ἡ ἄσσος καυτηριαστῆς τῆς πληγῆς διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου. Ὁ τρόπος; οὗτος τῆς θεραπείας διετέλει ἐν χρῆσει ἐπὶ πολλοῦς αἰῶνας ἐν Τοσκάνῃ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν τισιν ἄλλαις ἐπαρχίαις τῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' ὁ πεπυρακτωμένος οὗτος σίδηρος, δ' ἐπενεγκῶν τὴν θεραπείαν, ἦν βεβαίως εἰς ἐκ τῶν ἡλίων τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἢ ὄρειλε νὰ ἦναι, κατὰ τὴν κοινὴν δοξασίαν.—Ἡ ἀγυρτεία, ἵα ὑποκρύψῃ τὴν ἐνεργείαν τῶν φυσικῶν αἰτίων, ἀπέδιδε πολλὰκις μαγικὴν δυνάμιν εἰς πράγματα ἀσημάντου φύσεως. Ἀγυρτῆς τις, ὑπὸ τοῦ Φρομούνδου ἀναφερόμενος, ἐν τῇ «περὶ Γοητειῶν Πραγματείας» του (Tract. de Fascinatione), συνεδούλευε φάρμακόν τι κατὰ τῆς φθίσεως καὶ τοῦ ὑδροπυρέτου, ὅπερ καθ' ἑαυτὸ ἦν ἀπολούστατον ἢ σκευασία του ὅμως δὲν ὄρειλε νὰ γείνη διὰ τοῦ κοινοῦ πυρός, ἀλλ' ὡς ἐξῆς: Προϊόνιον ἔπρεπε νὰ κατασκευασθῇ ἐκ μηλέας ἀρτίως κεραυνοβοληθείσης, καὶ δι' αὐ-

του να προινοζήται ξύλινος οὐδὸς θύρας δι' ἧς πλείστοι εἶχον θιέσθαι, μεχρισοῦ ἢ ἐνδελεχῆς ἀνάτριψι; τοῦ ἐργαλείου τούτου ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ παραγάγη φλόγα! Τὸ ἀλλόκοτον τῆς τοιαύτης συνταγῆς ἐνέπνεε πεποιθήσιν τοῖς εἰς τὸ φάρμακον τοῦτο προστρέχουσι· τὸ δὲ λίαν δυσχερὲς τῆς ἐπιτυχῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἐξησπράλιζεν ἐκ προοιμίων, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, τὸ ἀλάνθιστον τοῦ φαρμάκου. Τὸ παράδειγμα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων ἄπερ δυνάμεθα ν' αναφέρωμεν, ἀλλὰ μᾶς ὑπομιμνήσκει καὶ ἕτεραί τινα.

Πρὸς θεραπείαν τῆς ἐξαρθρώσεως τοῦ ὁστοῦ τῆς κνήμης, ὁ Κάτων (De re rustica α περὶ Ἀγροτικῶν β) συστήνει τὴν ἐφαρμογὴν λεπτῶν σανίδων οὕτω πως διατιθεμένων, ὥστε νὰ συγκρατῶσι τὸ βεβλαμμένον μέρος ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ θέσει. Ἀλλὰ συγχρόνως σημειῖ καὶ λέξεις τινὰς μυστηριώδεις, ἃς οφείλου νὰ ἀπγγέλλωσι, γινόμενης τῆς ἐπιδέσεως, καὶ ἐξ ὧν μόνων ὑπετίθετο ἐξαρτωμένη ἢ μηχανικὴ τελεσφόρησις τῆς πράξεως.

Ἐπιγραφή τις, ὑποτιθεμένη τὸ πάλαι ὑπάρχουσα ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ ναῶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, μᾶς παρέχει τρία παραδείγματα τῶν διαφορῶν τούτων καθ' οὗς ἡ εὐπιστία συντελεῖ πρὸς τὴν ἀγυρταίαν: 1. Οὐδὲν τὸ θαυμαστόν ἐν τῷ σταματᾶν τὴν αἵμοπτυσίαν διὰ πικραμυγδαλῶν καὶ μελιτος· διότι τὰ πικραμύγδαλα ἢ τὰ γίγαρτα (κούκουτσα τοῦ ροδαίνου, καλῶς βρεχόμενα, ἀναδίδουν ὑδροκυανικὸν ζῆν ὅπερ σταματᾷ τὴν ροὴν τοῦ αἵματος. Ἀλλ' ὅταν ὁ Θεός, ἵνα θεραπευθῇ ὁ πάνος τῶν πλευρῶν, συντάσσει τοπικὸν ἐπίδεσμα συνιστάμενον κυρίως ἐκ τῆς ἐκ τοῦ βωμοῦ συναγομένης τέφρας, συμπεριαινομεν εὐκόλως ὅτι οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, συνειμύνηον ἕτερόν τι φάρμακον μετὰ τῆς τέφρας· ταύτης. 2. Ἐὰν ἀλοιφή τις, ἐν ἧ τὸ αἶμα λευκοῦ πετινοῦ συνειμύνητο μέλιτι, καὶ οὕτως ἐπέφερε τὸ σωτηριώδες ἀποτέλεσμα, ἐπιτρέπεται βεβαίως ἡμῖν ἢ ὑπόθεσις, ὅτι τὸ αἶμα τοῦ πετινοῦ συντελεῖ ἀπλῶς πρὸς τὸ ἐπικαλύπτειν διὰ μυστηρίου τὴν σκευασίαν τοῦ

φαρμάκου. 3. Τυφλό; τις, μετὰ τινὰς γονυκλισίας, ἐπέθετο τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ βωμοῦ ἱσταμένην χεῖρά του ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἄμέσως ἀνέβλεψε. Τὸ ἀληθές ὅμως ἐστὶν ὅτι οὐδέποτε ἀπώλεσε τὴν ὄρασίν του· καὶ πιθανῶς τὸ τέχνασμα τοῦτο ἐξετελέσθη ἐν κρισιμωτάτῃ τινὶ στιγμῇ, καθ' ἣν ἦτο ἐπάναγκες, ὥστε ἡ παρακμάζουσα φήμη τοῦ τε Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ ναοῦ του ν' ἀναλάβῃ νέαν τινα ἀναζωογόησιν. —

Ὅταν ἀκούωμεν νὰ διηγῶνται περὶ τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων νηστειῶν ἃς τινες ἐπεβάλοντο ἑαυτοῖς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐβδομάδας, δικαιούμεθα νὰ κατατάξωμεν αὐτὰς μετὰ τῶν Ἀραβικῶν Νυκτῶν, τῆς « Χαλιμᾶς » (ἴδε νύκτα; 137 καὶ 138)· ἀν αἱς ἀκατανόητοι ἀποχαι βιωμάτων περιγράφονται. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ διηγήσεις αὗται εἰσι πλείστα τὸν ἄριθμόν, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ τὰς ἀποδώσωμεν καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὸν πόθον τοῦ ἀπατᾶν, καὶ ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι ἅπασαι στεροῦνται ὑποστάσεως.

Ἄς παρατηρήσωμεν ἐν πρώτοις, ὅτι οὐσίαι τινὲς κέκτανται τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀναστέλλειν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Τοιαῦται π. χ. εἰσὶ τὰ φύλλα τοῦ ταβᾶκου ἢ καπνοῦ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Περουβιανοῦ κοκκοφοίνικος. Τινὲς μάλιστα προσέβησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ εἰπῶσιν ὅτι, ἂν ἕτερον τῶν φυτῶν τούτων κρατηθῇ ἐν τῷ στόματι ἀνθρώπου, ὅστις ἐργάσθη δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἄσιτος, θέλει καταστήσει αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ὑποφέρῃ τὴν πείναν. Ἄλλως τε γνωστόν ἐστὶν, ὅτι τὸ ὄπιον κέκτανται, κατὰ τινα βαθμόν, τὴν δύναμιν τοῦ κατευιάζειν τὴν αἰσθησιν τῆς πείνης. Ὁ ταχυδρόμος τῆς Τουρκίας, ὁ ἐκτελὼν ἔφιππος μακρὰς καὶ κοπώδεις ὁδοιπορίας ἄνευ τινὸς ἀναπύσεως, προμηθεύεται μεθ' ἐνὸς σακκίου περιέχοντος τροχίσκους ἐξ ὀπίου (pastilles d' opium) καὶ ὅταν αἰσθάνηται ἑαυτὸν λίαν κεκοπικκῶτα, καταβαίνει τοῦ ἵππου, ἀνοίγει τὸ σακκίον, τρώγει ἕνα τροχίσκον, προσφέρει τὸ ἴππῳ του, καὶ εἶτα ἱππεύων ἐκ νέου

προβαίνει εἰς τὴν ὁδοιπορίαν του μετὰ τοσαύτης φαιδρότητος, ὅσην εἶχε τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του, καὶ οὕτω; ἀμρότεροι, ἄνθρωπος καὶ ζῶν ἀναψυχὴν λαμβάνοντες, καταδαμάζουσι τὴν αἰσθησιν τῆς πείνης.

Ὁ Ἴταλός· ἱατρός καὶ φυσιογράφος· Ματτιώλης, ἐν τοῖς « Διοσκορίδου Σχολίοις αὐτοῦ (Commentarius Dioscorid.), ἀποδίδωσι τοῖς Σκυθίας τὴν χρῆσιν φυτοῦ τινος, νοστήμου τὴν γεῦσιν καὶ τοσοῦτον δραστικοῦ πρὸς τὸ ἀναπληροῦν τὴν τροφήν, ὥστε διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἡ ζωὴ παρετάθη ἐνίοτε ἐπὶ δώδεκα ὅλιαις ἡμέρας. Τὸ φαινόμενον τοῦτο θαῦμα ἢ δύνατο νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ διὰ τῆς εἰς μικρότατον ὄγκον σκευασίας ἐξόχως θρεπτικῶν τινῶν οὐσιῶν. Βίς παρομοίου τεχνάσματος χρῆσιν δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν καὶ τὰ περὶ Ἀβάριος (1) ἱστορούμενα ἢ μᾶλλον μυθολογούμενα, ὅστις οὐδέποτε ἐθέσθη τρώγων ἢ πίνων· ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸ τέχνασμα λίαν ἐπιτυχῶς ἐχρησιμοποιήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμενίδου τοῦ Κρητῆς, τοῦ κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐπὶ ἡμῖσιν αἰῶνα κοιμηθέντος.

Ἀλλὰ μεγάλως ὑπερτερεῖ τοῦ θαύματος τοῦ καθιστάναι τὸν ἄνθρωπον ἀνεξάρτητον τῶν μᾶλλον κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς φύσεως τὸ θαῦμα τοῦ ἀποδιδόσαι αὐτῷ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ζωὴν. Τοῦθ' ὅπερ· προβαίνομεν ἤδη ἵνα διὰ παραδειγματῶν σαφηνίσωμεν.

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΥΘΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τῷ 1871 ὁ διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ τοσοῦτον γνωστός γενόμενος καθηγητῆς Κάρπαν-

(1) Ἀβάριος· μυθώδης ἀνὴρ, καταγόμενος ἐκ Σκυθίας ἢ ἐκ τῶν Ὑπερβορείων, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος. Οὗτος περιήλθε, λέγεται, τὴν γῆν ἅπασαν ἄσιτος, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἐν βέλῳ μυστηριώδες, ἢ κατ' ἄλλους, φερόμενος ἐπὶ τοῦ βέλους τούτου, μεθ' οὗ ἑναερίως ἐποίει τὰς ὁδοιπορίας του. Ἐγένετο δὲ τὰ μελλόντα καὶ ἀριστος ἱατρός. Ἀγνοεῖται ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεώς του. Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἦν σύγχρονος τοῦ Ὁρφέως, οἱ δὲ τοῦ Πυθαγόρα.

τερ, προέτεινε εἰς τὸ ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον τὴν διοργάνωσιν ἐκδρομῆς πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ πυθμένου τῆς θαλάσσης ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, τῷ Εἰρηνικῷ καὶ τῷ Ἀνταρκτικῷ ὠκεανῷ, ὅπως οὕτω συμπληρωθῶσιν αἱ ἐρευναι αὐτοῦ ἃς ἐπεχείρηθεν ἐν μέρει τινὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξαρτισθὲν τὸ πλοῖον Challenger ἐτίθη ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ σὴρ Γεωργίου Ναρὲς. Τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος τῆς ἐκδρομῆς ἀνέλαβεν ὁ καθηγητῆς Οὐάϊβιλλ Ὡάμσων.

Τὸ Challenger ἀπᾶν ἐξ Ἀγγλίας τῇ 7 δεκεμβρίου 1872 ἐπνέεικαψε τῇ 24 μαΐου 1876, διαπλεύσας 70,000 ναυτικά μίλια. Ὁ πλοῦς αὐτοῦ ὑπῆξε διὰ πολλοῦ λόγους δυσχερέστατος. Καὶ πρῶτον διέπλευσε τρεῖς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀπὸ τῶν Βερμούδων νήσων εἰς Ἀλιφάξ πρὸς μελέτην τῶν φαινόμενων τοῦ μεγάλου μεξικανικοῦ ρεύματος. Ἐκ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου ἐπλευσε πρὸς τὰς νήσους Κεργελὲν, εἶτα πρὸς τοὺς ἀνταρκτικούς πάγους καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὰς νοτίους θαλάσσας. Αἱ μελέται ἐξηκολούθησαν ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ, τῷ ἀρχιπελάγει τῆς Μαλαισίας, τῇ Νέα Γουινέα, τῇ Ἰαπωνίᾳ. Μεταξὺ τῆς Νέας Γουινέας καὶ τῆς Ἰαπωνίας εὕρισκεται τὸ μέγιστον βάθος 4,475 ὀργυίων ἢ 23,850 ποδῶν ἢ 8,710 μέτρων περίπου, ἦτοι τὸ μέγιστον βάθος τῆς θαλάσσης, ὅπερ εὕρηθη κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας ἀκριβεῖς καταμετρήσεις. Ἐξ Ἰαπωνίας τὸ Challenger κατηθύνθη πρὸς τὰς Σανδουίχας νήσους, εἶτα ἐπλευσεν εἰς Ταϊτήν, Βαλπαρίζον, τὸ ἀκρωτήριον Χόρν, τὰς νήσους Φάλκλανδ, τὸ Μοντεβιδεον, τὰς Μαδέρας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὸν μακρὸν τοῦτον πλοῦν ἐγένοντο 365 σταθμοί· ἐν ἐκάστῳ δὲ σταθμῷ καταμετρεῖτο τὸ βάθος, ἐξητάζετο ἡ θερμοκρασία τοῦ πυθμένου, ἀνελέτο χημικῶς τε καὶ φυσικῶς τὸ κατὰ τὰ διάφορα βᾶθη λαμβανόμενον ὕδωρ καὶ ἐλαμβάνετο δείγμα τῶν τῶν στρώμα τῆς θαλάσσης ἀποτελουσῶν οὐσι-

ων. Εκτός τούτου έγινοντο και διάφοροι συμπληρωματικαί μελέται, ἐξητάζετο ἡ θερμοκρασία κατὰ τὰ διάφορα βάθη ἐξ οὗ διεγράφετο κλίμαξ τῶν θερμοκρασιῶν καθ' ὅλον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ἐξητάζοντο τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει ρεύματα, ὁ ζωϊκὸς πλοῦτος τῆς θαλάσσης, κλπ.

Ὁ κ. Κάρπαντερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐζήτησε νὰ παράσχη γενικὴν τινα ἰδέαν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκδρομῆς ταύτης. Ὑπὸ ὑδρογραφικὴν ἔποψιν γνωστὸν ἤδη τυγχάνει 1) ὅτι ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς Ἰρλανδικῆς ἀκτῆς μέχρι ἀποστάσεως 1000 μιλίων πρὸς δυσμὰς κλίνει λίαν· 2) ὅτι ἀπὸ τοῦ βάθους ἑκατὸν ὀργυιῶν ὁ πυθμὴν ἀποβαίνει λίαν κατωφερῆς ὥστε ὀλίγον κατωτέρω προσλαμβάνει βάθος 1200 μέχρι 1300 ὀργυιῶν· 3) ὅτι ἀπὸ τοῦ βάθους 2,000 ὀργυιῶν ὁ πυθμὴν ἀποβαίνει λίαν δμαλὸς ἀποτελῶν ἀχανὲς πεδίον μετ' ἀσημάντων ἀνωμαλιῶν.

Πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα αἱ καταμετρήσεις ἐγένοντο μετὰ μεγίστης προσοχῆς, ὑπὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ πλοίου Tuscarora καὶ τοῦ γερμανικοῦ Gazelle, παρετηρήθησαν οἱ αὐταὶ ποικιλίαι. Καὶ ἐνταῦθα ὁ πυθμὴν ἀπὸ λίαν κατωφεροῦ ἀπολήγει εἰς ἀπέραντον πεδίον ὅπερ δύναται τις ν' ἀποκαλέσῃ τὴν ὑπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν πεδιάδα. Ἐὰν ἀναστῶσις τις τῶν στοιχείων ἀπεκάλυπτε τὴν πεδιάδα ταύτην, ἣν σήμερον σκεπάζει ὁ Ἀτλαντικὸς, θὰ ὅμοιζεν αὐτὴ πρὸς τὰς ἐκτεταμένας πεδιάδας τῆς βορείου καὶ νοτίου Ἀμερικῆς.

Ὅμιλῶν τις λοιπὸν περὶ τῶν ὠκεανῶν τούτων δεῖν νὰ παύσῃ πλέον ἀναφέρων περὶ λεκανῶν καὶ νὰ μὴ φαντάζηται ὅτι αἱ θάλασσαι ἀποτελοῦσι καταπληκτικὰς καὶ παμμεγέθεις ἀβύσσους. Ἀφ' ἐτέρου δεῖν νὰ κατανοηθῇ ὅτι ὁ πυθμὴν τῶν βαθυτέρων μερῶν τῆς θαλάσσης διαφέρει λίαν τοῦ τῶν ἀβαθῶν θαλασσῶν αἵτινες προσψύουσι τὰς ἀκτᾶς.

Οὕτω, ἀρκεὶ νὰ ἀποσυρθῶσι τὰ ὕδατα κατὰ

ἑκατὸν ὀργυιάς καὶ ἀμέσως ἡ Ἀγγλία ἐνοῦται πρὸς τὴν Δανιμαρκίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰρλανδίαν, τὰς νήσους Ἑβρίδας, Σελτλάνδην καὶ Ὅρκνεῦ. Ὁ κυρίως ὠκεανὸς, ὁ βαθὺς ὠκεανὸς ἀρχεῖται 100 περίπου μίλια πρὸς δυσμὰς τῆς Colway, καὶ πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑβρίδων πέραν τοῦ Saint-Kilda. Ἡ κατὰ 100 ὀργυιῶν βάθος κατὰ πτωσις τῶν ὑδάτων θὰ καθίστα χέρσον μέγα μέρος τοῦ κόλπου τῆς Γασκωνίας. Τὰ κύματα ἄτινα ἐξωθούμενα ὑπὸ τῶν δυτικῶν καὶ νοτιοδυτικῶν ἀνέμων διέρχονται τὸν Ἀτλαντικόν, καθίστανται μακροὶ παρὰ τὰς ἰρλανδικὰς ἀκτᾶς καὶ ἐν τῷ Βισκαϊκῷ κόλπῳ.

Γενικῶς εἰπεῖν τὰ μεγάλα ἠπειρωτικὰ ἀναχώματα ὑφθύντα· λίαν ἀποτόμως ἐπὶ τῶν κυρίων ὠκεανῶν κατωφερειῶν. Φαντασθῶμεν ἄρα, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς συστάδας τῶν ὀρέων, τὴν γῆν ἐπιφάνειαν σχηματιζομένην ἐξ ἀπεράντων ὄροπέδιων, ὧν τὰ μὲν ὑπὸ τὸ ὕδωρ τὰ δὲ ἐν τῇ ξηρᾷ, συνδεομένων ἀλλήλοις δι' ἀρκούντως ἀποκρίμων κλιτύων. Μία τις τοιαύτη, ὡς ἀνωτέρω γίνεται λόγος, κατὰ πτωσις τοῦ ὕδατος ἤθελε συνενώσει τὰς νήσους τῆς Μαλαισίας πρὸς τὴν ἀσιατικὴν ἠπειρον ἅπασα δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ νοτιανατολικοῦ τῆς Ἀσίας μέχρι πρὸς νότον τῆς Αὐστραλίας ἐκτεινομένη χώρα εἶναι ἐκτενὲς ὄροπέδιον, ἐν μέρει ὑποθαλάσσιον, ἐφ' οὗ εὐρίσκεται μόνον βαθεῖα κοιλότης διαχωρίζουσα τὴν Ἰνδομαλαισιαν ἐπαρχίαν ἀπὸ τῆς παπουουαστραλιανῆς· ἡ κοιλότης αὕτη δέχεται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν τῆς Μεσογείου, τὴν διαχωρίζουσαν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ ἀναλογία τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς τὴν τῆς θαλάσσης δύναται νὰ ὑπολογισθῇ σήμερον ὡς 4 πρὸς 11, οὕτως ὥστε εἰάν ἡ γῆν σφαιρα διαιρεθῇ εἰς 15 τμήματα, ἡ γῆ κατέχει μόνον τὰ 4 ἢ τοὶ ὀλίγον τι πλέον τοῦ τετάρτου. Τὸ κατὰ μέσον ὄρον ὕψος τῆς γῆς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης δὲν ὑπερβαίνει τὰ 330 μέτρα, διότι εἰάν ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρικὴ εἶτιν ὀλίγον ὑψηλότεραι κατὰ μέσον

ὄρον, ἡ Ἀμερικὴ ὅμως, νότιός τε καὶ βόρειος, ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Αὐστραλία ἔχουσιν ἔλασσον τοῦ εἰρημένου ὕψος. Τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 4, 300 μέτρα. Οὕτω τὸ βάθος τοῦτο ἐστὶ τρισκαίδεκάκις περίπου ὑπέρτερον τοῦ μέσου ὕψους τῶν ἠπειρῶν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ὁ ὀλικὸς ὄγκος τῶν θαλασσῶν ὑπερτερεῖ ἐξάκις καὶ τριᾶκοντα τὸν τῶν ἠπειρῶν.

Ἡ μελέτη τῆς βαθμολογικῆς θερμοκρασίας τῆς θαλάσσης ἀπασχόλησε μεγάλως τοὺς ἐπὶ τοῦ Challenger ἐπιστήμονας. Θερμόμετρα καταβιβασθέντα εἰς διάφορα βάθη ἀπὸ 40 μέχρι 200 ὀργυιῶν κατέδειξαν ὅτι ἡ ταχύτερα κατὰ πτωσις τῆς θερμοκρασίας γίνεται ἐν τῷ ἄνω τῶν 300 ὀργυῶν στρώματι· ἡ κατὰ πτωσις αὕτη καθίσταται ἐλάσσων καθ' ὅσον οὐξάνει τὸ βάθος, κάτω δὲ τῶν 1 500 ὀργυιῶν ἡ θερμοκρασία μένει σταθερά.

Αἱ ταπειναὶ αὗται θερμοκρασίαι τοῦ βάθους δὲν προσέρχονται ὡς ἐπὶ πολὺ ἐπιστεῦτο, ἐκ τῶν εἰς τὰ κατώτερα στρώματα ὑπαρχόντων ρευμάτων τῶν καλουμένων πολικῶν ρευμάτων, ὧν ὑπέρκεινται ρεύματα ἐρχόμενα ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ. Ἐν παντὶ τῷ ὠκεανῷ, πλὴν τοῦ βορείου Ἀτλαντικοῦ ὅστις ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ποιεῖται ἐξαιρέσειν, ἡ θερμοκρασία καταπίπτει εἰς τὰ βάθη μέχρι βαθμοῦ ὀλίγον ἀπέχοντος τοῦ μηδενικοῦ, ἐν δὲ ταῖς βαθυτέροις στρώμασι κατέρχεται ἐνίοτε μέχρις ἐνός ἢ δύο βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδενικόν. Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐπιδρῶσι μόνον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν,

Ἐν τῷ νοτίῳ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ, ἐνθα ἐγένοντο πειράματα πρὸς ἐξακρίθωσιν τῆς θερμοκρασίας εἰς διάφορα βάθη, κατὰ τὴν 37 μοῖραν πλάτους (βάθους 2,000 ὀργυιῶν) εὐρέθη βάθος ὅλος παγετώδης, στρώμα ὕδατος 1,000 ὀργυιῶν πάχους, ἐνθα ἡ θερμοκρασία ἦτο κάτω τοῦ μηδενικοῦ.

Ἡ θερμοκρασία τοῦ νοτίου ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ἐξήρηται ἐκ τῆς εὐρείας παγωμένης ἀνταρκτικῆς χώρας· ὁ ὠκεανὸς οὗτός ἐστιν οἰνοεὶ μεγίστη δεξαμενὴ ψυχροῦ ὕδατος. Β,

τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ τὸ εἰς τὰ βάθη ψυχρὸν στρώμα εἶναι παχύτατον καὶ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ· ἐστὶ δὲ κεκαλυμμένον ὑπὸ στρώματος διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἠλιακῆς θερμότητος καὶ εὐτινος τὸ πάχος αὐξάνει φυσικῶς τῷ λόγῳ καθ' ὅσον προχωρεῖ τις πρὸς τὸν ἰσημερινόν.

Ἡ θερμοκρασία τοῦ βορείου ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ποιεῖται ἐξαιρέσειν. Ἡ κατασκευὴ τῆς ἐπιφανείας διατελεῖ ἡ αὕτη μέχρι τῶν βαθυτάτων στρωμάτων, πολλῶ βαθύτερον ἢ ἐν ἐτέρῳ ἡμισφαιρίῳ. Δὲν ὑπάρχει οὕτως εἰπεῖν κατώτερον ψυχρὸν ρεῦμα. Ὁ κ. Κάρπαντεο ἀποδίδωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὴν δυσχερίαν τῶν συγκοινωνιῶν μεταξὺ τῶν ἀρκτικῶν καὶ βορειοατλαντικῶν θαλασσῶν· πράγματι δὲ ὑπάρχει εἶδος τι ὑποθαλασσίου στέγης ἐκτεινομένης ἀπὸ Γροιλανδίας μέχρι Σπιτσεβέργης. Ζώνη ἀβαθῆς ἀποτελοῦσα εἶδος διαφράγματος μεταξὺ τῶν δύο θαλασσῶν.

Ὅποιαν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ πράγματι τὸ μεξικανικὸν ρεῦμα ἐπὶ τοῦ κλίματος τῆς Εὐρώπης; α Ὁ ἄριστος ὑδρογράφος, λέγει ὁ κ. Κάρπαντεο, ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ φρονούτιν δημοσῶως ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ρεῦμα ἀπόλυται ἐν μέσῳ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὅτι ἐνταῦθα ἀποβάλλει πύσας τὰς ιδιότητας ὅσας μέχρι τοῦδε ἐκέκτητο, τὴν κίνησιν, τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα, τὸ βαθύ χρῶμα καὶ ὅτι καθίσταται ἀπλοῦν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ρεῦμα οὐ ἡ ταχύτης καὶ ἡ διεύθυνσις ἐζήρηται ἐκ τοῦ πνεύματος ἀνέμου. Ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου αἱ συστηματικαὶ συγκρίσεις τῆς θερμοκρασίας τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος ἐπὶ τῶν δυτικῶν ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης ἀπέδειξαν ὅτι ἡ βελτίωσις τοῦ κλίματος κατὰ τὸν χειμῶνα ὀφείλεται εἰς τὴν ἀριζὴν ὕδατων, ὧν ἡ θερμοκρασία κατὰ πολὺ ὑπερβαίνει τὸν τοῦ ἀέρος.» Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὅτι οἱ λιμένες τῆς νορθηγιακῆς ἀκτῆς οὐδέποτε πήγνυνται τὸν χειμῶνα καὶ πέραν ἐτι τοῦ βορείου ἀρκτωηρίου, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ἀντικειμένης Γροιλανδικῆς ἀκτῆς σχηματίζε-

ται κατά την αὐτὴν ἐποχὴν, ἀδιάβατος φραγ-
μὸς πάγου.

Πρὸ τεσσαρακονταετίας ὁ κ. Λέντζ παρη-
τήρησε τὴν γενικὴν διάχυσιν τῆς θερμοκρα-
σίας τοῦ πάγου ἐν τῷ θαλασσίῳ πυθμένι· ἀ-
πεδέξατο ὅτι παγετώδη πολιὰ ρεύματα ρέ-
ουσιν ἀδιαλείπτως ἐκ τῶν πόλων εἰς τὸ ἰση-
μερινόν, ὅτι ἐκεῖ συναντώμενα συννεοῦνται
καὶ διαλύονται· οὗτω δὲ καλύπτεται ἡ ἐπιφά-
νεια διὰ μεγάλῃς ποσότητος ψυχροῦ ὕδατος.

Ἡ θεωρία αὕτη περιήλθεν εἰς λήθη· ὁ κ.
Κάρπαντερ ἐπανελάβεν αὐτὴν ἀποδεξάμενος
ὅτι ἐν τῷ ὠκεανῷ ὑπάρχει κάθετος κυκλοφο-
ρία ἧτις φέρει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅτε μὲν ψυ-
χρόν ὅτε δὲ θερμὸν ὕδωρ· ὑπάρχει κάθετος ἐ-
πάνοδος τοῦ ψυχροῦ ὕδατος εἰς τὰ βαθέα
στρώματα καὶ ἀ-ίστροφοι ἀντικατάστασις
τῶν ἀρκτικῶν ψυχρῶν ὑδάτων διὰ τῶν ὑδά-
των τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων τοῦ ἀτλαν-
τικοῦ ὠκεανοῦ· οὗτω διηλεκτῶς χύνεται θερμὸν
ὕδωρ εἰς τὴν ἀρκτικὴν δεξιμένην καὶ σχημα-
τίζονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ρεύματα πρὸς
βορρᾶν διευθυνομένα· τὰ πρὸς τὸν πόλον διε-
θυνομένα ρεύματα ταῦτα λαν βραδέως ψυ-
χραίνονται, ἡ δὲ θερμοκρασία αὐτῶν ἥκιστα
ἐλαττοῦται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὁ ὄγκος μόνον
αὐτῶν ἐλαττοῦται καθ' ὅσον κατώτερα στρώ-
ματα συναντῶσι ψυχρότερα πολιὰ ρεύματα.
Οὕτως ὑπάρχει ἀληθὴς εἰσαγωγή θερμότητος
γινομένη διὰ τῶν κινήσεων τῶν ἐπὶ τῆς ἐπι-
φανείας ἐκ τοῦ ἀτλαντικοῦ ρευμάτων ὡς ἐπίσης
διηλεκτῆς εἰσαγωγή ψύχους πρὸς τὰς ζώνας τοῦ
ισημερινοῦ ἀλλὰ μόνον ἐν τῷ βόρει τῆς θη-
λάσσης.

Τὸ μέγα μεξικανικὸν ρεῦμα ἐπενεργεῖ ἐν τῷ
φαινομένῳ τούτῳ ἐμμέσως· μόνον διὰ τῆς θερ-
μότητος· τὸ ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ τούτου ρεῦμα
συγκεινώνει πρὸς τὰ ἀνωτέρα θαλάσσια στρώ-
ματα τοῦ ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Τὸ Challenger ἐξηρένησε τοὺς πάγους τῆς
ἀνταρκτικῆς ζώνης· τὰ ἐκ πάγου ὄρη, ἀπερ-
ἀπαντῶσιν ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ, εἰσι λεί-

ψινα παγῶων ἀποσπασθέντα καὶ πλεοντα ἄμα
ἀπολεσθέντος τοῦ στρώματος αὐτῶν· τὰ ἀν-
ταρκτικὰ ὄρη τοῦ πάγου φαίνονται ὅτι εἰσι
τμήματα ἀποσπασθέντα ἀπὸ πελωρίου ὄγκου
πάγου καλύπτοντος ὅλοκλήρους χώρας καὶ νή-
σους, καὶ κατέχοντας περὶ τὸν πόλον ἐπιφά-
νειαν ἧ· ἡ ἔκτασις ἐστὶ διπλασιὰ τῆς Αὐστρα-
λίας.

Πλωταχοῦ ἡ ἀνταρκτικὴ χώρα περιβάλλε-
ται ὑπὸ κρητῆ· συνεχοῦς πάγου κειμένου κατὰ
80 ἢ 100 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θη-
λάσσης. Οὗτω τὰ ἀνταρκτικὰ ταῦτα ὄρη τοῦ
πάγου εἰσι περιέργως ὅμοια κατὰ τὸ τὸ ὕψος
καὶ τὸ σχῆμα· τινὰ τούτων εἰσὶν ἀληθῶς νή-
σοι ἐπιπλέονσαι, ἡ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶναι
σχεδὸν ὀριζόντιος.

Ἡ κατασκευὴ τῶν πελωρίων τούτων ὄγκων
πάγου εἶναι τοιαύτη ὡσεὶ ἐσχηματίσθησαν ἐκ
στρωμάτων χιόνος ἀλληλοδιαδόχως παγόντων.
Ἡ πιεσις τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων ἀλλοιοῖ
βαθμῆδον τὴν κατασκευὴν τῶν κατωτέρων
στρωμάτων. Ὑπάρχουσιν ἄρα ἐκεῖ εἶδη παγῶ-
ων λίαν διαφόρων τῶν κινιτῶν παγῶων, οἵ-
τινες σχηματίζονται ἐπὶ τῶν κλιτύων ἐξ αὐ-
τῆς ταύτης τῆς κινήσεως τῆς χιόνος ἧτις βρα-
δέως εἰς πάγον μεταμορφοῦται. Ὁ ἀνταρκτι-
κὸς ὄγκος τοῦ πάγου ἐκτείνεται φυσικῶς ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, ἐνίοτε δὲ ἀποσπᾶται ἀπ' αὐ-
τοῦ μεγάλα τμήματα, ἀεὶ πλεοῦσι τότε
ἐλευθέρως.

Δ. Β.

ΒΕΡΝΙΩ

Ἡ πολιτικὴ μερίς ἡ καλουμένη τῶν Γιρον-
δίνων καὶ σπουδαῖον διαδραματίσασα πρόσω-
πον κατὰ τινὰ τῶν ποικίλων φάσεων τῆς με-
γάλης Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐν τε τῷ νο-

μοθετικῷ σώματι καὶ ἐν τῇ συντακτικῇ ἀνα-
δείκνυται πάντοτε ὡς θαυμασίως κατηρημέ-
νη πρὸς τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐντρυφήν
τοῦ πνεύματος.

Συγκειμένη ἐκ πολιτικῶν σεμνῶν καὶ λογί-
ων, ἐνθουσιῶντων μὲν ἀλλὰ μετὰ σκεπτικισ-
μοῦ, καθηδυνομένων ἐπὶ φιλοπατρίᾳ, δημο-
κρατικῶν πεπροικισμένων διὰ χαρακτῆρος ἰπ-
ποτικῶ ἐκδηλουμένου διὰ βήματος εὐγενοῦς,
διὰ φωνῆς λαμπρᾶς καὶ βλέμματος πλήρους
ζωηρότητος καὶ εὐφυίας, ἡ μετὰ αὐτῆς δύνα-
το νὰ συμπληρωθῆ ἐυκόλως τοῖς καλλιτέχναις
μετὰ τῶν προαιωρίων αὐτῶν ἀντιπάλων τῶν
πολιτικῶν, ἐάν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐλάβαν
ἴσως πρό-υπον τοῦ Βερνιῶ Γουαδὲ τοῦ Βι-
σῆ καὶ Γεσοῦ, τοῦ Δουκὸς καὶ Βαρβαροῦ
καὶ τὴν λοιπὴν χορὴν.

Καλῶ δὲ τις τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶ δι-
σκοπούμενος δύναται οὐχὶ ἀσίστως νὰ ἀπο-
φανθῆ ὅτι μετέσχον τῆς ἐπαναστάσεως ἵνα πα-
ράσχωσι τοῖς μὲν ζωγράφους λαμπρά· εἰκόνων
ὑποθέσεις, τοῖς δὲ δραματικοῖς ποιηταῖς θαυ-
μασίας τραγωδιῶν σκηνάς. Καὶ ἀληθῶς εἰς
Δελφίνας κατὰ τὸ πνεῦμα, ἀπαρτίζει μεγα-
λοπρεπῆ τῶν Γιρονδίνων ἡμίκυκλον! Εἰς δὲ
Καζμίρ· Δελοβίν, κατὰ τὸ ἥμισυ ἐσφαιρικῶς
τοῦ Κορνιλιού ἀποτελεῖ θαυμάσιον αὐτῶν
δράμα, ἐν ᾧ γυναῖκες καὶ παῖδες ἦτοι τὸ
πλεῖστον τῶν ἀθρώπων ἤθελον ἐπευρημῆσαι
πρὸς τὴν παράστασιν καὶ χειροκροτήσῃ τὴν
εἰκόνα.

Ἡ Γιρονδὴ ἄρα ἀναπαρίσταται ὡς ἀληθὴς
τεχνούργημα, ὁ δὲ Βερνιῶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γι-
ρονδίνων ὡς καλλιτέχνης.

Τὸ δὲ προκαλοῦν τὴν αὐστηράν τῶν Γιρον-
δίνων ἐπίκρισιν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν
πνευμάτων καταδίκην αὐτῶν προσημεδιῶντων,
εἶνε ὅτι ἐξελέξαντο καὶ παρεδέχθησαν ὡς ἡ-
γέτην αὐτῶν ἄδρα οἷος ὁ Βερνιῶ. εἶναι δ' ἀ-
ληθῶς ἀπὸρον τὸ πῶς ἐξελέξαν καὶ ἠνέσχοντο
αὐτόν. Διότι ἐστερεῖτο καὶ τὴν σοβαρότητα
τοῦ Βρισῶ καὶ τὴν ὀρμὴν τοῦ Γουαδὲ καὶ τὴν
χάριν ἐνὸς Δουκῶ ἢ Βαρβαροῦ, ἀλλὰ συνεκε-

φραλαίου ἐν ἑαυτῷ τὰ ἔξοχα προτερήματα προ-
πάντων δὲ τὰ· ἐλλείψει· τῆς ὄλης Γιρονδῆς.

Τούτου δ' ἕνεκα ἠγάπων αὐτόν μᾶλλον ἢ
ὕπνρητον. Ἐπὶ τῷ φίλῳ δὲ αὐτοῦ οὐδεμίαν
ἐκείνητο ἐπιρροὴν διότι ἐστερεῖτο καὶ διδα-
χῆς καὶ πολιτικῆς θηλήσεως, ἦτο δὲ ἀρχηγός
αὐτῶν διότι ἡ εὐγλωττία του τοῦ· ἔθελεγεν,
αὐτὴ δὲ ἐθεωρεῖτο τό·ε·ὡς ἡ μόνη δύναμις ἡ
χαλ·αγαγωγῶσα τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἡ κυρία Γουάν ἡ μόνη ἀνδρική τῆς μερίδος
ταύτης κεκαλῆ, οὐδέποτε ἠπατήθη περὶ τὴν
ἐκτιμῆσιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαμπροῦ τού-
του ρήτορος δι· ἐτόλμασαν ἔστιν ὅτι νὰ παρα-
βάλοσι πρὸς τὸν Μιραβῶ. α· Β·χρημάτισεν
ἴσως, λέγει ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτῆς,
ὁ εὐφραδέστερος τῆ, ὀληγύρεως ρήτωρ... Δὲν
αὐτοσχεδίζει ὡς Γουαδὲ, ἀλλ' οἱ προπαρε-
σευσμένοι λόγοι αὐτοῦ, ἰσχυροὶ διὰ τὴν
λογικὴν, πλήρεις ζήσεως, πλήρεις πραγμάτων,
ἀστράπτοντες ὑπὸ τῆς ὠραιότητος καὶ ὑπὸ
εὐγενεστάτης καλλυνομένης ἀφρηγῆσεως, ἀνεγι-
νώσκοντο καὶ μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν μετ' εὐ-
χαριστήσεως... Καὶ ὁμοίως δὲ ἀγνοῖ τον Βερ-
τιῶ εὐρίκω ἐ· αὐτῷ τὸν ἐγωῖστον τῆς φιλο-
σοφίας, ἀπεριφρονοῦντα τοὺς ἀνθρώπους, βε-
βηκίως διότι καλῶς τοῦ· γνωρίζει καὶ ὀλιγω-
ρῶντα αὐτῶν, ἀλλὰ τότε ὠρεῖται νὰ μείνῃ ἰδι-
ώτης ἀργός· διότι ἄλλως ἡ δ' ἀνηρία εἶνε ἔγ-
κλημα, καὶ τοῦ ἐγκλήματος τούτου ὁ Βερνιῶ
εἶνε λίαν ἔνοχος, οἷον κακὸν ἀληθῶς· τὸ δὲ
πνεῦμα ὡς τὸ ἐκαστοῦ δὲν ἔτυχε τῆς ὀρμῆς ψυ-
χῆς· φλεγόμενη· ὑπὸ τοῦ ἔρωτος πρὸς τὸ κο-
ινὸν ἀγαθὸν καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς διανοίας
φιλοπόνου! α·Ὁ χαρακτῆρισμός αὐτοῦ Βερ-
νιῶ δὲν εἶνε μὲν ἐπιτετηθευμένος· εἶνε ὁμοίως
μᾶλλον εὐλικρινῆς ἢ ἀκριβῆς, διότι οικιαγραφῆ
καὶ χρωματίζει αὐτόν τὸ πάθος, αὐτὸ κρίνει,
ἐξηρηθισμένον ὑπὸ σκληρῶν ἀπαιτιῶν. "Ω!
ἀν ἠδύνατό ποτε ἡ ἐνεργὸς ἐκείνη παρίσθη
νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν Πυγμαλιώνειον αὐτῆς ψυχὴν
εἰς τὰς ὠραίας ἐκείνας τοῦ βήματος Γαλατίας
αἵτινες ἐκλινον πάντοτε πρὸς τὰς ἰτέας τῆς
ἐπαρχίας των!

Ὁ Βερνιὸς ὡς πάντες οἱ Γιρονδῖνοι διέ-
λεσε πάντοτε ἐπαρχιώτης, ἡ θεὰ τῶν Παρισίων
οὐδὲν ἐδίδαξεν οὔτε αὐτὸν οὔτε τοὺς φίλους
του. Γεννηθεὶς εἰς Λιμόζην, καὶ ἀνατραφεὶς εἰς
Γορδῶ, ἀφίκετο ἀνὴρ τέλειος εἰς τὴν νομοθε-
τικὴν Συνέλευσιν. Ἄγνοετο ἂν ὁ χαρακτήρ
αὐτοῦ ἀποκλίνων πρὸς τὸν τοῦ μιγάδος νο-
θρῶς καὶ πλήρης αἰφνιδίων ἐργηγόσεων, με-
τεβλήθη ἢ ἀνεμορφώθη οὐδὲν ὑπὸ τῶν γε-
γονότων. Ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ σινοδευμένη
ὑπὸ ζωφρῶν χειρονομιῶν κειμήσειον ἀρχαϊκῶν
καὶ περιόδων κυκλωνεῖων, διακοπτομένη δὲ
ὑπὸ ἐκφωνήσεων, ἡ εὐφραδία αὐτοῦ λέγω διε-
τέλεσεν ἀναλλοίωτος ὡς καὶ τὸ κυανοῦν ἐνδυ-
μᾶ του μετὰ τῶν κρεμαμένων κρεπέδων καὶ
τοῦ ἀνεστραμένου ἐπιτραχηλίου.

Ἐφ' ὅσον μὲν πολιτικοὶ ἀγῶνες εἶχον ὡς
μόνον αὐτῶν θέατρον τὴν αἰθουσαν τῆς Συνε-
λεύσεως, ἐφ' ὅσον ἡ διαμάχη ἐξετελείτο ἀπὸ
τοῦ ρητορικοῦ βήματος μεταξὺ τῶν ἀντιπά-
λων τῶν καλουμένων Ἔθνος καὶ Βασιλεία, ἡ
εὐγλωττία τῶν Γιρονδῖνων καὶ ἡ τοῦ Βερνιῶ
ἤρκει ἐκ περισσοῦ εἰς τὴν ἐπαναστάσιν. Ὁ
πρόεδρος Βερνιῶ ἐγειρόμενος μετ' εὐγενεστά-
του ἤθους καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐπυρηναιῶν συμ-
πίσης τῆς Γιρονδῆς ἐπέβαλλε σιωπὴν εἰς τοὺς
σχολιαστὰς τοῦ βασιλικοῦ νεῖο (ἀποποιού-
μαι). Κατὰ τινὰ δὲ ἐμφαντικὴν προσωποποιεῖαν
ἀπατεινόμενος πρὸς αὐτὸν τὸν Μονάρχην. «Βα-
σιλεῦ, τῷ εἶπεν, ὑπελάβετε πάντας ὡς ὁ τυ-
ραννικός Ἀύσανδρος ὅτι ἔπρεπε γὰρ διαβουκο-
λῆτε τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν ὄρκων...» Ἄλλ'
οἱ Παριῖοι συνεκικῶντο ὀπισθεν τῆς Συνελεύ-
σεως, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπειλούμενος ὑπὸ τοῦ
λαοῦ ἐλθὼν ἐζήτηε ἄσυλον παρὰ τοῦ ρήτορος
τοῦ ἀποκαλέσαντος αὐτὸν Ἀύσανδρον, οὗτος
δὲ προέτεινε ἀμέσως τὴν παῦσιν τῶν ὑπουρ-
γῶν, τὴν πτώσιν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν σύγ-
κλησιν Συνελεύσεως ἐθνικῆς.

Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἐν τῷ Ναῶ ἐγκάθειρξιν
τοῦ βασιλέως καὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐθνικῆς
Συνελεύσεως, εἶνε βέβαιον ὅτι οἱ Γιρονδῖνοι ἀ-

πόλωντο. Διότι ἀντὶ δημοκρατίας εὐγενούς ἀγο-
μένης ὑπὸ ρητορικῶν ἀγορεύσεων, γενναίας καὶ
ἀγνῆς ἐχούσης ὡς σύμβουλον ἐν τῶν προσφιλῶν
τῷ Βερνιῶ ἀποφθεγμάτων *potius mori quam
foedari*; ἣν ἐσκέπτετο ἴσως ὁ Βερνιῶ μετὰ
τῶν φίλων αὐτοῦ γὰρ διοργάνησιν, ἐπῆλθεν ὁ Δαν-
τῶν μετὰ τοῦ τρομεροῦ καὶ λογικοῦ συνθήμα-
τος αὐτοῦ. *Θρασύτης, θρασύτης μόνη θρασύ-
της ἐπεφάνη ὁ Μαρξὸς ἐξημῶν ἀπὸ τοῦ βή-
ματος τοῦ; φονεῖς τοῦ Σεπτεμβρίου, πρὸς οὐ; ὁ
Βερνιῶ ἀπῆντησε διὰ τῆς ἐξῆς ἐλεγειακῆς ἀπο-
στροφῆς «Πόσον μοὶ εἶνε λυπηρὸν, τὸ νὰ ἀ-
ναπληρῶ ἐπὶ τοῦ βήματος ταύτου ἀνθρώπων
ἐμπνέοντα ἀποστροφὴν ἕνεκα πῶν καλυπτόν-
των αὐτὸν, αἵματος, μίσους καὶ φθόνου!»* Γεν-
ναία ἀληθῶς ἐλεγεία μεμιγμένα μετὰ διθυραμ-
βικῆς ἀποστροφῆς. Διότι ἡ γενναίότης οὐδέποτε
ἐγκατέλιπε τοὺς Γιρονδῖνους ἢ τὸν Βερνιῶ, ὅστις,
ὅταν ὁ Δουδὲ Γιρονδῖνος ἐτόλμησε γὰρ κατηγο-
ρῆσαι τὸν Ροβεσπιέρου, ἀνακράζει εἰς ὠραιοῦν λό-
γον του ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ ἀποβάντα ἐπικήθειον
τῆς Γιρονδῆς, τάδε.

Βαίνομεν ἀπὸ τῶν ἐγλημάτων εἰς τὴν ἀμνη-
στειάν καὶ ἀπὸ τῆς ἀμνηστειᾶς εἰς τὰ ἐγκλήμα-
τα... Πρὸ τῶν ὀρθληκῶν ἡμῶν ἀνεπτύχθη τὸ ἀλ-
λόκοτον τοῦτο τῆς ἐλευθερίας σύστημα καθ' ὃ
λέγουσιν ἡμῖν «Ἐστὲ μὲν ἐλεύθεροι, ἀλλὰ σκέ-
πτεσθε ὡς ἡμεῖς, ἢ καταγγέλομεν ὑμᾶς ἐν τῇ
ἐκδικήσει τοῦ λαοῦ, ἐστὲ ἐλεύθεροι ἀλλὰ κύφατε
πρὸ τοῦ εἰδώλου ὅπερ θυμῶμεν, εἰ δὲ μὴ κα-
ταγγέλομεν ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ.
Ἐστὲ ἐλεύθεροι, ἀλλὰ συνεταιρισθε ὑμῖν ἵνα
καταδειξώμεν ἐκείνους ὧν ἡ εὐθύτης καὶ τὰ φῶ-
τα εἰσὶν ἡμῖν ἐπίφοβα, εἰ δὲ μὴ καταγγέλομεν
ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ. Πολίται φό-
βος ὑπάρχει μὴ ἢ ἐπαναστάσις ὡς ὁ Κρόνος κα-
ταβροχθίσῃ πάντα τὰ τέκνα αὐτοῦ».

Ἡ δὲ ἀποτρόπαιος αὕτη προφητεία ἤρξατο ἐκ-
πληρουμένη ἐνωρίτερον ἢ ὅσον ὑπέθεσαν αὐτὸς
αὕτης ὁ προφήτης. Ἄμα τῇ προκηρῶσει τῆς μι-
ᾶς καὶ ἀδαιρέτου Δημοκρατίας, οἱ Γιρονδῖνοι κα-
τηγορήθησαν ὡς συμπολιτευόμενοι, ἀπὸ δὲ τῆς
κατηγορίας εἰς τὴν σύλληψιν ἀπῆλθετο ὁ χρόνος

ὁ πρὸς ψηφοροσίαν καὶ ἀπόφασιν.

Ὁ ἀπαθὴς Βερνιῶ ὑπολαμβάνων ἐκὐτὸν ἀ-
παραβίαστον ἔλεγεν ἀπλοικῶς κατὰ τὴν μαρ-
τυρίαν τοῦ Δαντῶ *quod non est audentium*.

Συλληφθέντες δὲ τὴν 31 Μαρτίου οἱ Γιρον-
δῖνοι ἐπὶ πέντε ὅλους μῆνας περιέμενον τὴν
ἐναρξιν τῆς δίκης τῶν λαβοῦσαν χώραν τὴν
26 Ὀκτωβρίου, καὶ λήξαν μετὰ τετραήμερον
διαδικασίαν τὴν 30, διὰ θανατικῆς ἀποφά-
σεως ἐκτελεσθείσης τὴν ἐπαύριον.

Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ δὲ τῶν Καρμηλιτῶν καὶ
ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἐν τῷ Δεσμοτηρίῳ, καὶ πρὸ
τῶν δικαστῶν καὶ πρὸ τοῦ Ἰκρίωματος ὁ
Βερνιῶ φιλοσοφικῶς πρὸς τὸν θάνατον παρε-
σκευασμένος οὐδὲν ἔστερξε γὰρ ἴδη καμπτο-
μένην τὴν γενναϊότητα αὐτοῦ ἦτις ἐξεδηλοῦτο
δι' ἄκρας ἐξωτερικῆς ἀπαθείας. Δὲν ἐμόρφαζεν
ὡς ὁ Δουκὸς καὶ Φομφρέδ, δὲν ἐξελιπάρει ὡς
ὁ Φωστήτ ἐγείρων τὸ βλέμμα πρὸς οὐρανόν,
οὐδ' ἀπέφυγε τὴν λαιμπτόμον ὡς ὁ Βαλαζὲ
διὰ λαθραίας πληγῆς ἐγγειριδίου. Περιφρονῶν
τὴν καταδίκην ἀνέμενε τὴν ὥραν αὐτῆς, ὡς
ἐὰν περιέμενε τὴν καθ' ἑρῶσιν τῆς δόξης αὐτοῦ
καὶ τὰς ἐπεσηφίας τῶν μεταγενεστέρων. Μεθ'
ὅσα δὲ καὶ ἂν εἶπε ὁ κύριος Δε Λαμαρτίνος,
μᾶλλον ἀπεδέχετο τὴν ἀθανασίαν τοῦ δό-
ματος ἢ τὴν τῆς ψυχῆς του.

Ὁ Βερνιῶ ἐπίστευεν εἰς τὴν δόξαν ὅσοι καὶ
ρήτωρ τις Ἑλλήν ἢ Ρωμαῖος. Διαρκούσης τῆς
ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ διαμονῆς αὐτοῦ προση-
γῆθη αὐτῷ εἰς τῶν ἀνεψιῶν του, ὅστις τρο-
μαξας πρὸς τὴν ἀταξίαν τῆς κόμης, πρὸς τὴν
ἐξηγριωμένην γενεάδα του τὰ ἀπερρακωμένα
τοῦ θείου του φορέματα ἀπεποιήθη γὰρ τὸν
ἐναγκαλισθῆ. Οὗτος δὲ λαθὼν τὸ παιδίον εἰς
τοῦ βραχίονας τῷ εἶπε ἀπαρτήρησόν με κα-
λῶς, ὅταν γίνῃς ἀνὴρ θὰ εἶπης ὅτι εἶδες τὸν
Βερνιῶ τὸν ἰδρυτὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ
ὠραιοτέρᾳ αὐτῷ ἐποχῇ καὶ τῇ ἐνδοξοτέρᾳ τῆς
ζωῆς του περιβολῇ, ἐν ἣ ὑπέμενε τοὺς κατα-
διωγμοὺς τῶν κακούργων, καὶ παρεσκευάζετο
ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῶν ἐλευθέρων».

Ἐπίστευεν ἄρα γε ἀποθνήσκων ὅτι ἡ Δημο-

κρατία ἠσφαλίθη; οὐχὶ βεβαίως. Ὡς τὸ ἐπε-
βεβαίον ἴσως ὑπὸ ματαιοφροσύνης ἢ ὑποκριτοῦ
ἢ ρήτορος ἀλλ' ὡς φιλόσοφος ἀμφεβίβλε. Διότι
τὴν παρμονὴν τῆς καταδίκης του ἐὰν πιστεύσω
μὲν τῷ κ. Λαμαρτίνῳ ὅστις ἐπικαλεῖται τὴν
μαρτυρίαν φίλου τοῦ Βερνιῶ, τοῦ ἀδελφοῦ Φω-
στέτ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γιρονδῖνων ἐχικρέτισε διὰ
τῶν ἐξῆς ἀξιωμαθνοῦτων λόγων τοὺς μέλ-
λοντας ν' ἀποθάνουσι μετ' αὐτοῦ· «φίλοι μου
ἐνοσθηλμιζόντες τὸ δένδρον τὸ ἠρνήσαμεν, διό-
τι ἦτο λίαν προβεβίως, ὁ δὲ Ροβεσπιέρους τὸ
ἀποκόπτει. Ἐστὶ ἄρα γε εὐτυχέστερος ἡμῶν;
οὐχί. Διότι εἶναι λίαν ἐλαφρὰ ἢ ὥστε γὰρ θρέψῃ
τὰς ρίζας τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας· ὁ δὲ λα-
ὸς λίαν παιδαριώδης ἢ ὥστε γὰρ διχειρισθῆ
τοὺς νόμους του, ἄνευ πληγῆς. Ὡς ἐπανέληθη
πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτοῦ ὡς τὸ παιδίον ἐπα-
νέρχεται πρὸς τὰ ἀθέρματά του. Γενώμενοι
μὲν ἠπατήθημεν περὶ τοῦ καιροῦ, ἀποθνήσκον-
τες δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ κόσμου, ὑπε-
λάβομεν ἐκὐτοὺς ἐν Ρώμῃ, ἐν ᾧ εἴμεθα εἰς
Παρισίους. Ἄλλ' αἱ ἐπαναστάσεις παρομοιά-
ζουσι πρὸς τὰς κρίσεις ἐκείνας αἵτινες ἀπο-
λευκαίνουσι ἐν μιᾷ νυκτί τὴν κεφαλὴν τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὠρμάζουσι ταχέως τοὺς λα-
οὺς. Τὸ ἐν ταῖς φλεβῖν ἡμῶν αἷμα εἶνε ἀρκούν-
τως θερμὸν ἵνα ζωογονήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς
Δημοκρατίας. Ἄς μὴ συμπαράσῳμεν τὸ μέλ-
λον καὶ ἄφωμεν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐλπίδα ἀντὶ
τοῦ θανάτου ὃν γὰρ δῶ ἡμῖν.» Καὶ ἂν εἰς ταῦ-
τα δὲν ἔχωμεν αὐτὰς τοῦ Βερνιῶ τὰς λέξεις
ἔχομεν τοῦλάχιστον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν κίνη-
σιν. Ὁ ἀδελφὸς Λαμαρτίνος μετέδωκε ἱερατικῶς τῷ
κυρίῳ Λαμαρτίνῳ πιστῶς τὴν ἰδέαν, ἡ δὲ τοῦ
ποιητοῦ φαντασία μεθρημῆνευσεν αὐτὴν ἐλευ-
θέρως. Δοῦς δὲ τοιοῦτο τόπος λόγον τῶν πρά-
ξεων αὐτοῦ εἰς ἔθνος ἀνάξιον γὰρ τὸν νοῆσιν,
καὶ ἐκθέμενος τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸς ἀνθρωπό-
τητα ἀμαθῆ καὶ ἀγνώμονα ὁ Βερνιῶ διενόησε
γὰρ καταλιπεῖν, ἐθιμόμῳν τι εἰς νέαν μέλλουσαν,
ὡς λέγεται, γὰρ γίνῃ σύζυγός του. Καθ' ἣν
στιγμὴν ἐνεδύετο τὴν ἐπιθανάτιον στολὴν
παρέδωκεν εἰς τινὰ τῶν πρῶσταμῆνων τὸ ὄψο-

λόγιόν του ἐφ' ᾧ ὑπῆρχεν ἐγκεχαραγμένη ἡ 30 ὄβριου, μετὰ δύο περιπελεγμένων ἀρχικῶν γραμμάτων.

Ὅτε δὲ ἀφίκοντο αἱ ἄμαξαι ἐνώπιον τοῦ δεσμοτηρίου, ἐπέβη ἐπὶ τῆς τελευταίας καὶ ἐφρονέυθη ἔσχατος, οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἀπέθανον ἄδοντες· τὸ *μασσαλιωτικὸν* αὐτὸς δὲ ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας τοῦ ἱεριώματος τὸ ἄσμα διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων.

*Allour, enfants de la pelrie,
le jour de gloir est arrivé*

Ὡστε ἡ τῆς ὀξῆς ἰδέα παρηκολούθησε καὶ ἔθραυκάλισεν αὐτὸν μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὐδοῦ τῆς αἰωνιότητος.

ΜΙΑ ΦΡΙΚΩΔΗΣ ΝΥΞ

(Μυθιστορία)

СЕРБИНСКО ПОВЕЩАН

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Α. Γ. Σ.]

I

Ἐν ὠραία ἐξοχικῇ οἰκίᾳ, εἰς τὰ προάστεια τῆς μικρᾶς πόλεως Ναντούης οἱ οἰκοδεσπότες περὶ τὸ δειλινὸν θερινῆς ἡμέρας ἦσαν συνηγμένοι ἐν τῷ παρὰ τὸν κήπον θαλάμῳ. Ὁ ἥλιος δύων ἐπεχρύσσου διὰ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ τὴν περιστοιχίζουσαν τὸ οἶκημα χλόην. Ὁ ἄνεμος, ἤγειρε διαρκῆ ψίθυρον ἐν τοῖς φυλλώμασι. Τὸ πᾶν ἐν τῇ ἐξοχικῇ ταύτῃ οἰκίᾳ ἦτο ἤρεμον καὶ ἀναπαυτικόν, τὸ μόνον μειονέκτημα ἦτο ἡ ὑπερβολὴ τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐζωίας ἣτις ἔφερον ἀνίαν εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ. Σιωπὴ ἐπεκράτει ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ὅτε ἡ κυρία Λαφορέτ εἶπε τῷ συζύγῳ τῆς.

— Κύριε Λαφορέτ, σήμερον εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς κανονίσεως τοῦ ὠρολογίου καὶ σχεδὸν πάραυτα ὁ Φριδερίκος, υἱὸς τῆς οἰκογενείας ἀπηύθυνε σιγηλῶς τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τὴν ἐξαδέλφην του παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐκάθητο πρὸ παραθύρου τινός.

— Διατί λοιπὸν τὸ εἰρωνικὸν τοῦτο μειδίημα, Ἀλβερτίνη, οὐδὲν βλέπω τὸ ἀξιογέ-

λαστον εἰς ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶπεν ἡ μήτηρ μου.

— Ἀπ' ἐναντίας, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, νὰ κανονίσῃ τις τὸ ὠρολόγιον, τοῦτο πράγματι ἀξίζει τὸν κόπον νὰ σκέπτηται τις. . Εἶναι τὸ σπουδαιότατον συμβᾶν τῆς οἰκίας... τὸ μόνον πρᾶγμα ὅπερ δὲν συνέβη χθὲς καὶ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ συμβῇ αὔριον!

— Καὶ σὰς ἀρέσκει νὰ εἰρωνεύσθε διὰ τοῦτο;

— Ὅλωσ διόλου... Τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι δὲν ὑπάρχει σπουδαιότερον τι, διότι τὸ ὠρολόγιον τοῦτο, βασιλεύει τῆς οἰκίας, κανονίζει πᾶσαν ἡμῖν τὴν ὑπαρξιν. Ἐὰν τῷ ἀρέσκει νὰ δεῖξῃ 8 ὥρας, πάντες ἐξερχόμεθα τοῦ θαλάμου μας, τὴν μεσημβρίαν φέρει τὸ γεῦμα εἰς τὴν τράπεζαν, εἰς τὰς 2 ὥρας μᾶς στέλλει εἰς τὸν περίπατον, καὶ μᾶς ἐπαναφέρει εἰς τὰς 8 διὰ νὰ δειπνήσωμεν.

Ὁ Φριδερίκος, ἔκαμε βήματά τινα ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ ἐπιστρέφων παρὰ τῇ ἐξαδέλφῃ του εἶπεν αὐτῇ μετ' ὀργισμένου ὕφους.

— Λοιπὸν, ἀναγίνωσκε, ἐργάζου καὶ τότε δὲν θὰ ὑποφέρῃς ἀπὸ ἀνίαν.

— Ἐργάζομαι, ὑπέλαβεν, ἰδοὺ δύο ὥρας καθ' ἃς ἐργάζομαι.

— Κάμε ὀλίγον περίπατον, ν' ἀναπνεύσῃς ἀέρα.

— Ὡ, μένε ἤσυχος, θὰ μεταβῶμεν ἀμετακλήτως περὶ τὴν δεκάτην ὥραν εἰς τὴν λίμνην, νὰ θαυμάσωμεν πάντοτε τὴν αὐτὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους.

— Θὰ ἐπεθύμεις βεβαίως, ὅπως ὁ ἥλιος ἀλλάξῃ πορείαν, νὰ μετακινήθῃσι τὰ ὄρη, νὰ ἀλλάξῃ θέσιν ἡ λίμνη, καὶ ταῦτα πάντα διὰ ν' ἀπασχολήσουν μίαν οἰκότροφον σχολείου.

— Οἰκότροφος, μοὶ φαίνεται ὅτι ἀφοῦ πρὸ ἐνὸς ἔτους δὲν εἶμαι πλέον ἡδυνάμην νὰ χάσω τὸ ὄνομα τοῦτο.

Ὁ Φριδερίκος ἐπανακάθησε παρὰ τῇ ἐξαδέλφῃ του καὶ εἶπεν αὐτῇ μετ' ὕφους μᾶλλον σοβαροῦ.

— Εἶσαι πολὺ εὐτυχῆς, Ἀλβερτίνη, ἰδοὺ ὅλη ἡ στενοχωρία σου. Ἀπωλέσασα τοὺς γο-

νεὶς σου, περιεπτύχθης ὑπὸ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου ὡς ἰδία θυγάτηρ. Σὲ ἐξεπαίδευσαν ἐν τῷ καλλιτέρῳ ἐκπαιδευτηρίῳ τῆς Λυών. Περαιώσασα τὰς σπουδὰς σου, ἐπανερχεσαι ἐνταῦθα, ἐν τοῖς κόλποις οἰκογενείας ἐνθα οὐδὲν, οὐδὲν ἀποκλειστικῶς σοὶ ἐλλείπει.

— Βεβαίως πολὺ εὐτυχῆς, μοὶ περιποιούσι τὴν τιμὴν ἀκόμη τοῦ νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν ἐξάδελφόν μου.

— Οὕτω, δεσποινίς, εἶσαι ἀξιολύπητος! Πῶς; οὐδὲ ἐν νέφος ἐπὶ τῆς ζωῆς σου! οὐδεμίαν φροντίδα, οὐδεμίαν ἀνησυχίαν, οὐδὲ ἐν δάκρυον..... Εἶναι ἀληθὲς πολὺ σκληρὸν!

— Μάλιστα, κύριε, ὑπάρχουσι, φεῦ! δάκρυα ἅτινα δὲν προέρχονται οὔτε ἐκ λύπης οὔτε ἐξ εὐχαριστήσεως!

— Ἀλλὰ τὰ ὁποῖα βρέχουσι τὰς παρειὰς ἐνῷ χασμάται τις. Δὲν ἔχει οὕτω; Δάκρυα ἀνίας.....

— Φριδερίκε, οὐδέποτε ἤκουσα νὰ ὀμιλῆς τόσον βαναύτως.

— Οὔτε ἐγὼ τὸ ἀνυπόφορον ὕφος σου. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀκαταστασία τῆς ἀτμοσφαιρας σὰς πειράζει τὰ νεῦρα.

— Δὲν γνωρίζω, κύριε, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοὶ ὀμιλῶσιν οὕτω.

— Σὺ ἤρχισες, μοὶ φαίνεται.

— Ὅλωσ διόλου, θυμῶνεις, παραφέρεσαι, διότι εὐρίσκω τὴν ζωὴν ἐνταῦθα μονότονον.

— Τὴν ζωὴν ἣν διάγετε, εἶναι δυνατὸν.

— Τὴν ὁποῖαν ὄλοι διάγομεν, μοὶ φαίνεται.

— Ὅχι, λέγω δι' ἐμαυτὸν, ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ, εὐρίσκω, ὅτι πολλὰ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ζωῇ μου συμβεβηκότα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀλβερτίνη ἐφαίνετο ἐρωτώσα αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν προσέθεσεν οὗτος δι' ὕφους σοβαροῦ:

Μάλιστα, ὅταν ἀγαπᾷ τις, αἱ ἡμέραι εἶναι πλήρης πόνων καὶ συγκινήσεων. Ὅταν σοὶ ἐπέλθῃ ἡ ὄρεξις νὰ ἦσαι εὐθυμος, χαρίεσσα, ὅταν σὲ ἴδω μόνον μειδιῶσαν, ὅπως

παραδείγματος χάριν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μοὶ προσέφερες τὸν δακτύλιον, ὦ! τότε εἶναι ἑορτὴ δι' ἐμέ! αἰσθάνομαι πλήρης εὐχαριστήσεως καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ὅλος ὁ κόσμος λάμπει. Ὅταν εἶσαι ζωηρὰ, δηκτικῆ ὅπως σήμερον, εἶσαι κόλασις δι' ἐμέ. Σκέπτομαι νὰ φύγω ἐντεῦθεν, νὰ σὲ ἀφήσω στενοχωρημένην μόνην σου, νὰ ἐγκαταλείψω τὰ πάντα, ὦ! ὑπάρχουσι στιγμαὶ παραφορᾶς δι' ἐμέ, καθ' ἃς σκέπτομαι χιλιάδας νὰ ἐγκαταλίπω τὴν πατρίδα μου, τὴν οἰκογενεὴν μου ἵνα μὴ σὲ ἴδω πλέον. Βλέπεις ὅθεν αἱ ἡμέραι μου ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἦναι μονότονοι, δεσποινίς, διότι ὑποβάλλονται εἰς τὰς ἰδιοτροπίας σου.

Ἡ Ἀλβερτίνη, ἐμελλε ν' ἀπαντήσῃ μετὰ πλειοτέρας γλυκύτητος εἰς τὸν Φριδερίκον, ἀλλὰ τὸ ὠρολόγιον ἔκρουσε καὶ ἡ προσοχὴ τῆς ἀπεσπάσθη ἀλλαχόσε

— Τέσσαρες ὥραι! εἶπεν, στοιχηματίζω ὅ,τι θέλετε, ὅτι ἡ Μανέτα θὰ εἰσέλθῃ φέρουσα τὸ πινάκιον καὶ ὅτι θὰ μὲ κραξῶσι νὰ ἐτοιμάσω τὸ τέιον.

Ἡ πρόρρησίς τῆς ἐπαλήθευσε στιγμηδόν. Οὕτω ἡ νεᾶνις ἠγέρθη ἵνα ὑπακούσῃ εἰς τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ τῆς.

Ὁ Φριδερίκος ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἐν ἀνυπομονήσῃ. Μετέβη εἰς τὸν κήπον, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐπιστρέψας ἐκάθησε παρὰ τὴν τράπεζαν ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὸ τέιον. Μετὰ τὴν πόσιν τοῦ τεῖου ἡ Κυρία Λαφορέτ διηύθυνε τὰ βλέμματά τῆς εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς, τοῦθ' ὅπερ ἐσήμαινε ὅτι ἐμελλε νὰ λάβῃ τὸ ἐπανωφώριόν τῆς καὶ τὸν πῖλον τῆς καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν λίμνην, ἡ Ἀλβερτίνη ἔχασμάτα, ὁ Φριδερίκος συνοφρουοῦτο καὶ ὁ κ. Λαφορέτ ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ χωρὶς οὐδὲν νὰ βλέπῃ.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, εἰσῆλθεν ἡ Μανέτα καὶ εἰδοποίησε τὴν ἀφίξιν ὅλωσ ἀγνωστού προσώπου τοῦ κ. Μαλβουαζιέρ. Ἡ Μανέτα σὺν τῇ εἰδοποιήσει τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀγνωστού, συνήνωσε καὶ τὰς ἐξῆς πληροφo-

ρίας δοθείσας αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ξένου: Ὁ κ. Μαλβουαζιέρ ἠγόρασε κτῆμα τι πλησίον ἐκεῖ κείμενον καὶ ὡς γείτων ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Λαφορέτ.

Ὁ Φριδερίκος παρετήρησε τὴν ἐξαδέλφην του, ὡς νὰ τῇ ἔλεγεν ὅτι ἤρχετο τέλος πάντων τις νὰ διασκεδάσῃ τὴν μονοτονίαν τῆς ὁ κ. Μαλβουαζιέρ εἰσήλθεν.

Ἦτο ἀνὴρ τριακοντούτης, εὐγενέστατος τοὺς τρόπους, μετὰ χάριτος ἐνδεδυμένος καὶ μορφῆς εὐαρέστου. Ἡ Ἀλβερτίνη προσέφερεν αὐτῷ τὸ τέιον. Ἡ συνδιάλεξις περὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἤρχισε, καὶ ὁ κ. Μαλβουαζιέρ δὲν ἔπαυε θεώμενος καὶ θαυμάζων τὴν καλλονὴν τῆς Ἀλβερτίνης. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ; Ὁ Φριδερίκος ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης δὲν εἶχεν ἰδῆ ἄλλον νέον νὰ κάθηται παρὰ μνηστῆ του, δὲν εἶχε μάθει νὰ ζηλοτυπῆ. Ὁ κ. Λαφορέτ καὶ ἡ σύζυγός του οὐδὲν θὰ ὑπέθετον καὶ ἂν τι πλέον ἔβλεπον ἢ Ἀλβερτίνη ἠσθάνετο τὸ βλέμμα αὐτοῦ ὡς καυστικὸν ρευστὸν ἀλλὰ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὴν φύσιν τῆς ἐντυπώσεως ταύτης καὶ τοῦ κινδύνου, ὃν ἔτρεχε.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐσπερίδος, ἡ οἰκοδόσποινα ἠρώτησε τὸν κ. Μαλβουαζιέρ εἰς ἔμφρον νὰ ἐκ Λυών, πόλιν ἐν ἣ ἐγνώριζε πολλοὺς καθότι πολλὰκις εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ ὅταν ἦ ἀνεψιά της ἐσπούδαζε.

— ὦ! εἶπεν ὁ κ. Λαφορέτ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ γνωρίζητε νὰ σπουδαίῃ καὶ τρομακτικὰ διὰ νὰ εὐχαριστήσητε τὴν Ἀλβερτίνην μας.

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Διότι ἡ ἀνεψιά μου, ἀγαπητὴ γείτων μου... μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς ὀνομάζω οὕτω.

Ὁ Μαλβουαζιέρ ὑπέκλινε.

— Ἡ ἀνεψιά μου, πρέπει νὰ σὰς τὸ εἶπω, ἔχει ἰδιαιτέραν συμπάθειαν εἰς διηγήσεις περιέργους, ληστῶν, καὶ προσβολὰς νυκτερινὰς. Ἀνέγνω ὀλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῶν

πειρατῶν, καὶ εἶδον αὐτὴν λίαν σηγκεκινημένην ἐπὶ ταῖς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν μάχαις των.

— Εἶναι ἴδιον, πεπορωμένων ἀνθρώπων, εἶπεν ὁ Φριδερίκος, μετὰ πικρίας τὸ νὰ ζητῶσι συγκινήσεις εἰς τὰς εἰκόνας τῆς κακίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος.

— Δὲν ἠξέουρες τί λέγεις, διέκοψεν ἡ κυρία Λαφορέτ, διότι ἡ Ἀλβερτίνη ἀπλῶς μόνον ἀγαπᾷ τὰς ἱστορίας τῶν κλεπτῶν.

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ νεῆνις, ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν ὑπάρχουσι πλέον.

— Πῶς; εἶπεν ὁ θεῖός της, μὴ δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ὁ περίφημος Βάρτολος;

Ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ὁ ξένος ἐλαφρῶς ἐκινήθη πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' οὐδεὶς τὸν παρετήρησεν.

— Ὁραῖος κλέπτης, εἶπεν ἡ Ἀλβερτίνη, μετὰ περιφρονητικοῦ ὕφους. Εἰς ἄθλιος λαθροθήρας.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ κ. Λαφορέτ, λαθροθήρας, ὅστις ὅμως ζητεῖ τὸ καλλίτερον κυνήγιον... λαθροθήρας ὅστις μόνος μετὰ δύο ἐκ τῶν συντρόφων του, συλλαμβάνει δημοσίαν ἄμαξον τῆς Γενεύης, φονεύει ἓνα ὀδοπρόρον, ὅστις ἀνθίσταται καὶ ἀπογυμνοῖ πάντας τοὺς λοιπούς.

— Ἦκουσα νὰ λέγῃσι περὶ τούτου, εἶπε μετ' ἀδιαφορίας ὁ ξένος.

— ὦ! ἐπανελάθεν ὁ κ. Λαφορέτ, πάντες ὀμιλοῦσι περὶ τοῦ Βαρτόλου, εἶναι ἄνθρωπος ἔκτακτος, ἤρξατο θηρεύων ἀλώπεκας, μετὰ ταῦτα ἔλαθεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ἀριθμὸν τινα φουλοβίων καὶ ἠξήσθη τὴν ἐργασίαν του λαθροθηρεύων, μὴ πληρόνων οὐδὲν δικαίωμα καὶ λέγεται ὅτι ἡ περιουσία του εἶναι μεγάλη.

— Καὶ τί νομίζετε μετὰ τούτου, εἶπεν ὁ Φριδερίκος· δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ κρεμασθῆ μετὰ τῶν ἀκολούθων του, διότι οἱ τοιοῦτου εἶδους ἥρωες τοιοῦτον ἔχουσι τέλος.

— Λέγεται ἐπίσης, προσέθηκε ὁ Μαλ-

βουαζιέρ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι πνευματώδης καὶ ὠραῖος καὶ ἔχει τρόπους ἐν γένει εὐγενεῖς.

— Πῶς; ἐκραξεν ἡ κυρία Λαφορέτ, εἶναι πολὺ περίεργον, ἄνθρωποι οἵτινες τὸν εἶδον λέγουσιν ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἀληθῶς ἀξιοσημείωτος. Ἐχει ὠραίαν μορφήν καὶ ὕφος μεγαλοπρεπέες. Ὁ Θεὸς γνωρίζει πῶς τὰ ἀπέκτησε.

— Ναί, ὑπέλαθεν ὁ ξένος, τοῦτο μάλιστα, μοὶ ὑπεθυμίζει ἀνέκδοτόν τι ὕπερ ἤκουσα δι' αὐτὸν καὶ ὕπερ συνέθη ἐπὶ τῶν ὀρέων τούτων τοῦ Βουζέτ, τὰ ὁποῖα λυμαίνεται.

— Ἀληθῶς; ἀκούσωμεν, ἀκούσωμεν, εἶπον μίᾳ φωνῇ αἱ δύο γυναῖκες.

— Ἐρωτᾷ τινα τοῦ λαθροθήρα Βαρτόλου, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀλβερτίνη.

— Εἶπε ἡμῖν, τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο, εἶπεν ἡ θεῖα.

— Λοιπὸν προσέθηκε ὁ Μαλβουαζιέρ, διατείνονται ὅτι χάρις εἰς τὴν καλλονὴν του καὶ εἰς τοὺς εὐγενεῖς αὐτοῦ τρόπους, εἰσήχθη ἡμέραν τινα παρ' ἐντίμῳ τινὶ οἰκογενεῖα τῆς Ναντούνης ἀγνοῶ ὑπὸ ποίαν πρόφασιν, ἀλλὰ δὲν ὀνομάζω τὴν οἰκογένειαν. Ἐκεῖ, φαίνεται, αἰσθημὰ τι αἰφνίδιον, φλογώδες, ἐξ ἐκείνων ἅτινα γεννῶνται ὑπὸ ἐνὸς μόνον βλέμματος, ἀνεπτύχθη συγχρόνως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Βαρτόλου καὶ τῆς ἐν οἰκίᾳ νεάνιδος. Περὶ τὴν ἐσπέραν, λέγεται ὅτι ὁ Βάρτολος μόνος μετὰ τῆς νεάνιδος τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἔστω Ἀδελαΐς, ἐτόλμησε νὰ τῇ εἶπῃ ἀθαδῶς: Ἀδελαΐς, εἶμαι ὁ Βάρταλος ὁ λαθροθήρας, ἀλλὰ δὲν βλέπτει, Σὲ ἀγαπᾷ· μοὶ ἀνήκεις, διότι καὶ σὺ με ἀγαπᾷς! ἀκολούθει με.

— Ἐπειτα, ἔπειτα; ἠρώτησε ζωηρῶς ἡ Ἀλβερτίνη.

Ἄ! ἀπεκρίθη νωχελῶς ὁ κ. Μαλβουαζιέρ, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του, δὲν γνωρίζω... ἐλησμόνησα τὸ τέλος τῆς περιπετείας ταύτης.

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἀνεχώρησαν ὁμοῦ,

ἐπεῖπεν ἡ κυρία Λαφορέτ.

— Θεέ μου!..... δὲν γνωρίζω.

— Πῶς; οὐδὲν, εἶπεν ἡ Ἀλβερτίνη.

— Οὐδέν.

— ὦ! εἶναι λυπηρόν.

— Τίποτε, βεβαίως, εἶπεν ὁ Φριδερίκος, διότι εἶναι διήγησις τοῦ ἀέρος, καὶ μάλιστα γελοία.

Ἡ κίνησις τοῦ Φριδερίκου, ὅστις λέγων ταῦτα ἠγέρθη, ἦτο προειδοποίησις ὅτι ὤφειλεν νὰ τελειώσῃ ἢ ἐπίσκεψις.

Ὁ κ. Μαλβουαζιέρ ἠγέρθη ζητῶν παρὰ τοῦ οἰκοδεσπότη τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθῃ, τοῦθ ὕπερ τῷ ἐπετρέπη καὶ ἀπεσύρθη.

Ἡ νεῆνις, ὀλίγον ἀνησύχησεν ἐκ τοῦ συμβάντος τῆς ἐσπέρας· εἶχεν ἐννοήσει σχεδὸν τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐνεποίησεν τῷ Μαλβουαζιέρ, ἀλλὰ χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ ὅλην τὴν συγκίνησιν ἣν συνεπάγεται αἰσθημα αἰφνίδιον, ὕπερ δὲν ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ τὴν μονοτονίαν τῆς. Ἀπαντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἀπεσύρθησαν ἐν τοῖς θαλάμοις των. Ἡ κυρία Λαφορέτ ἀπερχομένη συνέστησεν εἰς πάντας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰ παράθυρα διότι ὁ καιρὸς ἦτο τοικυμιώδης καὶ ἐνδεχόμενον ἢ χάλαζα νὰ ἔθραυε τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων.

Τῆς Ἀλβερτίνης ὁ θάλαμος ἦτο παρὰ τὸν κῆπον. Ἔθετο τὴν λυχνίαν ἐπὶ τοῦ κομμωτηρίου της. Ἠνέωξε τὰ φύλλα τοῦ παραθύρου, ὅπως κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς θεῖας της, κλείσῃ αὐτὸ καλῶς. Ὁ ὀρίζων ἦτο σκοτεινὸς καὶ διαρκεῖς ἀστραπαὶ ἐφώτιζον τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων· ἴν' ἀναπνεύσῃ τὴν δρόσον ἣτις ἔμεινεν εἰσέτι εἰς τὸν ἀέρα, ἡ νεῆνις ἔκυψε ἀπὸ τοῦ παραθύρου πρὸς τὸν κῆπον. Τῇ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ μεταβῆ εἰς τὸν κῆπον καὶ προσυλάξῃ τὰ ἄνθη της, ἀπὸ ἐνδεχομένην βροχῆν. Ἐξῆλθε τοῦ δωματίου της, εἰσήλθεν ἐν τῷ κήπῳ καὶ μετέβη εἰς τὴν ἄκραν ὅπου εἶχε τὰ ἰδιαιτέρα αὐτῆς ἄνθη. Ἐνῶ ἡ Ἀλβερτίνη ἐπλησίαζε πρὸς τὸ διάφραγμα τοῦ κήπου, ἤκουσεν τοὺς ἤχους αὐλοῦ γλυκύτητος καὶ μελωδίας ἀπαρμιλλίου. Ἡ Ἀλ-

βερτίνη προσέσχεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν, πλησιάζουσα τὸν τοῦτον ὅπως κάλλιον διακρίνη τὴν μελωδίαν. Ὁ μελωδικὸς ἦχος ἤλλαξε θέσιν καὶ ἡ Ἀλβερτίνη τὸν ἠκολούθησε. Ἡ μυστηριώδης μουσικὴ ὄλονεν προὔχρει, ἔλκουσα μετὰ γλυκύτητος μετ' αὐτῆς τὴν νεάνιδα, μέχρις οὗ τὴν ἔφερε πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου. Αἶφνης ἤκουσε ἑλαφρὸν κρότον καὶ εἶδε τὴν μικρὰν θύραν ἀνοιγομένην. Ταυτοχρόνως ὀπλισμένη χεὶρ ἐκτάκτου δυνάμεως συνέλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἀλβερτίνης.

Ἡ Ἀλβερτίνη ἄφησε κραυγὴν καὶ ἠσθάνθη ἑαυτὴν νεκρομένην. Ἐν τούτοις, ἐν τῇ σκιᾷ, ἠδυνήθη νὰ διακρίνη ὅτι ὁ κρατῶν αὐτὴν ἦτο ὁ κ. Μαλβουαζιέρ. Ἀλλ' ἡ συγκλίνησις τῆς ἐκ τούτου δὲν ἠλαττώθη.

Δὲν ἠθέλησε νὰ φωνῇ ἐντρομος, καὶ ἀπεφάσισε νὰ προσποιηθῇ τὴν γενναίαν ἵνα μὴ δώσῃ ἀφορμὴν σκωμμάτων εἰς ἕνα ξένον.

— Κύριε, εἶπεν μετ' ἠγεμονικοῦ ὕφους, τί σημαίνει ἡ ἐπιστροφή σας αὕτη εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ φέρεσθαι;

— Ἀλβερτίνη, εἶπεν, εἶμαι ὁ Βάρτολος ὁ λαθροθήρας, ἀλλὰ δὲν βλέπτει, σὲ ἀγαπῶ· μοὶ ἀνήκεις διότι μὲ ἀγαπᾷς ἐπίσης· ἀκολούθει με.

— Εἶσαι ἀναίσθητος; Τί παραμύθια μοὶ λέγεις;

— Τὰ παραμύθια εἰσὶ τώρα ἀλήθεια. Εἰς σὲ ἐναπόκειται τώρα Ἀλβερτίνη νὰ ὀρίσῃς τὸ τέλος· ἐὰν θέλεις ν' ἀφοσιωθῆς εἰς ἕνα ληστήν, εἰς ἕνα τυχοδιώκτην, ἀλλὰ εἰς ἄνθρωπον ὅστις σὲ λατρεύει, ἔλθε. Ἐὰν ἀντιστῆς ὀφείλω νὰ σὲ ἀναγκάσω.

Ἡ νεάνις προσεπάθησε νὰ ἀποσπασθῇ τῆς χειρὸς τοῦ καὶ ἄφησε κραυγὰς ὀδυνηρὰς, ἀλλὰ μανιώδης ἄνεμος ἐκάλυψε τὴν φωνὴν τῆς. Ὁ Βάρτολος ἐσύριξεν ἑλαφρῶς.

Δύο ἄτομα συνέλαβον τὴν Ἀλβερτίνην, ἔφραξαν τὸ στόμα αὐτῆς διὰ ρινομάκτρον καὶ ἔρριψαν αὐτὴν ἐν μιᾷ ἀμάξῃ ἐκτὶ πλησίον εὐρισκομένην.

Ὁ Βάρτολος εἰσήλθε καὶ ἐκάθησε παρ' αὐτῆς. Ἡ ἄμαξα ἀνεχώρησε δραμαίως.

II Η ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ.

Ἡ ἄμαξα προὔχρει ταχέως μετὰ τοῦ θορύβου ὃν συνεπάγονται οἱ τροχοὶ ἀμάξης τρεχούσης ἐπὶ βράχων.

Ἡ Ἀλβερτίνη μόλις διέκρινε τὰ περιστοιχοῦντα αὐτὴν ἀντικείμενα. Παρ' αὐτὴν ἐν τῷ βάθει τῆς ἀμάξης ἐκάθητο ὁ ἀπαγωγεὺς αὐτῆς. Ἐμπροσθεν τῆς ἀμάξης ἐκάθητο ὁ εἰς τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες συνέλαβον καὶ ἔρριψαν αὐτὴν ἐν τῇ ἀμάξῃ. ἠκολούθουν τὴν ὁδὸν τῆς Γενεύης ἀνά μέσον τῶν ὀρέων.

Ψυχρὸς ἰδρὼς περιέριξε τὴν Ἀλβερτίνην προμηνύων λιποθυμίαν. Ἀλλὰ σκεπτομένη ὅτι λιποθυμοῦσα θὰ ἐξετίθετο περισσότερον προσεπάθησε νὰ συλλέξῃ τὰς δυνάμεις τῆς. Ἠνέφξε τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς τῆς καὶ ἐκίνει τὰ μέλη τοῦ σώματός τῆς πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ αἵματός τῆς. Μετὰ ἡμισεαίας ὥρας πορεύαν, τῇ ἀφῆρσαν ἐκ τοῦ στόματος τὸ ρινομάκτρον. Εὐθὺς ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἀμάξης ἐκβάλλουσα τρομακτικὰς φωνὰς καὶ ζητοῦσα βοήθειαν.

— Προσπάθησε νὰ ἦσαι φρονιμωτέρα, Ἀλβερτίνη, εἶπεν αὐτῇ ὁ Βάρτολος. Πρέπει νὰ μάθῃς, ὅτι ἐὰν ἠδύνασο ν' ἀκουσθῆς δὲν θὰ σοὶ ἀπέφραττον τὸ στόμα. Ματαίως κοπιάζεις.

Τοῦτο ἦτο δυνατόν, ἐσκέφθη ἡ Ἀλβερτίνη, καὶ μετὰ τινὰς ἀνωφελεῖς προσπαθείας ἐπανεπέσειν εἰς τὴν θέσιν τῆς.

— Εἶναι δέκα ὥραι, προσέθεσεν ὁ συνοδοιπὸρος τῆς· ἡ ἐξοχὴ εἶναι ἐντελῶς ἔρημος καὶ οὐδὲνα πιθανῶς θὰ ἀπαντήσωμεν μέχρι μεσονυκτίου, ὥρας καθ' ἣν θὰ διέλθῃ ἡ δημοσία ἄμαξα τῆς Γενεύης.

— Μάλιστα, κύριε, γνωρίζετε καλῶς τὴν ὥραν καθ' ἣν διέρχεται αὕτη, εἶπεν ἡ Ἀλβερτίνη μετὰ δηκτικοῦ ὕφους.

Ἡ θέσις τῆς ἀτυχοῦς νεάνιδος ἦτο φοικώδης, ἔβλεπεν ἑαυτὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς ληστοῦ ἐν τόπῳ ἐρήμῳ καὶ ἀγρίῳ, καὶ ἐνθα οὐδεμία κατοικία ὑπῆρχεν ὅπως τῇ παράσχῃ ἐλπίδα τινὰ σωτηρίας. Ἀλλως τε ὁ ἀπαγωγεὺς εἶχε πρὸ αὐτοῦ ὀλόκληρον νύκτα ἵνα ἀποπλανήσῃ τὴν παρὰ τῶν γονέων τῆς κατὰδιδῶξιν αὐτοῦ.

Εἰς τῶν συντρόφων τοῦ Βαρτόλου, ἔφερε προσωπίδα καὶ ἦτο ὀλοκλήρως κεκαλυμμένος διὰ μανδύου. Ὁ ἄλλος ἦτο ὄπισθεν τῆς ἀμάξης. Ὁ ἀρχιληστής εἶχεν ἀναμφιβόλως ἐκλέξει δύο τῶν καλλιτέρων αὐτοῦ ἀνθρώπων ὡς συνενόχους τοῦ ἐγκλήματος, τοὺς δύο ἐκείνους μετ' ὧν πιθανῶς εἶχε ληστεύσει τὴν ἐκ Γενεύης ἄμαξαν. Πᾶσα ἐλπίς σωτηρίας ἀπέπτη διὰ τὴν Ἀλβερτίνην, ἥτις ἔχυνε ποταμοὺς δακρύων. Ἐκραξε πρὸς βοήθειαν, ἐξέτεινε τὰς χεῖρας τῆς πρὸς τὴν ἀγαπητὴν ἐκείνην κατοικίαν τῆς, πρὸς τὸν ἀπολεσθέντα ἐκεῖνον παράδεισον, ἀπολεσθέντα ἴσως διὰ παντός.

Ἐν τούτοις ἡ προμηνομένη καταιγὶς ἐξερράγη ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ σφοδρότητι· οἱ κροτοῦντες κεραυνοὶ ἔσειον τὰ στήθη τῆς Ἀλβερτίνης.

Ἐν τῇ διαπάλῃ ταύτῃ τῶν στοιχείων, ζητεῖ τις παρ' αὐτῷ ἀγαπητόν τι πρόσωπον, κινεῖται ἐκστίχτως πρὸς ἐκεῖνον, ὃν μᾶλλον ἀγαπᾷ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ζητήσῃ ἄσυλον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἢ νὰ συναπολεσθῇ μετ' αὐτοῦ... Ἀλλ' ὅταν ἡ Ἀλβερτίνη ἔσπεψε τοὺς ὀφθαλμούς μηχανικῶς πρὸς τὸν συνοδοιπὸρον τῆς, εὗρε τὸν σκληρότερον ἐχθρόν τῆς, εὗρε ἄθλιον δολοφόνον οὐτινος ἡ κεφαλή προώριστο διὰ τὴν λαιμητόμον.

Προσεπάθησε τότε νὰ ριφθῇ ἔξω τῆς ἀμάξης:

Πρὸ αὐτῆς ἔχαινον σκοτεινὰ βάραθρα ἐνθα ὁ ἄνεμος καὶ ἡ βροχὴ καταπίπτουσα, ἐκρόται ἀγρίως, καὶ ἠκούοντο ὡς κραυγαὶ τρομεραὶ καὶ βρυχηθμοὶ λεόντων, ἐπανεπέσειν ὅθεν ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ ἡ φρίκη τῆς ἔτι μᾶλλον ἠδύνησεν.

Ὁ Βάρτολος διετέλει ἐν σιγῇ ἔχων ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ. Οἱ συνοδοιπὸροι τοῦ ἐκοιμῶντο βαθέως ὡς ἂν τὸ πᾶν διετέλει ἐν φυσικῇ καταστάσει. Εἰς ἐκάστην κίνησιν τῆς ἀμάξης ἡ Ἀλβερτίνη ἐξέβαλλε καὶ σπαρακτικὴν κραυγὴν ἢ ὀδοιπορία ἐξηκολούθει πάντοτε τοιαύτη.

(ἀκολουθεῖ)

BENIAMIN ΔΙΣΔΡΑΕΛΗΣ

ΚΟΜΗΣ ΒΗΚΟΝΣΦΗΛΔ

Ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν εἰς τῶν μεγίστων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς συγχρόνου Ἀγγλίας, ὁ Βενιαμὴν Δισδραέλης κόμης Βήκονσφηλδ. μία τῶν περιεργότερων μορφῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, ἐν τῶν παραδοξοτάτων κραμάτων τόλμης, εὐφυΐας, δηκτικότητος, ρεμβώδους μεγαλοφυΐας καὶ πρακτικῆς μεταμελείας, σταθερότητος κατ' οὐσίαν καὶ ἀσταθείας κατ' ἐπιφάνειαν, συνενῶν μετὰ τῆς ρεκτικότητος καὶ τῆς πρακτικότητος τοῦ Ἀγγλοῦ τὸ ρεμβώδες καὶ λογιστικὸν ἄμα τῶν σημαντικῶν φυλῶν. Ἡ μορφή τοῦ Βενιαμὴν Δισδραέλῃ, οἰκιδῆποτε κἂν εἰσὶν αἱ περὶ αὐτοῦ ἰδέαι τῶν συμπαθῶς ἢ ἀντιπαθῶς αὐτῷ διακειμένων, ὑπῆρξε πάντοτε ἐπαγωγὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ σταδίου, ὅτε πρὸς τὸν περίφημον τῆς Ἰρλανδίας δημογωγὸν Οκονέλλον ὀνειδίζοντα αὐτῷ ὡς « ἀποστάτη, ἀγύρτη καὶ διαδόχῳ τοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐκπνεύσαντος ἀμετανοήτου ληστοῦ » ἔγραψε (τῷ 1835) τὴν γνωστὴν ἐπιστολήν, ἥτις ἐτελεύτα διὰ τῶν λέξεων « Ὁψεὶ με εἰς Φιλίππους » καὶ πρὸς τοὺς γελῶντας ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ βουλευτὰς ἀνέκραζεν ὑπερηφάνως « Ἔσετ' ἡμερ ὅταν ἀκούσητέ μου », μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θριαμβικὸς ὡς νέος Καῖσαρ ἐπανεκάμπτεν ἐκ Βερολίνου μετὰ τὸ μέγα εὐρωπαϊκὸν συνέδριον, ὅπερ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἔργον ἦν τῶν χειρῶν ἢ μᾶλλον τῆς διανοίας αὐτοῦ.

Ἐλκων τὴν καταγωγὴν ἐξ ἀρχαίας ἰουδαϊκῆς οἰκογενείας τῆς Ἰσπανίας, ἐγκαταστάσης ἐν Λονδίῳ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, πένης καὶ ἀπροστάτευτος ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης κατεκτήσατο ἐκ νεαρῆς ἡλικίας περίοπτον θέσιν ἐν τῇ φιλολογίᾳ διὰ καλλίστων διατριβῶν καὶ μυθιστοριῶν, ἐν αἷς διαπρέπουσιν ἰδίᾳ « ἡ Σίβυλλα ἢ τὰ δύο ἔθνη » καὶ « Ταγκρέδος ἢ ἡ νέα σταυροφορία ». Εὐπατρίδης οὕτω τῆς δημοσιογραφίας γενόμενος καὶ οἰκόσημον ἔχων τὴν φιλολογίαν, ὡς αὐτὸς οὕτως μετὰ δικαίας ὑπερηφανείας ἔλεγεν, ἀνεδείχθη καὶ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ ἀνίσῳ καὶ ἀπεγνωσμένη πάλῃ κατὰ τοῦ σὶρ Ροβέρτου Πήλ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς τελωνειακῆς μεταρρυθμίσεως (1845—46) δριμύς καὶ δεξύστομος ἀθλητῆς, ἀνταγωνιστῆς δεξιῶς ἄμα καὶ ἐπίμονος, συνενῶν ἀκαταμάχητον διαλεκτικὴν μετ' ἀπροόπτων ἀποστροφῶν καὶ μετὰ δηκτικωτάτης εἰρωνείας. Δὲν θὰ παρακολουθήσωμεν τὸν περίβλεπτον ρήτορα εἰς τὸ κοινοβουλευτικὸν αὐτοῦ στάδιον, ὑπερ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγγλικῆς πολιτεύματος, οὐδὲ θὰ ἐξετάσωμεν τὰς ποικίλας μεταστροφὰς αὐτοῦ, δι' ὧν κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἐπιφανεστάτην θέσιν ἐν τοῖς πολιτικῶς κύκλοις τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης ἐγένετο ἐκ τῶν πρωταγωνιστούντων ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ πολιτικῇ προσώπων ἀφ' οὗ ὡς μέλος τῆς ὑπὸ τὸν λόρδον Δέρβυ ἀντιπολιτεύσεως κατεπολέμησε σφοδρότατα τὴν πολιτικὴν τῶν φιλελευθέρων, ἧτις τῷ 1864 ἐθυσίασε τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Δανιμαρκίας ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἐπιφανὴς αὐτοῦ κοινοβουλευτικὴ ἐκστρατεία παρέσχε αὐτῷ αὐτοδικαίως, οὕτως εἶπεν, τὴν διαδοχὴν τοῦ λόρδου Δέρβυ (πατὴρ τοῦ νῦν ὁμωνύμου) εἰς τὴν ἡγεμονίαν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, ἣν καὶ ἔλαβεν ἀποχωρήσας τῶν κοινῶν κατὰ μάρτιον τοῦ 1868 τοῦ λόρδου Δέρβυ. Ὀλιγοχρόνιος ὑπῆρξε τότε ἡ

πρωθυπουργία αὐτοῦ παραταθεῖσα μέχρι δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε διεδέξατο αὐτὸν ὁ κ. Γλάδστον. Ἄλλ' ὅσον ὀλιγοχρόνιος καὶ ἐγένετο, κατέδειξε τὰς τάσεις τοῦ νέου ἡγήτου τῶν τῶν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν λεγομένην πολιτικὴν, πρὸς τοὺς « παρατόλμους πολυτικούς συνδυασμούς, εἰς οὓς ἐκὼν ἐθυσίαζε προηγουμένως ἠθικὰς ὑποχρεώσεις, πρὸς τὰ θεατρικὰ ἀπρόοπτα τῆς διπλωματίας, πρὸς πάντα τέλος ἐκεῖνα, ἅπερ ἔμελλε νὰ ἐφαρμόσῃ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπιφανεστάτην αὐτοῦ πρωθυπουργίαν δεξιῶν τυχῶν περιστάσεων, δεξιώτατα δὲ ἐπωφεληθεὶς αὐτάς.

Δὲν ἐλησμονήθησαν ἔτι ἡ ἀγορὰ τῶν μετοχῶν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ ἀνακλήρως τῆς βασιλείσης Βικτορίας ὡς αὐτοκρατείας τῆς Ἰνδικῆς, αἱ κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν ἡγεμονικαὶ ἐπισκέψεις τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας εἰς τὴν χώραν τοῦ Πώρου καὶ τοῦ Τιπού Σαχίβ, αἱ μεγάλα ἐκεῖνα σκηνογραφίαι, εἰς αἷς παρίστατο ἡ Εὐρώπη ἀπορούσα ἐὰν ὁ παρασκευάσας αὐτάς ἦν μέγας πολικός ἢ ἀπλοῦς θαυματοποιός. Ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῶν γεγονότων κατέδειξεν ὅτι ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης, οὐδέτερον ἦν τούτων, οὐτε πολιτικὸς συνεχίζων τὴν ἱστορίαν τῆς περιφανοῦς διπλωματίας τῆς χώρας αὐτοῦ ἀπὸ Πίττ μέχρι Παλμερστῶνος, οὐτε ἀπλοῦς θαυματοποιός ἐνασμενίζων εἰς παρασκευὴν σκηνογραφικῶν πρὸς ἀπλὴν τῆς Εὐρώπης ἐκπληξιν. Ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης, ὁ ἤδη ὑπὸ τῆς ἀνάσσης ἀμειφθεὶς τῷ τίτλῳ τοῦ κόμητος Βήσκονσφηλδ, ἦν μὲν πρωτότυπος διάνοις, ἦν ἡ παράδοξος σύγκρασις τοῦ σημειτικοῦ ρεμβασμοῦ μετὰ τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς πρακτικότητος ἧγε πρὸς τὴν σύλληψιν τῶν γενναιοτέρων ἰδεῶν, πρὸς τὰς τολμηροτάτας ἐκφράσεις καὶ ἐπιχειρήσεις, πρὸ τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ χωριάσῃ καὶ αὐτὸ τὸ γαῦρον τοῦ Παλμεστῶνος λόγιον « Civis romanus sum »· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐκέκμητο πᾶσαν τὴν εὐκαμψίαν τῆς σημειτικῆς φυλῆς, τὴν ἄγνω-

στον εἰς τὸν ἀληθῆ ἀγγλικὸν χαρακτήρα, εἰς τὸ ὑποχωρεῖν ἐκ καιρῷ μετὰ φαινομενικῶν ἀντισταθμισμάτων δυναμένων μὲν νὰ προκαλέσωσι θεατρικὰς ἐκπλήξεις, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἀσημάντων. Κατ' ἀμφοτέρως δὲ τὰς περιστάσεις ἐθεώρει ἑαυτὸν καὶ τὰς συλλήψεις αὐτοῦ ἀνωτέρας τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν νόμων, οἵτινες ἄγραφοί μὲν εἰσι διέπουσιν ὅμως τὰς σχέσεις τῶν μεγάλων πρὸς τὰ μικρὰ κράτη. Ἡδύνατο ἴσως ὡς ὁ Αὐγουστος νὰ ἐρωτήσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου αὐτοῦ κλίνης ἐὰν ἠδυνήθη νὰ διαδραματίσῃ καλῶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἠδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἑαυτὸν ἐπὶ ἕν ἕλον ἔτος τὴν προσοχὴν συμπάσης τῆς Εὐρώπης.

Καὶ ἀληθῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλου Πίττ, οὐδεὶς πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἀγγλίας, μηδὲ τοῦ Παλμερστῶνος ἐξαιρουμένου, ἠδυνήθη νὰ περιβάλλῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοιαύτην αἴγλην ἰσχύος, ὅταν ὁ Δισραέλης Βήσκονσφηλδ ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1877 μέχρι ἰουλίου τοῦ 1878. Ὅτε ἡ Εὐρώπη ὑπέπτησε πρὸ τῶν θριάμβων τοῦ Τσάρου καὶ πρὸ τῆς παρελάσεως τῶν ρωσικῶν φαλάγγων ἐν τοῖς παρά τὸ Βυζάντιον πεδίοις, ὅτε αὐτὸς ὁ σιδηροῦς ἀρχιγραμματεὺς ἐνώπιον τοῦ γερμανικοῦ κοινοβουλίου ἀνεκήρυσσε μετὰ τινος ἀποτόμου παρηρησίας ὅτι τὰ δίκαια τῶν κρατῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ὀφείλουσι νὰ σιγῶσι πρὸ τοῦ «Μακάριοι οἱ κρατοῦντες», ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης μόνος ἐξεπροσώπησε τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν πολιτικὴν διὰ σημειτικῆς τινος καινοτροπίας, ἄγων πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων ἀσιατικῆς φαλάγγος καὶ διατάσεων εἰς τὰς ἀγγλικὰς τριήρεις ἵνα εἰς τὸν Ἑλλησποντον καὶ εἰς τὸν Βόσπορον εἰσπλεύσασαι ἀνακράξωσι στήθε πρὸς τὸν γαῦρον νικητὴν, ὅστις ὡς ὁ Βρένος τὸ μέγα ξέρος τῆς κληρονομίας Πέτρου Α' καὶ Αἰκατερίνης τῆς Β' ἐν τῇ πλάστιγγι τῶν συνθηκῶν τιθεὶς ἀπῆται καὶ ἐλάμβανε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ ἀγίου Στεφάνου τὴν ἐπικρατίην τοῦ

πανσλαυισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ, τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ διαμελισμὸν τῆς Τουρκίας, τὴν τῶν κλειδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως παράδοσιν εἰς αὐτὸν ἔχοντα τὸν πόδα ἐν Δουλὲ Βουργάζ. Καὶ ὅτε παρητεῖτο διὰ ταῦτα ὁ δειλῆμων Δέρβυ, ὁ ἐπιπροσθὼν εἰς τὴν τολμηρὰν ταύτην πολιτικὴν, ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης ἀντὶ νὰ ὑποπτύξῃ ἐπέτεινε τὴν πολιτικὴν ταύτην καὶ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις εἰ μὴ καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ἐγράφη ἡ πολυκρότος ἐγκύκλιος Σαλισβουρή τῆς 1ης ἀπριλίου 1878, ἡ ἀνακηρύξασα τοσοῦτον στεντορείως καὶ εὐγλώττως τὰ δίκαια τῶν μικρῶν ἐθνῶν καὶ κρατῶν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἀνώτερα τῆς νικηφόρου ὑλικῆς βίας καὶ τῆς κατακτήσεως. Ἡ Εὐρώπη ἅπασα ἀνανήψασα ἐπεκρότησεν εἰς τὴν μεγάλην ταύτην πρωτοβουλίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐκήρυξεν, ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτῇ, ἡ Μεγάλη Βρεττανία κατεκτήσατο θέσιν, ἣν θὰ ἐφθόνη καὶ αὐτὸς ὁ μέγας Πίττ, ἡ Ρωσσία ἢ τέως ἀγέρωχος ἐπὶ τοῖς θριάμβοις αὐτῆς, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ ἀπεσφάισθη ἡ συγκρότησις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ συνεδρίου. Αὕτη ἐγένετο ἡ λαμπροτάτη σελὶς τοῦ βίου τοῦ λόρδου Βήσκονσφηλδ, δι' ἣν ἠδύνατο νὰ καυχῆθῃ, ὅτι οὐχὶ ἡ τύχη, ἀλλ' ἡ διάνοια αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ πρόσωπον Ἀγαμέμνονος ἀνὰ μέσην Εὐρώπην. Ὑπὸ τὸν λόρδον ὅμως Βήσκονσφηλδ ὑπελάνθανεν ἔτι ὁ Βενιαμὶν Δισραέλης· τὸ θάρρος τοῦ Σημίτου ὑπέπτηξε πρὸ τοῦ ἀπεράντου ὀρίζοντος, ὃν ἠνοιξεν ἡ εὐρεῖα αὐτοῦ διάνοια, καὶ τὴν ἀπριλιανὴν ἐγκύκλιον διεδέξατο τὸ ὑπόμνημα Σουβαλώφ Σαλισβουρή τοῦ μαῖου, ἡ κυπριακὴ σύμβασις τῆς 4 ἰουνίου, ἡ κατὰ τὸ συνέδριον συνεννόησις μετὰ τοῦ πρίγκηπος Βίσμαρκ, ὅστις ἤττον δεινὸς εἰς τὸ συλλαμβάνειν ἰδέας, δεινότερος ἴθμως ἐστὶν εἰς τὸ ἐπωφελεῖσθαι τὰ τῶν ἄλλων σφάλματα πρὸς ἐπιτέλεσιν αὐτῶν, ἢ τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης δωροδότησις εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἡ εἰς ἵταῦτα πάντα σφαγίαις τῶν τοσοῦτον εὐγλώττως ἀνακηρυχθέντων

δικαίων τῶν μικρῶν ἔθνων καὶ κρατῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ λήθη προηγουμένων ἠθικῶν υποχρεώσεων... Πλὴν μεθ' ὅλα ταῦτα οὔτε τὰ ἔθνη τῆς Ἀνατολῆς οὔτε ἡ Εὐρώπη δύνανται νὰ λησμονήσωσιν, ὅτι ὁ Βενιαμὴν Δισραέλης ἐγένετο ὁ σκαπανεὺς τῆς σικλήκης τοῦ ἀγίου Στεράνου, ὁ πρῶτος ἐργάτης τοῦ νέου ἀνατολικοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ ἠγέρθη ἐν Βερολίῳ, οἰκοδομήματος, ὅπερ μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐλλείψεις ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ περιλάβῃ ἐν ἴσῃ στάθμῃ τοὺς ἀνατολικούς λαοὺς, ἐὰν πρὸς παγίωσιν καὶ πρὸς δικαίαν τῶν διαμερισμάτων αὐτοῦ διανομὴν κατεβάλλοντο ὅσαι προσπάθειαι καὶ πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ. Εἰς ταύτας δυστυχῶς τὰς προσπάθειάς ἐφάνη ἐλλιπὴς ἰδίως ὁ κόμης Βήκονσφελδ διακυβεύσας οὕτω τὴν στερεότητα τοῦ οἰκοδομήματος, οὗ ὁ πρῶτος ἐργάτης ἐγένετο. Ἐφάνη οἰονεὶ μεταμελόμενος διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, ὁ ἀεικίνητος αὐτοῦ νοῦς εἰς νέα ἐστράφη ἀποπτα ἐν τῷ ὀρίζοντι σημεῖα καὶ ἴσως ἐρρέμβασεν ὁ νέος τῆς πολιτικῆς Ταχκρέδος τὴν παντελῆ καταστροφὴν τοῦ ὄνειρου τοῦ Μεγάλου Πέτρου διὰ τὴν Καλκούτκιν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἔνθεν μὲν διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐν Ἀφγανίᾳ ὀρίων, ἔνθεν δὲ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Ἀψβούργων ἐν Ἀνατολῇ, ἐπικρατήσεως ἧς ἡ ἰδέα φαίνεται ἐμφυσηθεῖσα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως. Ἀλλ' ἡ δημοσία γνώμη ἀπηύδθησεν ἤδη ἐκ τῆς αὐτοκρατορικῆς πολιτικῆς καὶ ἤρχισεν νὰ αἰσθάνηται φόβους ἐκ τοῦ ἀνησύχου τούτου πνεύματος καὶ πρὸ ἐνὸς ἔτους ὁ λόρδος Βήκονσφελδ παρεχώρησε τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν τῶν Οὐίγων καὶ ἀδυσώπητον αὐτοῦ ἀντίπαλον κ. Γλάδστωνα. Ἐκτοτε διετέλεσεν ἡγέτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως μὴ τυχῶν τῆς εὐκαιρίας ἵνα ἀντεπεξέλθῃ δεινῶς καὶ λάβρος κατὰ τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ.

Τοιοῦτος ὁ ἀνὴρ, ἐν ἀπόλλυσι σήμερον ἡ Ἀγγλία, ἀνὴρ περὶ οὗ διάφοροι δύνανται

νὰ ἐξενεχθῶσι γινῶμαι, ἀλλ' εἰς ὃν ἡ ἱστορία δὲν θὰ διαμφισβητήσῃ τὴν εὐρείαν καὶ πρωτότυπον διάνοιαν.

ΤΟ ΜΑΓΙΚΟΝ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Ἐξ μεταλλευταὶ ἐπεσκέφθησαν διὰ πρῶτην φορὰν σπήλαιον νεωστὶ ἀνακαλυφθὲν ἐν τῷ διαμερισματι τῆς Χλωρίδος (Νέον Μεξικό). Ὁ ἀὴρ καταβυθίζεται κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου τούτου ποῖων ἦχον ὅμοιον τῷ τῆς Αἰολίας ἄρπης. Ἀνάψαντες τοὺς πυρσοὺς οἱ μεταλλευταὶ ἐπροχώρησαν χωρὶς νὰ ἀπαντήσωσι τίποτε ἀξιοπαρατήρητον ἐπὶ ἐπεκτάσεως 500 μέτρων, ὅτε εὐρέθησαν εἰς τὸ ἄκρον ἀποτομωτάτου κρημοῦ. Ἦτοιμάζοντο νὰ ἐπανέλθωσι ὅταν ὑπὸ τῷ φῶς τῶν πυρσῶν αὐτῶν ἀνεκάλυψαν κλίμακα ἐλικοειδῆ ἐν τῷ βράχῳ. Ἀνέλαβον τὴν κατάβασιν τῆς κλίμακος ταύτης τῆς ὁποίας ἐμέτρησαν 103 βαθμίδας. Εἰς τὸ βάθος ἦτο εἶδος μεγίστης θύρας γωνιοκορύφου ἀψίδος διανοιγούσης τὴν ὁδὸν εἰς αἴθουσαν εὐρείαν καὶ λίαν ὑψηλὴν ἀπαρμαίλλου μεγαλοπρεπείας. Μυριάδες σταλακτιτῶν ἀνθρακικῆς τιτάνου ἀποκρυσταλλωμένης ἐκρέμαντο ἀπὸ τοῦ θόλου καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων πλευρῶν ἐξετείνετο ἀτελεύτητον δίκτυον πυρίτου, θείου καὶ κρυστάλλων ὀραίου ἰόχρου χρώματος. Ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὁ ψιθυρισμὸς τοῦ ἀνέμου ἔπαυε ἀναμιμνήσκων τὴν αἰολίαν ἄρπην. Θὰ ἔλεγέ τις, ὡς λέγουσιν οἱ μεταλλευταὶ, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συμφωνίας Μενδελσῶνος ἐκτελουμένης ὑπὸ γιγαντιαίου ὄργάνου. Τὴν συμφωνίαν ταύτην διεδέχοντο μακρότερον ὑπερφυσικαὶ φωναί, διακοπτόμεναι ἐνίοτε ὑπὸ γέ-

λωτος εἰρωγικοῦ. Καὶ τοὶ οἱ μεταλλευταὶ ἐνόμιζον ὅτι εὐρίσκοντο παρὰ καταχρονίῳ ἀντρω ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον τῶν καὶ εἰσεχώρησαν εἰς εὐρείαν αἴθουσαν προσομοιάζουσαν πρὸς μητρόπολιν ἐξ ἀλαβάστρου μετὰ ἀδιεξιότητου περιπλοκῆς σταλακτικῶν καὶ σταλακτιτῶν. Ὑδρῶ ἀναπηδῶν ἐκ μιᾶς τῶν φυσικῶν πλακῶν ἐγείρετο εἰς ὃ ποδῶν ὕψος καὶ ἐπανέπιπτε διασκορπιζόμενον καὶ ἀπετέλει ἑκατοστῆς ρυακίων ἄτινα ἀπόλλυντο εἰς χάσματα. Οἱ ἐπισκέπται ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὸ θέαμα τοῦτο, ὅτε μέγα ζῶον ἐπήδησεν αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν φεύγον. Ἐξ βολαὶ ρεβόλβερ ἀντήχησαν σβέσασαι τοὺς πυρσοὺς. Οὗτοι ἀνήφθησαν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσωσι ἐπὶ πολὺ ἔτι, οἱ μεταλλευταὶ ἤρξαντο ἐπανερχόμενοι ὅτε συνήντησαν μετ' ὀλίγον τὸ σῶμα τοῦ ζώου ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχον πυροβολήσει. Ἦτο θαλάσσιος λέων μήκους 44 ποδῶν, ἐν ἔσυρον ἐξῶ ἐν θριάμβῳ. Εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίμακος εἶχον νὰ κάμωσι μάχην πρὸς ἄλλον ἐχθρὸν, ἦτοι πρὸς ὄφιν κροταλίαν, ὅστις ταχέως κατεβλήθη. Ἦτο μήκους 8 ποδῶν καὶ 8 δακτύλων διαμέτρου. Τὸ δέρμα τοῦ τέρατος τούτου ἐξετέθη ἤδη ἐν Hansouburg. Προετοιμασίαι γίνονται διὰ τὴν ἐντελῆ ἐξερεύνησιν τοῦ σπηλαίου τούτου ὑπερ ὠνομάσθη δικαίως Μαγικόν.

ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑ ΒΕΛΟΝΗΣ.

Ὁ «Ταχυδρόμος» τῆς Louisville διηγείται γεγονὸς συμβῆν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὅπερ ἀναμφιβόλως θὰ καταστῇ τὸ ἀντικείμενον μελετῶν μεταξὺ τῶν ἰατρῶν. Πρὸ ἐννέα ἐτῶν βελόνη εἶχεν εἰσελθεῖ ἐν τῷ ποδὶ κυρίας τινός. Αὐτὴ αὐτὴ ἡ βελόνη ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κνήμης τοῦ τέκνου τῆς γυναικὸς ταύτης. Ἴδου τί εἶχε συμβῆ. Ἡ περὶ ἧς πρόκειται κυρία, ὀνόματι Harry Isaacs περιπατοῦσα γυμνόπους ἐπὶ τάπητος ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ τρυ-

πηθῇ τὸν πόδα ὑπὸ τυχαίως ἐκεῖ εὐρισκόμενης βελόνης ἧτις εἰσῆλθε καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν σάρκα, ὥστε ὁ προσκληθεὶς ἰατρὸς ἐβεβαίωσεν ὅτι εὐκολώτερον ἦτο νὰ εὐρωσι βελώνην ἐν ἀχυρῶνι καταπεσοῦσαν ἢ νὰ ἀνεύρωσι τὴν εἰς τὸν πόδα ἐμπηθεῖσαν. Ἀλλ' ἡ κυρία ὑπέστη πόνους οἵτινες τὴν ἐκράτησαν κλινῆρη τέσσαρας μῆνας. Παχεῖα οὔσα κατέστη ἰσχνή. Τέλος ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ βαδίσῃ πρῶτον μὲν μετὰ δοκαίλια ἔπειτα δὲ ἄνευ αὐτῶν μέχρις οὗ ἐπανήλθεν εἰς τὴν πρῶτην κατάστασίν τῆς. Οἱ πόνοι οἵτινες ἐπὶ τοὺς πρῶτους μῆνας ἦσαν συνεχεῖς δὲν ἐγίνοντο αἰσθητοὶ εἰμὴ κατὰ τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, ἐκάστοτε δὲ ὁ πόνος ἐγίνετο αἰσθητὸς ὑψηλότερον ὅπερ ἐδείκνυε ἀνάβασιν τῆς βελόνης. Πρὸ πέντε ἐτῶν ἡ κυρία αὕτη ὑπανδρεύθη. Εἶχεν ἤδη ἐθισθῆ ἐντελῶς εἰς τοὺς διακεκομμένους πόνους οὗς παρῆγε ὁ περίπατος τῆς βελόνης. Τρία τέκνα ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ γάμου. Ὀλίγον πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ τρίτου μονοετοῦς ἤδη, ἡ κυρία ὀριστικῶς δὲν ἠσθάνετο τὴν περιηγουμένην βελόνην. Ἐν τούτοις τὸ ἀρτιγέννητον ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἦν πρᾶον ἐγένετο ὀσημέραι δυσθυμώτερον καὶ θορυβώδες. Ἐκτύπα τοὺς πόδας του καὶ ἔδακνε τὴν μητέρα του. Τὴν ἐπιούσαν νύκτα καθ' ἣν τὸ βρέφος οὐδαμῶς ἐκοιμήθη ἡ μήτηρ θέτουσα αὐτὸ εἰς λουτρὸν παρετήρησε μελανὸν σημεῖον εἰς τὴν κνήμην του καὶ ἀψαμένη αὐτοῦ ἠσθάνθη σῶμα σκληρὸν ὅπερ ἔσυρε. Δύναται τις νὰ κρίνῃ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῆς ὅταν ἐβεβαίωθη ὅτι ἡ βελόνη ἦν ἐξήγαγε ἐκ τῆς κνήμης τοῦ τέκνου τῆς ἦτο ἡ πρὸ ἐννέα ἐτῶν εἰσελθοῦσα εἰς τὸν πόδα τῆς.

ΝΟΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΘΗΣ

Ἐν Γερμανίᾳ πρόκειται ἵνα ψηφισθῇ νόμος κατὰ τῆς μέθης, τιμωρῶν, διὰ δύο ἐβδομάδων φυλακίσεως ἢ 400 μαρκῶν (περίπου φράγκων) χρηματικῆς ζημίας τὸν ἐν δημο-

σίοις τόποις, ἕνεκα μέθης ἀπρεπῶς φερόμενον. Τοιοῦτος νόμος εἶχε δημοσιευθῆ τῷ 1873 καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὅστις ὅμως τιμωρεῖ τὸν μεθύοντα διὰ 1 ἢ 5 φράγκων προστίμου. Ἐπίσης καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1872 ἀπειλὸν χρηματικὴν ποινὴν μέχρι 10 σελινίων. Οἱ νόμοι οὗτοι εἰσι λίαν δεδικοιολογημένοι, διότι εἶναι πολλῶ ὀρθώτερον ἵνα τιμωρῆται ἡ μέθη ἢ τοσοῦτων κακουργημάτων αἰτία, ἢ τὰ κακουργήματα αὐτὰ, ὧν αἰτία ἡ προσωρινὴ αὐτῆ ἀλλοίωσις τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ ἐστὶ.

ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ ΕΝ ΚΙΝΑ

Ὁ Σινικὸς νόμος ἀναγνωρίζει 7 περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ σύζυγος δύναται νὰ ἀποπέμψῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ. 1. Τὴν μοιχείαν. 2. Τὴν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὸν πενθερὸν ἢ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. 3. Τὴν πολυλογίαν καὶ τὴν κακολογίαν. 4. Τὴν κλοπὴν. 5. Τὴν ὑπερβολικὴν ζηλοτυπίαν τῆς συζύγου πρὸς τὸν σύζυγον. 6. Τὴν στέρωσιν 7 τὰς κακὰς ἀσθενείας.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑφίσταται τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ διαζυγίου ὅπερ κέκτηται ἀποκλειστικῶς μόνος ὁ σύζυγος, εἶναι δὲ μᾶλλον ἔθιμον ὅπερ οἱ δικασταὶ, οὐδεμίαν ἔχουσιν ὑποχρέωσιν νὰ καταστήσωσι σεβαστὸν καθὸ σπανίως ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὰς οἰκογενειακὰς διαφοράς. Καὶ τοὶ ὑπάρχουσιν ἐπιτὰ περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται τὸ διαζυγιον, οἱ Σίνας ἐπικαλοῦνται μόνον τὰς δύο πρώτας ἢ τοὶ τὴν μοιχείαν καὶ τὴν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὸν πενθερὸν, ἢ δὲ μοιχεία εἶναι ἡ μόνη περίπτωσις καθ' ἣν δὲν παρουσιάζεται ἐξίρρισις. Ἐν χώρᾳ ἐνθα ὁ κοινωνικὸς θεσμὸς βασίζεται ἐπὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς υἱικῆς στραγγῆς μέχρι λατρείας εἶναι θεαίως δεδικοιολογημένη ἡ περίπτωσις τοῦ διαζυγίου δι' ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ συζύγου. Ἄν παρ' ἡμῖν, ἐθεωροῦντο ὡς περιπτώσεις διαζυγίου ἡ ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὸν πενθερὸν, ἢ πολυλογία καὶ κακολογία τῶν γυναικῶν, θεαίως ὀλίγα μόνον συνοικέ-

σια θὰ εὐωδοῦντο. Ὁ σύζυγος ὁ ἐπιθυμῶν νὰ διαζευχθῆ τὴν σύζυγόν του, ἀποστέλλει ταύτην εἰς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα τῆς, μετ' ἐπιστολῆς δι' ἣς εἰδοποιεῖ αὐτὸν ὅτι ἀποπέμπει τὴν σύζυγόν του διὰ μίαν τῶν ἀνωτέρων μνημονευθεισῶν αἰτιῶν. Χωρὶς ὅμως νὰ ὀρίσῃ τὴν αἰτίαν ταύτην, τοῦτο δὲ ὅπως μὴ κωλύσῃ τὴν σύζυγόν του ὅπως ἐκ νέου ἔλθῃ εἰς γάμον μετ' ἄλλου. Ἐάν οἱ γονεῖς δὲν παραδεχθῶσιν τὴν ἀποπεμφθεῖσαν γυναῖκα, ὁ σύζυγος ὑποχρεοῦται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν καὶ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνοχὴν τῆς υζύγου του, τοῦτο δὲ γίνεται ἐνώπιον διαιτητῶν ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Εἰς τὰ δικαστήρια καταφεύγουσιν εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην. Ἐάν ἡ σύζυγος δὲν ἔχει οἰκογένειαν, ὁ σύζυγος ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ αὐτὴν διὰ βίου, καὶ μέχρι ὅτου δυνηθῆ αὐτὴ νὰ ὑπανδρευθῆ ἐκ νέου. Τὰ τέκνα μένουσι μετὰ τοῦ πατρὸς, ἐάν δὲ δὲν ἔχει οὗτος τὰ μέσα νὰ διατρέψῃ τὰς θυγατέρας του, αὐταὶ μεταβαίνουσι μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ὡς βλέπει τις κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὅπερ μόνον ὁ σύζυγος κέκτηται, ἡ γυνὴ θυσιάζεται καὶ οὐδεμίαν εὐρίσκει προστασίαν κατὰ τῆς αὐθαρισίας τοῦ συζύγου τῆς. Ἡ σύζυγος ἢτις ἐν παραφορᾷ ζηλοτυπίας ἤθελε φονεῦσαι τὴν παλλακίδα τοῦ συζύγου αὐτῆς ἀποπέμπεται μὲν παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν καταδιώκεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἡ γυνὴ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀνδρὸς δὲν δύναται νὰ καταλίπῃ τὴν συζυγικὴν στέγην εἰμὶ ἐν μιᾷ μόνῃ περιπτώσει καθ' ἣν ὁ πενθερὸς ἤθελεν ἐπιβουλευθῆ τὴν τιμὴν αὐτῆς, ὡς ἀποδείξει δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἀρκεῖ μόνον ὁ λόγος τῆς γυναικός. Τὸ ἐγκλημα τοῦτο θεωρεῖται παρὰ Σίνας τοσοῦτω τερατῶδες, ὥστε δὲν ὑποτίθεται, ὅτι ἡ γυνὴ ἐψεύσθη ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει ἢ σύζυγος θεωρεῖται ὡς νεκρὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τῆς ὅστις δικαιοῦται νὰ συζευχθῆ μετ' ἄλλης.

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΦΘΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ

Καίτοι ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐθεωρεῖτο ἀνύ-

παρκτος ἢ μετάδοσις τῆς πνευμονικῆς φθίσεως τῆς ἀγελάδος εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐχ ἦττον ἐπ' ἐσχάτων γερμανοὶ ἐπιστήμονες, παρέσχον ἀρκούσας ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἀληθοῦς τῆς τοιαύτης μεταδόσεως.

Ἐγένοντο τρία πειράματα ἐπὶ χοίρων. Κατὰ τὸ πρῶτον τέσσαρες μικροὶ χοῖροι ἐτράφησαν ἐπὶ δύο σχεδὸν μῆνας διὰ γάλακτος προερχομένου ἐξ ἀγελάδος πασχούσης ἐκ πνευμονικῆς φθίσεως. Παρὰ τοῖς χοίροις τούτοις, φονευθεῖσιν ἐν ἡλικίᾳ πέντε μηνῶν παρετηρήθησαν πνευμονικὰ φύματα. Ἐν τῷ δευτέρῳ πειράματι μικρὸς χοῖρος ἐτράφη ἐπὶ δεκατετραμερίαν διὰ τοῦ γάλακτος τῆς αὐτῆς ἀγελάδος. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν παρετηρήθησαν εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ κεγχροειδῆ φύματα. Κατὰ τὸ τρίτον πείραμα ἔλαβον τέσσαρας νέους χοίρους τῶν αὐτῶν διαστάσεων γεννηθέντας ἐκ γονέων ὑγειεστάτων. Ἐθρεψαν αὐτοὺς διὰ τοῦ γάλακτος φυματικῆς ἀγελάδος. Δύο τῶν ζώων τούτων ἐπινον τὸ γάλα ἀβραστον τὰ ἕτερα δύο βραστὸν ὅτε ἐφόνευσαν αὐτὰ, ἐν μόνον ἦτο ὑγιὲς, τοῦτο δὲ ἦτο ἐκ τῶν διὰ βεβρασμένου γάλακτος τραπεύτων. τὰ λοιπὰ τρία ἦσαν προσβεβλημένα ὑπὸ πνευμονικῶν φυμάτων.

Ὁ ἰατρὸς Bollinga συμπεραίνει ἐκ τούτων ὅτι πρέπει νὰ πίνωμεν τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος βεβρασμένον (καίτοι τοῦτο δὲν ἤρκεσε νὰ προφυλάξῃ τὸ ἐν τῶν χοιριδίων ἀπὸ τῆς φθίσεως). οὐδέποτε νὰ πίνωμεν γάλα γηραιᾶς ἀγελάδος. (ἡ ἀναλογία τῶν ὑπὸ φθίσεως πασχουσῶν ἀγελάδων ἐν Γερμανίᾳ εἶναι 2 ο(ο κάτω τῆς ἑξαετοῦς ἡλικίας, καὶ 5 ο(ο ἄνω τῆς ἡλικίας ταύτης.) προστίθησι τέλος ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει συνετώτερον εἶναι νὰ προτιμῶμεν τὸ γάλα τῆς αἰγός, ἢτις σπανιώτατα ἔχει φύματα εἰς τοὺς πνεύμονας.

Περὶ δὲ τῆς μεταβιβάσεως τῆς φθίσεως τῆς ἀγελάδος εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ἰατρὸς Bollinga ὡς μόνον παράδειγμα φέρει τὸ ὑπὸ τοῦ Hang ἀναφερόμενον γεγονός. Ὁ ἰατρὸς οὗτος ἀποδίδω-

σι τὸν θάνατον πενταστοῦ παιδίου εἰς τὴν πόσιν γάλακτος προερχομένου ἐξ ἀγελάδος, ἢτις βραδύτερον ἐξετασθεῖσα εὐρέθη φθισικὴ. Ἐν Βαυαρίᾳ ἐπὶ τριῶν, ἑκατομ. κτηνῶν τοῦ γένους τῶν βοῶν ὑπολογίζονται 55,000 ἀγελάδες φθισικαί.

ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΙ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ,

Ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτονούντων ἐν τῷ γερμανικῷ βασιλείῳ ἀνέρχεται, κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, εἰς 8,300 καὶ ἔτος.

Τῷ 1878 ἔλαβον χώραν ἐν Γαλλίᾳ 6,434 αὐτοκτονίαι, ἐν Ἰταλίᾳ 1158, ἐν Ἀγγλίᾳ 1764 καὶ ἐν Αὐστρίᾳ 2,578, ὥστε ἐπὶ ἐν ἑκατομμύριον κατοίκων παρουσιάζονται ἐν Γερμανίᾳ 190 αὐτοκτονίαι, ἐν Γαλλίᾳ 180, ἐν Αὐστρίᾳ 122, ἐν Ἀγγλίᾳ 75 καὶ ἐν Ἰταλίᾳ 42· οὕτως ὥστε ἡ Γερμανία καὶ ἐνταῦθα πρωτεύει. Ἐν γένει καθ' ἅπασαν μὲν τὴν Εὐρώπην παρατηρεῖται ἐκπληκτικὸς πολλαπλασιασμὸς τῶν δυστυχημάτων τούτων, πρὸ πάντων δὲ ἐν Σαξωνίᾳ ἢτις πάντων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ὑπερέχει. Παρατηρήθη ὅτι οἱ πλείστοι τῶν αὐτοκτονούντων εἰσὶ κάτοικοι τῶν πόλεων, καὶ οὐχὶ τῶν ἀγρῶν, καὶ τοῦτο εἶναι φυσικὸν διότι τὰς πόλεις μᾶλλον ἐπισκέπτονται αἱ δυστυχίαι· πρὸς τούτοις, κατὰ τὸν καθηγητὴν Α. Οὐάγνερν, ὅτι εἰσὶ διαμαρτυρούμενοι. Ἐπ' ἴσης, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ Ε. Μορσέλλη, ἐγένετο δὴλον ὅτι τὰ 2)10 τῶν αὐτοκτονούντων ἀνδρῶν καὶ τὰ 4)10 τῶν γυναικῶν ἔπασχον τὸν ἐγκέφαλον, ὥστε ὁ μέγιστος λόγος τῆς ἐπαυξήσεως τῶν αὐτοκτονιῶν ἐστὶν ἡ φρενοβλάβεια. Καταλήγων ὁ Scheel τὴν ἑαυτοῦ διατριβὴν λέγει α' Ὁ λέγων ὅτι αἰτία τῶν φαινομέ-

νων τούτων είναι ὁ νεώτερος πολιτισμός, δὲν λέγει τίποτε... Ἡ αὐτοκτονία δὲν εἶναι κοινωνικὴ νόσος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποτέλεσμα τῶν κακῶς κειμένων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, ἀτινα ταχείας καὶ συντόνου βελτιώσεως χρήζουσι.»

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ,

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποδημησάτων γερμανῶν τῷ 1830 ἀνῆλθεν εἰς 106,190 ὧν 63,778 ἦσαν ἄνδρες καὶ 42,412 γυναῖκες.

Κατὰ τὴν τῇ 1η δεκεμβρίου γενομένην ἀπογραφὴν τῶν πολιτῶν ἐν Ἑλβετίᾳ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς συμποσοῦνται εἰς 2,846,102. 101,595 κατοίκους ἔχει ἡ Γενεύη, 130,777 τὸ Τησσίνον, 210,491 ὁ ἁγ. Γάλλος, 134,806 ἡ Ληκέρνη, 532,164 ἡ Βέρνη καὶ 317,576 ἡ Ζυρίχη κτλ. κτλ.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Αὐστρίᾳ ἀπογραφὴν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐφάνη μείζων τοῦ τῶν παρελθόντων ἐτῶν κατὰ 2,000,000. Ἐν γένει πανταχοῦ παρατηρεῖται αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἀποδείκνυσι ἀληθῆ τὸν τοῦ Μάλθου νόμου, ὅτι δηλαδὴ, ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει πάντοτε κατὰ γεωμετρικὸν λόγον· εἶναι ὅμως καὶ τὸ δεύτερον ἀληθές, ὅπερ ὑπεστήριξεν ὁ Μάλθος, ὅτι, δηλαδή, τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως αὐξάνουσι κατ' ἀριθμητικὸν λόγον; τοῦτο εἶναι ζήτημα.

Κατὰ ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν καταστατικὴν Γερμανία ὑπάρχουσι 3,300 ἐταιρίαι οικονομολογικαὶ τοῦ συστήματος τοῦ περιφήμου πλουτολόγου Schultze Delitzsch.

Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν στατιστικὴν τῶν ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν ἐκδιωχθέντων ἐνοικιαστῶν ἐν Ἰρλανδίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1849 μέχρι τοῦ 1880.

Κατὰ τὰ πῶτα τρία ἔτη ἐξεδιώχθησαν α) 16,389 β) 19,949, γ) 13,197 οἰκογενεαί, κατὰ τὸ 1852 δὲ 6,591, τὸ ἐπόμενον ἔτος

5,000, καὶ κατὰ τὸ 1854 περίπου 2,000.

Οἱ ἀριθμοὶ ἐλαττοῦνται διαδοχικῶς μέχρι τοῦ 1858 ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔφθασαν εἰς 957.

Δύω ἔτη βραδύτερον (1860) ἐφθασαν τὸν ἀριθμὸν 636, μεθ' ὃ αἱ ἀξιώσεις ἤρχισαν αὐθις νὰ αὐξάνωσι μέχρι τοῦ 1864, ὅτε ἐφθασαν εἰς 1,924.

Ταχεῖα ἐλάττωσις ἐπῆλθε κατόπιν μέχρι τοῦ 1869, ὅτε κατῆλθον εἰς μόνον τὸν ἀριθμὸν ὅστις εἶναι καὶ ὁ ἐλάχιστος, τῶν 374. Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξώσεων ἤρξατο αὐθις αὐξάνων μέχρι τοῦ 1878, ὅτε ἐφθασεν εἰς 980. Κατὰ τὸ ἔτος 1879 ἀνῆλθον εἰς 1233, κατὰ δὲ τὸ 1880, εἰς 2,110.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ νέου ἐνοικιάσεων εἰς τὰς αὐτὰς ἐκ τῶν κτημάτων ἐκδιωχθεῖσα: οἰκογενεαί, ἀνέρχεται κατὰ τὸ ἔτος 1849 εἰς 3,308 κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς 5,403. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1870 δὲν ἀναφέρεται παράδειγμα ἐνοικιαστοῦ, ἐκδιωχθέντος ἀπὸ τινος κτήματος καὶ ἐπανελθόντος αὐθις εἰς αὐτό.

Κατὰ τὸ ἔτος 1870 ἐπὶ 548 οἰκογενειῶν ἐκδιωχθεῖσῶν 104 ἐπανῆλθον εἰς τὰ αὐτὰ κτήματα, κατὰ τὸ 1875 μόνον 71 ἐπὶ 667, κατὰ τὸ 1879, 140 καὶ κατὰ τὸ 1880, 217.

Τὸ ὅλον τῶν ἀποδιωχθεῖσῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὴν ἐν τῇ στατιστικῇ ταύτῃ περιλαμβανομένην περίδον ἀνέρχεται εἰς 90,170 τοῦτέστιν εἰς 460, 370 ἀτόμων.

Κατάδικός τις παρὰ τὴν ἀγγλὴν ἤδη ἀχθεὶς παρετήρησεν ἐκεῖθεν διερχόμενον τὸν δούκα τοῦ Φευλλάδ παρὰ τῷ ὁποίῳ ἄλλοτε εἶχεν ὑπηρετήσει, αἰτήσας δὲ παρὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς ἐκτελέσεως, τὴν ἀδειαν νὰ ἀνακοινώσῃ σπουδαῖον μυστικὸν τῷ δουκί, προσῆλθεν αὐτῷ καὶ ταπεινῇ τῇ φωνῇ προσποι-

ούμενος, ὅτι τῷ λέγει μυστικόν τι. «Ἐξοχώτατε, εἶπεν, σὰς παρκαλῶ νὰ εἰπῆτε τῷ βασιλεῖ, ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην καθ' ἣν σὰς ὀμιλῶ εἰς τῶν ὑπηκόων του τρέχει τὸν ἐσχατὸν κίνδυνον, ἐὰν δὲ δὲν ἔλθῃ τις εἰς βοήθειάν του, ἀπόλετο. Ὁ δουξ γελάσας ἐπὶ τῇ ἐτοιμότητι τοῦ πνεύματός του, διέταξεν νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὴν φυλακὴν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπελύθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως ὅστις τῷ ἀπένευμε τὴν χάριν μεσολαβήσει τοῦ δουκός.

Ἀξιωματικὸς τις ἀπόμαχος εἰς λίαν δυσχερῆ οικονομικὴν θέσιν εὐρισκόμενος ἕνεκεν τῆς μικρᾶς ἐπιχορηγήσεως ἣν ἐλάμβανεν, χαίρων ὅμως πληρυστάτης υγείας ἠτήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως δι' ἀναφορᾶς του τὴν αὐξήσιν τῆς ἐπιχορηγήσεώς του προσθέσας ὅτι ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ βασιλεὺς ἐκπλαγείς ἐκ τῆς υγιεινῆς ὕψεως τοῦ αἰτουμένου. Πῶς! Μὲ ροδόχρους παρειᾶς ὡς τὰς ἰδικὰς σου καὶ ἀποθνήσκεις ἐκ τῆς πείνης; Ἄχ! μεγαλειότατε, μὴ ἀπατάσθῃς τὸ πρόσωπον αὐτὸ δὲν ἀνήκει ποσῶς εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν ξενοδόχον μου ὅστις μοὶ χορηγεῖ πίστωσιν πρὸ χρόνων. Ἡ εὐφυῆς ἀπάντησις αὕτη προκάλεσε τὴν αἰτουμένην αὐξήσιν ἐπὶ ἐπιχορηγήσεως.

Κύριε, εἶπεν ὁ κόμης Δ' Ἀλβης, ἀξιωματικὸς τῶν σωματοφυλάκων, μαρκεσίῳ τινι ἀναχωροῦντι εἰς Παρισίους, θὰ μὲ υποχρεώσητε τὰ μέγιστα θέτοντες τὸν ἐπενδύτην μου εἰς τὴν ἀμαζῖαν σας. Πάνυ εὐχαρίστως, κύριε· καὶ τοῦ ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸν παραδώσω κατὰ τὴν ἐκεῖ ἀφιξίν μου; Ὁ δὲ ὅσαν δι' αὐτὸ μὴ ἀνησυχεῖτε ποσῶς, ἀπήντησεν ὁ κόμης, θὰ εἶμαι ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἀξιωματικὸς τις προσκληθεὶς ἵνα γευματίσῃ παρὰ τινι κυρίῳ οὐδόλως ἐπὶ γενναϊοδωρῖα διαπρέποντι, καὶ δυσανασχέτων ἐπὶ τῇ ἐλλείψει οἴνου, ὃν ὁ ὑπηρετῆς κατὰ ρητὴν προηγουμένην διαταγὴν τοῦ κυρίου του οὐδέ-

ποτε ἔθετο ἐπὶ τῆς τραπέζης, καλεῖ τὸν ἱποκόμον καὶ ἐρωτᾷ αὐτὸν τί πράττει ἀφοῦ δώσει τὴν τροφήν εἰς τοὺς ἵππους του. Ἴππεύει εἶπεν οὗτος ἐπὶ τῶν νώτων των καὶ ὀδηγῶ αὐτοὺς εἰς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος. Ἴππευσον λοιπὸν καὶ εἰς τὰ ἰδικά μου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς ἐπειδὴ ἐλιποθύμησα ἐκ τῆς δίψης καὶ ὀδήγησόν με νὰ πῶ.

Λουδοβίκου XIII διερχομένου ποτὲ διὰ πολίχνης τινὸς τῆς Λαγγεδόκ, ἅπαντες ο προύχοντες καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου εὐρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν περὶ τῆς ὑποδοχῆς ἠνώφειλον νὰ κάμωσι εἰς τὸν μονάρχην. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς παρουσιάζετο ἀπάντων συσταλλομένων, κατέφυγον ὁμοφώνως εἰς κρεσπώλην τινα φημιζόμενον ἐπὶ εὐραδίᾳ καὶ ἐτοιμότητι πνεύματος. Οὗτος κομπάζων ἐπὶ τῇ ἀπονεμομένη τιμῇ ταύτῃ, θεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀρχῶν καὶ προύχόντων προσῆλθε τῷ βασιλεῖ καὶ,

Μεγαλειότατε, εἶπεν, κρεσπώλης τυγχάνων τὸ ἐπάγγελμα φέρω ὑμῖν τὰ ζῶα ταῦτα εἰς ἔνδειξιν. Ὁ δῆμαρχος καὶ οἱ ἄρχοντες προσέκλιναν εὐσεβάστως.

Ὁ Φιλοποίμην διάσημος στρατηγὸς Ἑλλήνων ὃν ἀπεκάλεσαν τὸν τελευταῖον τῶν Ἑλλήνων, ἦτο λίαν ἀπλοῦς περὶ τοὺς τρόπους καὶ ἀπέφευγε καὶ τὰ μεγαλεῖα, δι' ὃ καὶ ἐξήρχετο πάντοτε μόνος καὶ ἀπλῶς ἐνδεδυμένος· ἡμέραν τινα μετέβη εἰς τὸ οἶκημα φίλου του μόνος ἔνθα προσεκλήθη νὰ γευματίσῃ. Ἡ κυρία τοῦ φίλου μὴ γνωρίζουσα αὐτὸν τὸν παρεκάλεσε νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὴν προετοιμασίαν τοῦ γεύματος ἐπειδὴ ὁ σύζυγός της ἦτο ἀπών. Ὁ Φιλοποίμην, ἐκβάλλων τὸν χιτῶνα του καὶ ἤρξατο νὰ κόπῃ τὰ ξύλα ὅτε ἀφίκετο ὁ φίλος του. Ἀλλὰ τί τρέχει λοιπὸν ἀρχὼν Φιλοποίμην; Τί πράττετε; Πληρώνω, ἀπεκρίθη εὐθύμως τοὺς τόκους τῆς κακῆς μορφῆς μου.

Νεοσύλλεκτός τις μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν προσεποιεῖτο τὸν κωφὸν, μετὰ πολλὰς ὅμως ἀποπειράς πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, τῶν ἐξεταστῶν τις προσελθὼν αὐτῷ δι' ἐμπιστευτικοῦ τρόπου ἐρωτᾷ αὐτὸν ταπεινῇ τῇ φωνῇ «Εἶναι πολλὸς καιρὸς, φίλε μου, ἀφ' ὅτου ἐκωφάθης; Πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν,» ἀπήντησεν ἄφνης ὁ ἀπερίσκεπτος νεοσύλλεκτος. Ὅθεν καὶ ἀπεστάλη εἰς τὸν στρατὸν πρὸς θεραπείαν.

Χωρικός τις, εἰ καὶ ἀμαθής, πεπροικισμένος ὅμως φυσικῶς ὑπὸ λογοδηκτικῆς ἰκανότητος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ εἰρωνὸς τινος, πόσον κάμουν 3 φορὰς 4, «120 ἀπήντησε ἄνευ δισταγμοῦ, προσθέτοντες, κύριε, εἰς τὸ ἄκρον τὴν ἀξίαν τῆς ἡμετέρας εὐγενείας».

Λωποδύτης τις κατεγίνετο νὰ ἐκτοπίσῃ ὠρολόγιον ἐκ τινος τῶν αἰθουσῶν τοῦ Λουδοβίκου XIV, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν αἴφνης. Ὁ κλέπτης εὐτόλμως ἔσπευσε νὰ εἶπῃ τῷ βασιλεῖ, Μεγαλειότατε, πολὺ φοβοῦμαι μήπως ἡ κλίμαξ ἐκτοπισθῇ. Ὁ πρίγκιψ πεπεισμένος ὅτι ἦτον ὑπρέτης τις ὅστις ἀπέσπα τὸ ὠρολόγιον πρὸς διάρθρωσιν τινα, ἐκράτησε τὴν κλίμακα, φόβῳ δυστυχήματος. Μετὰ τινος ὥρας κατόπιν, προσῆλθον τῷ βασιλεῖ καὶ ἀνήγγειλον αὐτῷ ὅτι πλουσιῶς κεκοσμημένον ὠρολόγιον ἐκλάπη ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ μονάρχου χωρὶς νὰ μάθωσι μήτε πότε μήτε τίνι τρόπῳ. «Μὴ ἀναφέρητε τίποτε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, εἶμαι συνένοχος τῆς κλοπῆς ἐπειδὴ ἐγὼ ἐβόηθησα τὸν κλέπτην νὰ τὸ ἐκκεράσῃ.»

Χωρικός τις βλακώδους φυσιογνωμίας, ἐλθὼν κατὰ πρῶτον εἰς Παρισίους καὶ φιλοπεριέργως ἐπιθυμῶν νὰ μαθηθῇ τί ἐπωλεῖτο εἰς πᾶν κατάστημα ἀπευθύνθη εἰς συναλλαγματοπωλητὴν τινα ὅστις εὗρίσκετο μόνος εἰς τὸ γραφεῖον του. «Κύριε, τῷ λέγει, εἰπῆτε μοι παρακαλῶ τί ἐμπορεύεσθε ἂν δὲν σὰς εἶνε φορτικόν. Ὁ συναλλαγματοπώλης νομί-

σας ὅτι ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ ὀλίγον ἐμπαίζων αὐτὸν, πωλῶ, τῷ ἀπήντησε, κεφαλὰς ὄνων. Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθη αἴφνης ὁ χωρικός, φαίνεται ὅτι κάμετε τρομερὰν ἐξόδευσιν ἐπειδὴ δὲν βλέπω ἢ μίαν μόνον τοιαύτην ἐντὸς τοῦ καταστήματός σας.

Μυλωνάς τις ἔπονος ὀδεύων ἐρωτήθη ὑπὸ εἰρωνὸς τινος ὅστις τῷ λέγει. «Ὁρα καλὴν ποὺ πηγαίνετε οἱ δύο μαζύ;» Νὰ ἀγοράσω ἄχυρον καὶ διὰ τοὺς τρεῖς μ. α. σ. ἀπήντησεν εὐστόχως ὁ μυλωνάς.

Γυνὴ τις ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι ἐντελέστερον ὢν τοῦ ἀνδρός. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς πλάσας αὐτὴν τελευταίαν, ἐπροίκισεν αὐτὴν μὲ ὅλα τὰ προτερήματα. Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἶπε τις ὁμοιάζει πρὸς ἀρχιτέκτονα ὅστις ἀποπερατώνσας λαμπρὰν οἰκοδομὴν θέττει ἐν αὐτῇ Girouetto.

Περὶ κυρίου τινὸς ἔχοντος ρίνα, ἀληθῶς φαινομενικὴν, λόγου γενομένου, καὶ περὶ τῆς ἐλλείψεως μύστακος, εἶνε ἀπλούστατον, εἶπεν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοιαύτης πελωρίας ρινὸς εἶνε ἀδύνατον νὰ φυτρώσῃ μύσταξ.

Κύριός τις ἀδυνατῶν νὰ ἐκμάθῃ τὴν γερμανικὴν διάλεκτον ἔλεγεν ὅτι δίκαιον εἶχεν εἰς τῶν διασῆμων συγγραφέων δι' ἰσχυριζόμενος ὅτι ἐὰν οἱ ἵπποι ἠδύνατο νὰ ὁμιλῶσιν, ἡ γερμανικὴ θὰ ἦτον ἡ διάλεκτός των. Ἄ! διὰ τοῦτο λοιπὸν, εἶπε γερμανός τις προσβλήθεις ἐκ τῆς αὐθαδεῖας ταύτης, οἱ ὄνοι δὲν δύνανται νὰ τὴν μεταχειρισθῶσι καὶ εὗρισκουσιν αὐτὴν τόσην δύσκολον.

Γελωτοποιὸς τις περιελθὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως του ἔνεκεν ἀποτόμου λίαν πρὸς αὐτὸν τρόπου καὶ προσκληθεὶς νὰ ἐκλέξῃ το εἶδος τοῦ θανάτου, μόνην χάριν ἦν τῷ παρεχώρει ὁ μονάρχης του, Μεγαλειότατε, εἶπεν, σεβόμενος τὴν ἀπόφασίν σας, παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ ἀποθάνω ἐκ γῆρατος.